

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Ministerul Fed. Tineretului și
Sportului
CĂMERE DE LECTURĂ

COORDONATE
ALE
DEZVOLTĂRII
ECONOMICE
ÎN 1984 -

CALITATE
EFICIENTĂ

ÎN PREZENȚA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
LUCRĂRILE SESIUNII MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

1984 — an hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului

„Să facem în așa fel încît anul 1984 să aibă un rol hotărîtor în îndeplinirea obiectivelor Congresului al XII-lea privind trecerea la un nou stadiu de dezvoltare, în realizarea întregului cincinal — pentru a asigura astfel crearea condițiilor necesare dezvoltării continue a societății și ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Sesiunea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale)

Calitatea și eficiența — coordonate ale dezvoltării economice în 1984

SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ, în cadrul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale a fost conferită investitură de lege unor prevederi de cea mai mare importanță pentru progresul țării în anul care vine. Între acestea, prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială în anul 1984. După ce ele, în prealabil, au fost amplu dezbătute și apoi adoptate de către organisme politice larg reprezentative — menționăm astfel Sesiunea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, prilejuri cu care secretarul general al partidului și președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit importante cuvîntări.

Așa cum s-a relevat în cadrul discuțiilor purtate, întreaga strategie, construcție și fundamentare de plan — orientat cu fermitate pentru îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului — poartă puternic amprenta calităților proprii tovarășului Nicolae Ceaușescu — excepționala putere de analiză, deosebita capacitate de a pătrunde în esența fenomenelor, de a pune în mod realist în lumină și corela riguros potențialul de care dispunem și exigențele impuse de situația existentă în economia mondială. În plan sint reflectate, astfel, cu claritate opțiunile hotărîtoare și nivelurile concrete ale mersului înainte, ferm și realist, al țării, căile și soluțiile cele mai potrivite, necesare și posibile, pentru atingerea obiectivelor propuse, pentru rezolvarea problemelor progresului economico-social într-o etapă deosebit de complexă și care pe plan mondial este caracterizată de numeroase dificultăți și factori cu acțiune contradictorie.

Accentuarea caracterului intensiv al reproducției

CEEA CE se relevă din capul locului din analiza principalilor indicatori ai dezvoltării economiei în 1984 (vezi și tabelul) este accentuarea caracterului intensiv al reproducției, al progresului economiei românești, primatul factorilor intensivi în dezvoltare. Bunăoară, la o creștere a investițiilor față de 1983 de 4,0% și în condițiile în care va acționa o creștere susținută a productivității muncii (cu 8%, calculată pe baza producției marfă, în industria republicană, cu 6,5% în activitatea de construcții montaj etc.), precum și o reducere puternică (de 4,5% — nivel mai mare comparativ cu cel planificat în acest an) a efortului material și financiar de realizare a producției, efort exprimat în nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană, producția marfă și netă vor spori cu 6,7% respectiv 9,9%, producția agricolă globală și netă cu 5,4% — 6,0 și respectiv 8,9%, volumul comerțului exterior cu 13,8%, venitul național cu 7,8%.

Corelat cu aceste dinamici sint semnificative și alte elemente. De pildă, sporirea — cu 4,6% a produsului social, nivel situat cu 2,7 puncte sub cel al creșterii venitului național, diferență considerabil mai mare decît cea consemnată în prevederile de plan pe acest an (0,9 puncte). De asemenea, faptul că o pondere însemnată, de 60%, din sporul producției industriale urmează să se obțină pe seama valorificării superioare a materiilor prime de bază, a combustibililor și energiei, ca și faptul că, în contextul menționat, peste 97% din venitul național se va realiza pe seama productivității muncii sociale. Iată, dar, argumente de referință în contextul preocupărilor de a pune

mai mult în valoare potențialul de resurse și forță de muncă ale economiei.

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a țării în anul 1984

— în procente, calculate pe baza prețurilor la 31 XII 1983

Indicatorul	Creșterea față de anul 1983
Produsul social	4,6
Venitul național	7,3
Producția industrială	
— valoarea producției marfă	6,7
— valoarea producției nete	9,9
Producția agricolă	
— valoarea producției globale	5,4—6,0
— valoarea producției nete	8,9
Investiții totale în economie	4,0
Volumul comerțului exterior	13,8
Productivitatea muncii în industria republicană (calculată pe baza valorii producției marfă)	8,0
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană	4,5
Retribuția medie reală (la încheierea etapei de majorare, față de 1980)	5,0
Veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale, pe o persoană activă (față de 1980)	11,3
Desfacerea de mărfuri cu amănuntul	3,0
Prestările de servicii pentru populație	12,7

Dar ce priorități și factori importanți se află la baza acestor opțiuni și niveluri strategice de ansamblu, aflate în deplină concordanță cu orientările cincinalului și ale actualei etape de dezvoltării?

Îndeplinirea priorităților — la baza echilibrului și dinamismului economic

O PRIORITATE esențială a dezvoltării în anul următor, îndeplinirea căreia sint nemijlocit și hotărîtor legate progresele întregii economii, asigurarea echilibrului din punct de vedere material, financiar și valutar, o constituie dezvoltarea bazelor proprii de materii prime și resurse energetice, în concordanță cu programul aprobat de Conferința Națională a partidului. Are în vedere amplificarea lucrărilor geologice, atragerea unei scări largă în circuitul economic a substanțelor minerale, mod deosebit a celor cu conținut util mai scăzut, deopotrivă o mai bună valorificare a lor. Realizarea echilibrului bazei energetice a determinat continuarea și accentuarea unor opțiuni în ceea ce privește producția purtătorilor de energie și mară, în sensul creșterii pe mai departe a ponderii combustibililor solizi, a ponderii energiei hidraulice, surselor noi și resurselor refolosibile de energie precum și în sensul diminuării surselor stăntiale, în continuare, a consumurilor de hidrocarburi, al e

nomisirii stricte a tuturor formelor de energie. În condițiile menționate, producția de cărbune va ajunge la 61,7 milioane tone, extracția de țiței va fi de 13 milioane tone, iar cea de gaz metan, inclusiv gaze libere, de 33,5 miliarde m.c.

În cadrul asigurării necesarului energetic al dezvoltării, al realizării exigențelor impuse de progresul economiei și societății românești, semnificații deosebite dobândesc și creșterea mai puternică a energiei electrice realizată pe cărbuni, însăși faptul că în anul viitor va începe producția de energie electrică bazată pe sisturi bituminoase. Acțiunile hotărâte în direcția restructurării producției de energie, economisirii și valorificării ei superioare pe întreg perimetrul economiei vor permite ca, în 1984, 94% din necesarul de energie primară să fie acoperit din resursele interne. Ceea ce pune în lumină progrese de anvergură în îndeplinirea obiectivului major de asigurare a independenței energetice a țării.

Din tabloul complex al dezvoltării economiei în 1984 se detașează cu pregnanță prevederile referitoare la dezvoltarea puternică și modernizarea industriei prelucrătoare de mare tehnicitate, cu efecte ample privind promovarea progresului tehnic, a consumurilor materiale și energetice reduse în întreaga industrie și economie. Sint prevederi pe deplin corelate cu cele ale Programelor privind creșterea productivității și a calității producției, recent adoptate; ele se înscriu ca o expresie directă a progreselor și deopotrivă a obiectivelor de progres ale țării, a posibilităților tehnice și de creativitate de care dispunem, a exigențelor pe care trebuie să le îndeplinim pentru a asigura calitatea, eficiența, competitivitatea ca trăsături de bază ale dezvoltării industriei și economiei.

Am reținut în acest cadru că, în industria metalurgică, producția de oțel — la un nivel de 14,8 milioane tone — urmează să se realizeze prin sporirea ponderii oțelurilor carbon de calitate slab aliate la aproape 52%, a producției de oțeluri speciale, de înaltă puritate, necesare activităților de o mare complexitate din industria construcțiilor de mașini. În acest din urmă sector, corespunzător cerințelor programului de investiții, creșterii producției materiale ca și exportului, dinamici accentuate vor fi caracteristice cu precădere industriei electronice și micro-electronicii ca și producției necesare promovării automatizărilor — mijloacele de automatizare electrotehnice și electronice și tehnica de calcul electronic vor însuma o valoare de peste 9,73 mld. lei — mecanicii fine și opticii — produsele respective, la care se adaugă echipamentele și elementele hidraulice și pneumatice, vor însuma o valoare de aproape 12,16 miliarde lei — producției de utilaje complexe destinate lărgirii și valorificării bazei de materii prime, accelerării programului de energetică nucleară, dezvoltării aeronauticii și industriei chimice — însumând valori de zeci de miliarde lei. În industria chimică, și aceasta cu valențe multiple pentru realizarea obiectivelor în întreaga economie, o atenție deosebită se va acorda activității de prelucrare superioară a țițeiului, chimiei de sinteză fină și de mic tonaj, producției de mase plastice și produselor de cauciuc, producției de fire și fibre chimice etc. Și în celelalte ramuri industriale — industria materialelor de construcții, de prelucrare a lemnului, industria ușoară și alimentară etc. — activitățile complexe, care pun în mod superior în valoare resursele materiale și de creativitate, care asigură producții competitive, dețin poziții prioritare. Producția de mobilă, de exemplu, îndeosebi de mobilier corespunzător dimensionat, cu funcționalități sporite, de o calitate bună, va crește cu peste 10%. Notăm, în același context, dezvoltarea accentuată, cu un ritm de 9%, a industriei mici, sector cu contribuții importante la valorificarea resurselor locale, la creșterea și diversificarea producției de bunuri de consum etc.

O dată cu aceste acțiuni de restructurare industrială în favoarea sectoarelor complexe, mici consumatoare de resurse și energie, o contribuție importantă la valorificarea mai bună a potențialului național, la economisirea resurselor și energiei urmează să o aducă promovarea largă a tehnologiilor economice, aplicarea hotărâtă a măsurilor pentru reducerea consumurilor materiale specifice, pentru refolosirea și reutilizarea resurselor. Echilibrul material al dezvoltării a fost conceput în condițiile în care, pe această ultimă cale, urmează să se acopere 50% și chiar mai mult din necesarul de materii prime, ceea ce conferă acțiunilor respective, îndeplinirii lor exemplare, un statut de o deosebită însemnătate.

Tocmai pe baza unor asemenea prevederi de restructurare și economisire, de sporire pe toate căile a eficienței economice — alocându-se în acest scop însăși importante resurse, o mare parte din cele 252 miliarde lei volum total de investiții care se va realiza în anul următor — au fost concepute reducerea amintită a cheltuielilor de producție și materiale; au fost concepute sarcini de o mare importanță în acest cadru, între care reducerea cu 3 tone a consumului de metal pentru fiecare milion lei producție marfă în industria constructoare de mașini — ceea ce va asigura economisirea a peste 600 mii tone metal

— ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime cu 9,5% în industria ușoară etc.

Una din prioritățile de seamă ale dezvoltării în 1984 o constituie agricultura, respectiv creșterea susținută a producției agricole, deosebit de necesară economiei, consumului populației. Corelat cu prevederile din programele adoptate pentru toate sectoarele agriculturii, cu prevederile Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, în anul viitor, în condiții de climă normale, urmează să se obțină 29 milioane tone cereale, producții sporite la plante tehnice, legume și fructe, pentru baza furajeră, în sectorul zootehnic etc. La stabilirea acestor nivele s-au avut în vedere condițiile tehnice din agricultura anului următor — 170 mii tractoare, aproape 59 mii combine, 1830 mii tone îngrășăminte chimice, o mare suprafață amenajată pentru irigații și desecări etc. — pîrghiile puternice de cointeresare ce acționează în această ramură de bază a economiei, premise importante în desfășurarea noii revoluții agrare, pentru creșterea gradului de intensitate a agriculturii românești, pentru obținerea astfel a unor rezultate la nivelul cerințelor.

Știința și cercetarea — fundament al progresului calitativ al economiei

ÎNTREAGA strategie a dezvoltării în 1984, atingerea obiectivelor și nivelurilor propuse au în vedere activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, orientată esențialmente spre problemele dezvoltării și modernizării producției. În acest sens se scotează în mod deosebit pe unitățile de cercetare științifică și inginerie tehnologică, a căror capacitate este concentrată în proporție de 4/5 pe obiective ce decurg din programele speciale. Realizarea celor 2950 de obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică prevăzute pentru anul următor urmează să aducă o contribuție importantă la promovarea noului, a calității, eficienței și economicității în industrie și economie.

Această puternică implicare a științei și cercetării în procesul dezvoltării — expresie a unor mari eforturi desfășurate, a acumulărilor consemnate mai ales în perioada ultimilor 18 ani — este menită să asigure creșterea gradului de pătrundere a științei în producție, a competitivității acesteia, constituindu-se astfel elemente importante pentru fundamentarea participării active, cu eficiență sporită, a țării noastre la schimburile comerciale și cooperarea economică internațională. Este semnificativ astfel că în anul 1984 volumul comerțului exterior urmează să sporească cu 13,8% — dinamica cea mai ridicată între cele ale indicatorilor sintetici ai dezvoltării. Ceea ce presupune, pe un plan de cea mai mare însemnătate, creșterea prioritară și realizarea exemplară a producției destinate exportului, gospodărirea cu maximă strictețe a fondurilor pentru importuri, intensificarea preocupărilor pentru asigurarea, și pe mai departe, a unei balanțe comerciale excedentare.

Creșterea venitului național în condițiile de dezvoltare menționate este menită să asigure resursele necesare pentru ridicarea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Vor spori pe mai departe veniturile populației. În acest sens, anul 1984 va marca încheierea primei etape a acțiunii de majorare a retribuțiilor tuturor categoriilor de personal muncitor, ceea ce va asigura, în condițiile menținerii constante a tuturor prețurilor, așa cum este prevăzut în anul viitor, o creștere cu 5% a retribuției reale față de anul 1980. Este, deopotrivă, de reținut faptul că veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativele de producție și gospodăriile personale, calculate pe o persoană activă, vor crește față de 1980 cu 11,3%. Să notăm, de asemenea, creșterea cu 3% a desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist, sporirea cu 12,7% a prestărilor de servicii pentru populație ca și faptul că în anul viitor urmează să fie date în folosință 150 mii locuințe. Iată, dar, repere majore ale legăturii indisolubile, de condiționare directă, dintre dezvoltare și nivelul de viață, repere relevând, odată mai mult, grija partidului pentru a asigura un trai demn și civilizată tuturor cetățenilor patriei.

★

CONDIȚII FUNDAMENTALE pentru îndeplinirea planului pe anul viitor trebuie asigurate încă din acest an, prin realizarea prevederilor pentru 1983, prin asigurarea unei detaliate cunoașteri și pregătiri a producției din 1984. Este esențial, totodată, ca încă din primele zile ale anului ce vine să se urmărească cu consecvență îndeplinirea tuturor sarcinilor și obiectivelor prevăzute, realizându-se un demaraj corespunzător activității într-un an hotărât pentru îndeplinirea cincinalului în curs.

dr. Dan POPESCU

1984 — an hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului

Bugetul — instrument de mobilizare a resurselor dezvoltării

RECENT, Marea Adunare Națională a adoptat **Legea Bugetului de stat al țării pe anul 1984**, al cărei proiect a fost analizat și aprobat de plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie a.c., dezbătut și însușit de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Camera Legislativă a consiliilor populare și de Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Indicatorii economico-financiari, toate prevederile bugetului de stat pe anul viitor au fost elaborate pe baza orientărilor și obiectivelor prevăzute în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. și în programele speciale adoptate la Conferința Națională a partidului. De asemenea, în dimensionarea lor au fost avute în vedere măsurile hotărîte de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1983 privind creșterea producției materiale și a eficienței acesteia, perfecționarea continuă a mecanismului economico-financiar, aplicarea fermă a autoconducerii muncitorești.

Întregul conținut al Legii Bugetului de stat, dimensionarea veniturilor și cheltuielilor pentru anul viitor reflectă, prin obiectivele lor prioritare pe 1984, preocuparea consecventă a partidului nostru, a secretarului său general de sporire continuă a rentabilității și eficienței fiecărei unități economice, a economiei naționale în ansamblu, prin reducerea mai substanțială a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale, aplicarea unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate, creșterea producției și a venitului net ce revine la 1 000 lei fonduri fixe, îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, creșterea productivității muncii, perfecționarea organizării și normării muncii, sporirea rolului beneficiului și autofinanțarea unităților, întărirea ordinii și disciplinei în utilizarea fondurilor statului, consolidarea echilibrului financiar, monetar și valutar, prevenirea și reducerea imobilizărilor în stocuri de valori materiale și în investiții neterminate, asigurarea în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională a unei balanțe comerciale și de plăți excedentară.

Activitatea de fundamentare a prevederilor bugetului, a indicatorilor economico-financiari, în strinsă corelare cu prevederile realiste, mobilizatoare ale planului național unic de dezvoltare economico-socială s-a desfășurat în toate etapele sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, avîndu-se în vedere analizele efectuate împreună cu ministerele, centralele, comitetele executive ale consiliilor populare, cu celelalte organe de sinteză. S-a ținut seama, totodată, că pentru anul viitor nu se prevede nici o creștere a prețurilor, nici în industrie, nici la bunurile de consum.

- Prevederile bugetului de stat pe anul următor au ca bază trainică puternicul și valorosul potențial material, tehnic și uman de care dispunem, forța economiei noastre naționale de a depăși unele greutăți care s-au manifestat în primii doi ani ai actualului cincinal, realizările importante obținute în această perioadă în întreaga dezvoltare social-economică a țării chiar în condițiile actuale ale crizei economice și valutar internaționale cînd multe state ale lumii cunosc regresul sau stagnarea economică. Rezultatele obținute reprezintă o nouă confirmare a clarviziunii și realismului politicii partidului și statului nostru socialist, realismul planurilor și programelor adoptate, capacitatea poporului nostru de a le transpuce neabătut în practică.

• Întărirea autofinanțării întreprinderilor • Realizarea integrală și depășirea beneficiilor planificate dobindește o importanță deosebită • Rentabilitate maximă pe fiecare produs sau activitate

BUGETUL DE STAT pe anul 1984 se prezintă echilibrat, asigurînd resursele financiare necesare întregii dezvoltări planificate economico-sociale a țării. El cuprinde la capitolul venituri suma de 308,9 miliarde lei. În cadrul acestora, partea covîrșitoare, de 98,6% din total, provine de la unitățile socialiste; populația participă la veniturile bugetului cu sume reprezentînd 1,4% din total. Important de subliniat este faptul că, în lucrările de planificare financiară pe 1984, pentru constituirea fondurilor pro-

prii ale unităților economice, au fost prevăzute cu această destinație fonduri mai mari față de anul trecut, avîndu-se în vedere creșterea gradului de autofinanțare a întreprinderilor, precum și măsurile adoptate în acest an privind sporirea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, beneficiilor și la împărțirea beneficiilor. În aceste condiții sporește considerabil rolul rezultatelor economice și financiare ale fiecărei unități economice, care prin activitatea economică desfășurată trebuie să contribuie la sporirea acumulărilor bănești, prin urmărirea consecventă și asigurarea îndeplinirii ritmice, integrale și a depășirii indicatorilor de plan, sporirea rentabilității și a eficienței, încadrarea în mod obligatoriu în prevederile stabilite privind vărsarea veniturilor la bugetul statului. În acest cadru, **beneficiul**, ca indicator sintetic al desfășurării activității economice, **dobindește un rol deosebit**. Trebuie permanent avut în vedere că beneficiul realizat în fiecare unitate economică reflectă nivelul de consolidare a autogestiuunii economico-financiare, sporirea gradului de autofinanțare, măsura în care se asigură din beneficiu constituirea fondurilor proprii pentru finanțarea investițiilor, a mijloacelor circulante și a diferitelor acțiuni economice și sociale, cointeressarea oamenilor muncii la realizarea producției și a beneficiilor, contribuția la dezvoltarea fondurilor generale ale societății prin vărsămintele la bugetul de stat.

Apare pregnant în evidență necesitatea ca organele colective de conducere ale fiecărei întreprinderi, a tuturor unităților economice, a centralelor industriale, băncile, ministerele, celelalte organe centrale din economie să pună permanent în centrul atenției îndeplinirea integrală și depășirea indicatorilor economici și financiari prevăzuți în planurile economice proprii și în bugetele de venituri și cheltuieli. În acest context, **realizarea integrală a prevederilor privind producția fizică, producția netă, producția marfă vîndută și încasată, a prestațiilor de servicii planificate, reducerea cheltuielilor de producție și îndeosebi a celor materiale, restringerea la strictul necesar a cheltuielilor indirecte și a celor administrative-gospodărești constituie sarcini de**

mare răspundere pentru toate unitățile economice.

Realizarea sarcinilor de creștere mai accentuată a productivității muncii reprezintă un factor hotărâtor în realizarea indicatorilor financiari ai fiecărei unități. Pentru aceasta, în centrul atenției colectivelor de oameni ai muncii din fiecare unitate trebuie să stea problemele legate de perfecționarea organizării și normării muncii, introducerea de tehnologii avansate, sporirea gradului de mecanizare și automatizare, îmbunătățirea normelor de muncă, utilizarea mai bună a personalului, îndeosebi prin ridicarea nivelului de calificare și perfecționare a pregătirii profesionale.

Asigurarea unei rentabilități maxime pentru fiecare produs sau activitate din unitate, înlăturarea pierderilor de orice fel, urmărirea și sporirea eficienței fiecărui leu investit, a fiecărui fond material și bănesc folosit, încheierea activității cu realizarea integrală a sarcinilor de beneficii, îndeplinirea cu strictețe a obligațiilor de efectuare, în termen și în cuantumul stabilit, a vârsămintelor la bugetul statului trebuie să constituie obiective permanente de analiză, control și soluționare ale organelor financiar-contabile.

De o deosebită importanță este îndeplinirea obiectivelor referitoare la realizarea cu prioritate a producției destinate exportului, îndeplinirea fermă a obligațiilor contractuale la export, creșterea ponderii produselor cu grad superior de valorificare a materiilor prime, diversificarea formelor de comercializare și adaptare a producției la cerințele beneficiarilor externi. Obligația fiecărei unități economice de a-și aduce o contribuție sporită la consolidarea echilibrului valutar incumbă îndeplinirea integrală și exemplară a sarcinilor de export, în condiții de maximă eficiență valutar-financiară, precum și gospodărirea rațională a fondurilor valutare alocate pentru importuri, urmărirea reducerii acestora prin folosirea materiilor prime, materialelor, utilajelor care se pot realiza în țară sau se pot înlocui cu altele similare.

● **Folosirea cât mai eficientă a fondurilor alocate pentru realizarea investițiilor** ● **Încadrarea strictă în normele de stoc și normativele mijloacelor circulante** ● **Exercitarea unui control financiar preventiv, exigent, permanent**

ÎN CADRUL bugetului de stat, cheltuielile reflectă politica partidului și statului nostru privind asigurarea finanțării integrale a obiectivelor prevăzute în planul național unic pe linia dezvoltării în continuare a forțelor de producție, sporirii mai accentuate a eficienței economice și creșterii continue a nivelului de trai. În conformitate cu principiile noului mecanism economico-financiar, cheltuielile pentru finanțarea economiei naționale sînt acoperite din fondurile proprii ale unităților economice, alocații

de la bugetul de stat și credite bancare. În bugetul de stat pe anul viitor s-au prevăzut în acest scop fonduri de 154 miliarde lei, cheltuieli în care ponderea principală o dețin fondurile alocate de la buget pentru finanțarea investițiilor. Acestea, împreună cu resursele proprii ale unităților socialiste, părțile sociale depuse de oamenii muncii și creditele bancare în completare, acordate în condițiile legii sînt menite să asigure finanțarea integrală a dezvoltării economice, îndeosebi a investițiilor și mijloacelor circulante.

În bugetul de venituri și cheltuieli al unităților, în baza prevederilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială sînt prevăzute importante fonduri pentru cheltuielile de investiții. **Pentru folosirea cât mai eficientă a fondurilor alocate pentru realizarea investițiilor, în fiecare unitate eforturile trebuie îndreptate spre reducerea costului lucrărilor, concentrarea fondurilor pentru terminarea cu prioritate a investițiilor care contribuie la sporirea exportului și diminuarea importurilor, reducerea consumului de energie și materii prime, dezvoltarea agriculturii și a altor sectoare ale economiei naționale, asigurarea și montarea la timp a utilajelor, punerea la termen în producție a capacităților prevăzute în plan, realizarea în întregime a parametrilor proiectați, asigurarea constituirii integrale a fondurilor proprii destinate finanțării investițiilor, rambursarea la termen a creditelor acordate pentru investiții.**

Cerințele de consolidare a echilibrului financiar și monetar pe ansamblul economiei naționale reclamă pentru fiecare unitate economică necesitatea de a-și desfășura activitatea în condiții de echilibru financiar, de efectuare a cheltuielilor și de realizare a veniturilor potrivit prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli. Aceasta impune ca încă de la începutul anului să se adopte măsuri hotărâte pentru încadrarea cu strictețe în normele de stoc stabilite și normativele mijloacelor circulante, pentru sporirea continuă a vitezei de rotație a mijloacelor circulante, prevenirea și lichidarea imobilizărilor de fonduri în stocuri materiale, debitori și alte active, accelerarea decontărilor, plata la termen a obligațiilor către furnizori, buget și alți creditori, rambursarea la termen a creditelor bancare, asigurarea permanentă a echilibrului între încasări și plăți.

O eficiență sporită se cere de asemenea realizată în utilizarea fondurilor alocate pentru finanțarea cheltuielilor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic atît în ce privește sumele importante alocate de la bugetul statului cît și resursele proprii ale unităților destinate acestui scop.

Pentru acțiunile social-culturale în bugetul de stat au fost prevăzute fonduri de peste 84 miliarde lei, menite să asigure satisfacerea în tot mai bune condiții, pentru toți cetățenii, a necesităților de învățămînt, ocrotire a sănă-

tății, cultură, artă și sport, pensii ș.a. Utilizarea acestor fonduri se desfășoară prin unități și instituții social-culturale, pentru care trebuie să constituie un obiectiv prioritar utilizarea cu eficiență maximă a fondurilor pe care le au la dispoziție, folosirea în condiții de eficiență a bazei materiale existente, limitarea la strictul necesar a cheltuielilor de întreținere și funcționare, prevenirea oricărei risipe, sporirea veniturilor proprii și creșterea gradului de autofinanțare.

În bugetul de stat sînt prevăzute și cheltuielile bugetelor locale, care pentru anul viitor însumează peste 56 miliarde lei. În îndeplinirea sarcinilor importante care le revin în extinderea și consolidarea autofinanțării bugetelor unităților administrativ-teritoriale, pentru organele acestora s-a stabilit prin lege sarcina de a dezvolta și lărgi activitățile producătoare de venituri din economia locală, extinderea industriei mici, a prestărilor de servicii, întărirea autogospodării unităților social-culturale și alte acțiuni care să conducă la creșterea veniturilor proprii și reducerea cheltuielilor.

În conformitate cu prevederile bugetului de stat al țării pe anul 1984, organelor financiar-contabile și bancare le revine sarcina de a acționa cu hotărîre pentru aplicarea cu fermitate a noului mecanism economic, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestivității, de a exercita un control financiar exigent și permanent, de a spori controlul preventiv în toate domeniile, de a asigura gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești, respectarea disciplinei de plan, contractuale și financiare, întărirea ordinii și disciplinei în cheltuirea banului public.

Transpunerea neabătută în practică a prevederilor bugetului de stat impune măsuri deosebite pentru creșterea eficienței în toate unitățile și în toate domeniile. În acest scop pe baza analizei nivelurilor indicatorilor economici și financiari, apare deosebit de util ca fiecare unitate să-și elaboreze un program propriu de sporire a eficienței în care să se prevadă măsuri concrete și responsabilități pe compartiment pentru încadrarea în indicatorii aprobați și obținerea unei eficiențe sporite în anul viitor, potrivit specificului activității. De asemenea, apare ca necesară creșterea considerabilă a rolului contabilului-șef din toate unitățile; acesta, potrivit atribuțiilor și responsabilităților înalte care-i revin, trebuie să asigure respectarea strictă a legalității în domeniul economic, financiar și valutar.

Deosebit de importantă este acum concentrarea eforturilor, în toate unitățile, în întreaga economie, pentru realizarea exemplară a prevederilor bugetului de stat, situarea întregii activități pe coordonatele unei rentabilități și eficiențe înalte, aplicarea neabătută a prevederilor noului mecanism economico-financiar, baza trainică a creșterii venitului național, a dezvoltării economico-sociale a țării, a ridicării nivelului de trai al întregului popor.

Gheorghe BOULESCU

O prioritate absolută în economie:

Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice

ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ a prevederilor planului pe acest an în condiții de înaltă eficiență, concomitent cu folosirea judicioasă a energiei electrice și combustibililor constituie preocuparea de bază în direcția căreia își concentrează eforturile colective de oameni ai muncii din întreaga

țară. Ca urmare, prin măsurile tehnologice și organizatorice aplicate, consumurile de energie electrică și de combustibil cunosc, în general, o dinamică descrescătoare. Prezentăm în acest număr al revistei câteva din preocupările majore în acest domeniu,

În județul Caraș-Severin

OPȚIUNI NOI ÎN UTILIZAREA RESURSELOR DE ENERGIE

PE BAZA orientărilor și indicațiilor formulate de conducerea de partid și de stat, și în județul Caraș-Severin s-au desfășurat în ultimii ani largi acțiuni pentru realizarea și depășirea sarcinilor stabilite privind dezvoltarea bazei energetice și gospodărirea rațională a resurselor de combustibili și energie, de sporire a eficienței economice în utilizarea tuturor resurselor energetice.

În acest cadru, pentru dezvoltarea bazei energetice, în perioada ianuarie 1980 — noiembrie 1983 au fost realizate investiții în valoare de peste 5 800 milioane lei, reprezentând 49,1% din totalul investițiilor industriale ale județului. De asemenea, în aceeași perioadă au fost luate o serie de măsuri pentru economisirea tuturor formelor de energie, îmbunătățirea și extinderea tehnologiilor de fabricație, recuperarea resurselor energetice refolosibile.

Aceste acțiuni au fost intensificate în ultimele luni ca urmare a măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu privire la reducerea în și mai mare măsură a consumurilor energetice în perioada noiembrie 1983 — martie 1984. La nivelul județului s-a înregistrat un consum de energie electrică în 10 luni din acest an, comparativ cu aceeași perioadă din 1982, pe categorii de consumatori așa cum se prezintă în tabelul nr. 1.

Având în vedere ponderea consumului necesitat de economia județului, în total consum de energie electrică, com-

parativ cu celelalte două categorii de consumatori, paralel cu aplicarea întocmai a programului de reducere a consumului casnic, de iluminat general etc., principala atenție a fost acordată depistării și valorificării tuturor rezervelor disponibile din unitățile economice, închiderii canalelor de risipă. Această atenție este justificată și de faptul că, în producția industrială a ju-

dețului, pe 10 luni din 1983 s-a înregistrat o situație necorespunzătoare, prin depășirea normelor de consum în întreaga industrie, ceea ce a dus la o creștere cu 78,9 mii tcc a consumului de combustibil la nivelul județului, respectiv un consum suplimentar de 34, mii MWh la energie electrică. Nu în ultimul rând, cel mai scăzut grad de valorificare a resurselor se regăsește tocmai în unitățile constructoare de mașini și siderurgice, care pentru perioadă amintită nu au găsit soluțiile de fundamentare, în totalitate, a cotelor de consum repartizate. Tocmai de aceea, prin toți factorii responsabili, pornind de la organele de partid și cadrele de conducere din unități, în prezent se acționează cu mult mai mare eficiență pentru realizarea obiectivelor stabilite de încadrare în consumurile aprobate

Tabelul nr.

Categoria de consumatori	Consum realizat 1—20.11. 1982 (MWh)	Consum planificat 1—20.11. 1983 (MWh)	Consum realizat 1—20.11. 1983 (MWh)
— Industrie și celelalte ramuri economice	63 705	69 508	62 215
— Consum casnic	5 648	4 724	4 700
— Iluminat public	114	122	119

dețului, o pondere importantă o dețin întreprinderile siderurgice, care se deosebesc ca mari consumatori de energie datorită caracterului energointensiv al producției de aglomerat de minereu pentru fontă, fontă brută, oțel, laminate etc., și unitățile constructoare de mașini, care au sectoare calde (otelării, turnătorii) și sînt dotate cu numeroase cupoare de tratament termic și alte mașini, utilaje și instalații consumatoare de energie electrică.

Din păcate, cu toate acțiunile întreprin-

Tabelul nr. 1

Categoria de consumatori	Realizat în 10 luni 1982 (MWh)	Realizat în 10 luni 1983 (MWh)
— Industrie și celelalte ramuri economice	922 948	985 135
— Consum casnic	79 379	77 545
— Iluminat public	1 854	1 622

Ca urmare a măsurilor luate, în noiembrie a.c., pe baza hotărîrilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., toți consumatorii sîncadrați în consumurile repartizate, tuția categoriilor de consumatori pzentîndu-se ca în tabelul nr. 2.

Ținînd seama de creșterea numărului de consumatori casnici, prin darea folosință în perioada noiembrie 1982 noiembrie 1983 a peste 2 000 aparate, situația comparativă pentru ultima decadă din luna noiembrie 1982, respectiv 1983, este dată în tabelul nr. 3.

Trăsăturile caracteristice, liniile rectoare și obiectivele planului național de dezvoltare economico-socială reflectă pe deplin și în planul în plan teritorial al județului Caraș-Severin în deplin acord cu capacitățile de producție, cu resursele materiale, financiare și umane de care dispune județul, ritmurile de creștere prevăzute

Tabelul nr. 3

Categorii de consumatori	Consum realizat	Consum repartizat	Consum realizat
	21—30.11. 1982 (MWh)	21—30.11. 1983 (MWh)	21—30.11. 1983 (MWh)
— Industrie și celelalte ramuri economice	31 852	32 923	32 521
— Consum casnic	2 824	2 560	2 554
— Iluminat public	57	83	45

1984 sînt de 11,3% la producția marfă și de 22,1% la producția netă.

Pe primul plan al preocupărilor va sta în continuare activitatea în domeniul energetic. Începînd cu 1984, județul va intra în rîndul marilor producători de energie, sarcina de plan stabilită fiind de 700 milioane kWh. Realizarea acestui obiectiv presupune ca, începînd cu trimestrul II al anului viitor, primul grup de 330 MW al centralei termoelectrice pe șisturi bituminose de la Anina — premieră națională — să funcționeze normal, în condiții de sarcină, furnizînd energie electrică sistemului național. Sînt luate, totodată, măsurile necesare pentru accelerarea lucrărilor pe șantierul Cerna-Belareca, astfel încît să se asigure punerea în funcțiune a primului grup de la centrala hidroelectrică Băile Herculane. De asemenea, vor fi continuate, într-un ritm mai rapid, lucrările hidroenergetice din sistemul Bistra — Poiana Mărului — Turnu Ruieni.

O deosebită atenție a fost și este acordată în continuare posibilităților de recuperare și valorificare a unor resurse energetice refolosibile, în vederea utilizării acestora pentru prepararea de

apă caldă menajeră și pentru termoficare. Din inventarierea efectuată, județul dispune de peste 615 mii tcc resurse energetice refolosibile, din care sînt utilizate în prezent doar 326 mii tcc. Pozitiv este faptul că, în momentul de față, sînt utilizate în întregime resursele constituite de gazele de furnal și gazele de cocserie. De asemenea, începînd din acest an, se efectuează studii la Combinatul siderurgic Reșița pentru recuperarea și utilizarea căldurii provenite din apele de răcire ce au un potențial de peste 100 Gcal.

Se are în vedere ca, utilizînd pompe de căldură de mare capacitate, o parte din această căldură să fie folosită pentru prepararea apei menajere și pentru termoficare. În afară de acestea, Institutul județean de proiectări a efectuat unele studii privind valorificarea căldurii rezultate la standurile de probă a motoarelor Diesel de la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, pentru utilizări casnice.

Emiliu Ferdinand TOTH
secretar al Comitetului județean
Caraș-Severin al P.C.R.

ECONOMISIREA ENERGIEI:

EXPERIENȚE ● SOLUȚII ● INIȚIATIVE

Energia electrică și implicațiile folosirii în procesele tehnologice

EVOLUȚIA situației energetice, în condițiile unor restricții tot mai accentuate în utilizarea hidrocarburilor, a atragerii și valorificării unor noi resurse cu un conținut mai sărac în substanță utilă, a impus introducerea în sistemul energetic a unor tehnologii caracterizate printr-o complexitate superioară și promovarea unei politici energetice adecvate noilor condiții.

Există procedee noi de utilizare a energiei în industrie care pot determina mutații în numeroase sectoare. Printre aceste procedee se pot aminti: **micro-undele și radiațiile infraroșii** care fac mai simple, mai rapide și mai puțin scumpe operațiile de fierbere, decongelare, sterilizare, uscare și încălzire, electroliza, electrodializa, recompresia vaporilor etc. și care prezintă aceleași avantaje ca epurarea, separarea, evaporarea, concentrarea și alte tratamente.

Părerea celor mai mulți dintre specialiști este că **energia de miine se va prezenta din ce în ce mai mult sub formă de electricitate**. Vectorul electricitate va impune recurgerea la instalații noi, extinderi și renovări, depășind

cu mult cadrul tradițional de folosire a electricității: iluminat, forță motoare etc. Este vorba de o mutație profundă, penetrarea electricității trebuind să se desfășoare suficient de rapid datorită a două considerente principale: utilizarea sa antrenează economii de energie primară și evoluția costurilor pe termen lung și mediu îi este categoric favorabilă.

Pentru a rezolva o problemă industrială, oricare ar fi ea, alegerea este în general posibilă, între soluțiile tradiționale, utilizînd combustibili fosili, și soluțiile electrice considerate ca noi. Două criterii, care pot apărea cîteodată contradictorii prin anumite aspecte, sînt demne de luat în considerare: costul pentru utilizator și costul energiei primare (și prin aceasta și efortul țării pentru obținerea independenței energetice). Preocupările în domeniul asigurării resurselor energetice și a folosirii lor raționale vizează cel puțin următoarele trei domenii și anume: ● optimizarea anumitor procese sub aspectul economiei de energie și de materii prime printr-o modificare a structurii lor, ● ameliorarea reglajului și comenzii pro-

● Prin punerea în funcțiune a unui nou grup de compresoare, la **Întreprinderea de vagoane din Arad** consumul de energie electrică s-a redus la jumătate, iar prin utilizarea unui singur turn de răcire a apei cu tiraj natural, în locul a patru turnuri cu tiraj forțat, se economisesc anual mai mult de 300 MWh. Tot în scopul reducerii consumurilor energetice, instalația de călire cu curent de medie frecvență din cadrul sectorului de tratamente a fost dotată cu o serie de inductoare care asigură o economie de circa 50 mc gaz metan pe tona de piese călrite. Pe baza unor soluții realizate de specialiștii întreprinderii, șase cuptoare de forjă au fost echipate cu preincălzitoare, iar centrala termică din sectorul I — producție cu schimbătoare de căldură, îmbunătățiri care au ca efect economic anual diminuarea consumului energetic cu peste 750 tone combustibil convențional. Aplicarea măsurilor din programul energetic pe acest an asigură economisirea de către această unitate mare consumatoare de energie electrică a peste 4 500 MWh și a mai mult de 6 000 tone combustibil convențional.

● În centralele termice ale **Întreprinderii județene de gospodărie comunală și localivă din Sf. Gheorghe** a început acțiunea de dotare a cazanelor cu arzătoare care dau un randament mult mai mare. La primele patru centrale termice dotate cu astfel de arzătoare, consumul de gaze a scăzut cu 15—20%. A început, de asemenea, instalarea dedurizatoarelor la toate centralele termice, asigurîndu-se o durată de funcționare mai mare a cazanelor și menținerea unor randamente înalte.

● **Colectivul întreprinderii „Electrocentrale” Galați** a realizat înainte de termen sarcinile planului la producția de energie electrică pe anul în curs. Acest succes permite ca, pînă la sfîrșitul anului, energeticienii din Galați să producă peste prevederi circa 240 000 MWh energie electrică. De menționat că în 11 luni din acest an, prin aplicarea unor eficiente măsuri tehnico-organizatorice, s-au economisit aproape 6 000 tone combustibil convențional și 1 460 MWh, la producerea energiei electrice și termice.

● În condițiile depășirii sarcinilor de plan la producția industrială cu 6,4%, **oamenii muncii de la Combinatul de îngrășăminte chimice din Bacău** au economisit într-o singură lună (10 noiembrie — 10 decembrie 1983) peste 2 000 MWh energie electrică. Acesta asigură necesarul pe o lună de zile al uneia din cele mai importante instalații din combinat — cea de diamoniu-fosfat.

ceselor industriale și ● înlocuirea cu electricitate și cu alte forme rezultate din energia nucleară de exemplu vapori și gaze la temperatură înaltă, a combustibililor fosili utilizați actuali.

În ce privește electricitatea, politica energetică se poate rezuma la: ameliorarea, pe cît posibil, a operațiunilor de producție și de transport a electricității și utilizarea pentru producerea sa a resurselor de energie primară necostisitoare (cărbunele, șisturile), îmbunătățirea randamentului utilizării și substituirea progresivă a electricității bazată pe combustibili fosili, utilizată pentru satisfacerea necesităților consumatorilor. Electricitatea, după cum se știe,

Lucia PANTELIMON

Institutul politehnic București

(Continuare în pag. 12)

Exigențe ale sporirii competitivității și eficienței producției

Accentuarea laturilor intensive ale dezvoltării economiei românești în acest cincinal reprezintă o orientare majoră înscrisă în documentele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., în programele adoptate la Conferința Națională a partidului din luna decembrie 1982, o condiție hotărâtoare a trecerii țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare. În acest cadru, în concepția revoluționară, clarvăzătoare a secretarului general al partidului, calitatea și eficiența reprezintă parametri esențiali în funcție de care sînt apreciate și dirijate eforturile de dezvoltare, coordonate de bază în care se cere statornic înscrisă activitatea desfășurată la nivelul fiecărei unități, ramuri, în întreaga economie națională. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „planul și celelalte programe pun un accent deosebit pe ridicarea calității producției, pe îmbunătățirea nivelului tehnic și valorificarea superioară a materiilor prime... se impune, de asemenea, să acordăm mai multă atenție creșterii eficienței economice în toate sectoarele de activitate”.

În înfăptuirea neabătută a obiectivelor generoase, pătrunse de un puternic umanism, ale politicii economice a partidului nostru, creșterea calității și a competitivității produselor realizată în condițiile reducerii consumurilor materiale și energetice constituie un comandament esențial al întregului popor. În actualele împrejurări economice internaționale, cînd economia națională trebuie să facă față greutăților legate de criza economică mondială, cît și unei concurențe foarte active, asigurarea unei calități înalte a produselor și creșterea ei continuă reprezintă o cerință de bază a competitivității, a sporirii eficienței, o condiție hotărâtoare pentru satisfacerea la un nivel superior a cerințelor producției interne și ale exportului, ale întregului nostru popor, pentru ridicarea nivelului de trai, de progres și bunăstare a întregii țări.

Ca o nouă și valoroasă expresie a consecvenței cu care partidul nostru, secretarul său general acționează pentru realizarea unei calități noi, superioare, în toate domeniile de activitate, economia românească beneficiază de un Program privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990. Acest amplu și mobilizator program de acțiune pentru dezvoltarea unei economii de înaltă competitivitate și eficiență, elaborat pe baza orientărilor și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, cu participarea unui însemnat număr de specialiști, și adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie a.c. este bazat pe o concepție modernă, de înaltă eficiență, privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții industriale. Astfel, problemele sînt abordate în mod unitar, atît în ce privește latura tehnică (constructivă, tehnologică, funcțională, fiabilă), cît și cea economică (consumuri, costuri, grad de valorificare al materiei prime), de la cercetarea-proiectarea produsului și pînă în exploatarea sa la beneficiari, în cadrul unui sistem complex de asigurare a calității. În acest mod sînt avute în vedere obiective majore, realiste, în deplină concordanță cu puternicul și valorosul potențial productiv existent în economia noastră, cu capacitatea modernelor fonduri fixe productive (la finele anului 1982 circa 80% din valoarea mijloacelor de muncă aveau o vechime de pînă la zece ani), cu creativitatea înaltă a muncitorilor, cercetătorilor, tehnicienilor, specialiștilor de înaltă calificare și competență existenți în întreprinderile românești.

Acțiuni în sprijinul realizării de produse noi cu performanțe înalte

ȚARA NOASTRĂ realizează o gamă largă de produse cu nivel tehnic ridicat, competitive pe piețele externe, printre care: tractoare, rulmenți, unele utilaje tehnologice, excavatoare de mare capacitate, motoare navale, maritime și aeriene, echipamente pentru prelucrarea datelor, pentru controlul automat al produselor, centre de prelucrat cu comandă numerică, polietilenă de mică și mare densitate, medicamente, fire și fibre sintetice, mobilier din lemn, sortimente de confecții, încălțăminte și multe altele; în economie, în ultimii zece ani, au fost introduse peste 7700 de tehnologii noi și perfecționate, cu parametri superiori. Pentru ridicarea pe o treaptă superioară a realizărilor obținute pînă în prezent, îmbunătățirea radicală generală a nivelului tehnic și calitativ al produselor, recuperarea unor rămîneri în urmă și valorificarea rezervelor existente în acest domeniu în întreprinderi este prevăzută ca ponderea produselor situate la nivel mondial ridicat să crească la circa 69% în anul 1985, la 84,6% în anul 1987 și să se apropie de 95% în anul 1990 (de altfel, încă din anul 1984 toate produsele prevăzute la export se vor situa din punct de vedere calitativ la nivel mondial și, în paralel, se vor îmbunătăți substanțial parametrii produselor destinate consumului intern).

În atingerea acestor obiective, o deosebită importanță prezintă **accelerarea procesului de realizare de produse și tehnologii noi, de re proiectare și modernizare a celor existente**, direcție în care se cer avute în vedere și următoarele acțiuni:

■ selectarea cu rigurozitate a grupelor de produse și a produselor care au pondere mare în industrie, prezintă importanță pentru economia națională și export și care trebuie, pe etape, să constituie **obiective prioritare** ale activității de inovare și modernizare;

■ punerea la punct de tehnologii înalt competitive, capabile să modernizeze infrastructura industriei: de exemplu producerea și introducerea mai largă în producție a **robotilor** (cu prioritate în sectoarele „calde”, în sectoarele cu muncă grea, în turnătorii și forje), cu influențe pozitive asupra creșterii productivității muncii, chiar și de peste 30 de ori față de operarea manuală;

■ sporirea participării la **exportul de tehnologii**, activitate care reprezintă o alternativă deosebit de eficientă la exportul multor produse;

■ **scurtarea substanțială a duratei ciclului de asimilare** noilor tehnologii și produse cu performanțe superioare, atît în fazele de concepție-proiectare cît și în execuție, cunoscîndu-se faptul că „duratele de viață” se reduc continuu, deoarece uzura morală apare într-un interval de timp din ce în ce mai redus;

■ **completarea dotării cu standuri de probă și încercări cu aparate de măsură și control**, cu instalații necesare în cadrul laboratoarelor de control al calității producției la nivelul programelor întocmite, direcție în care sarcini și responsabilități sporite trebuie să revină producătorilor din industrie constructoare de mașini, dar și acțiunii de autoutilitare. Această activitate poate contribui la înlăturarea unor neajunsuri generate și c

faptul că dotarea uneori insuficientă (lipsa unor ateliere de microproducție, standuri de probă etc.) făcea necesară colaborarea cu diverse unități pentru realizarea produselor complexe sau a unor subansamble și a prototipurilor, ceea ce contribuia la lungirea ciclului cercetare-producție;

■ **îmbunătățirea pregătirii fabricației** produselor noi prin asigurarea la timp a documentațiilor de execuție complete, verificate, realizarea întregului necesar de S.D.V.-uri de calitate corespunzătoare, asigurarea aprovizionării ritmice cu materiile prime necesare, trecerea la producția de serie numai după efectuarea tuturor probelor funcționale și de anduranță, atît pentru prototipuri cît și pentru „seria zero”, în vederea eliminării din acest stadiu a tuturor deficiențelor;

■ **sporirea responsabilității furnizorilor** pentru respectarea completă, la vreme, a obligațiilor contractuale privind **livrarea ritmică** a materiilor prime, materialelor necesare și subansamblelor prevăzute în documentația de execuție a produselor noi;

■ **urmărirea mai consecventă a menținerii parametrilor de lucru și de precizie ai utilajelor tehnologice** prevăzuți în documentația de execuție a produselor ce se înnoiesc, **efectuarea la timp și de bună calitate a reparațiilor** lor curente și capitale;

■ **întărirea în toate sectoarele a disciplinei tehnologice de fabricație.**

Pină în anul 1990, toate produsele și tehnologiile existente trebuie să se situeze la nivel tehnic și calitativ mondial, un procent în creștere dintre ele situîndu-se și peste această stachetă.

Cerințe ale realizării unor parametri economici superiori

NECESITATEA simultană de sporire a eficienței prin perfecționarea parametrilor economici ai producției — alături de cei tehnico-funcționali, face necesar, conform viziunii unitare asupra problemelor calității, ca în toate întreprinderile să se desfășoare largi acțiuni pentru atingerea nivelurilor prevăzute de **reducere a cheltuielilor materiale** (în industria republicană cu 80,9 lei la o mic de lei producție marfă în anul 1985 față de 1980, cu 98,3 lei în anul 1987 și cu 132,9 lei în anul 1990) și de **creștere a gradului de valorificare a resurselor materiale** (cu 29,5 procente în anul 1985 față de 1980, cu 41,2 procente în anul 1987 și cu 64,2 în anul 1990).

Iată de ce, în primul rînd, se cere acționat cu fermitate în vederea **perfectării structurilor de fabricație** prin dezvoltarea cu prioritate a produselor noi și modernizarea mai rapidă a tehnologiilor capabile să asigure consumuri materiale și energetice mici și o valorificare superioară a materiilor prime, în condițiile menținerii și sporirii nivelului de calitate și competitivitate. Desigur, sînt vizate în primul rînd sectoarele ale căror cheltuieli materiale depășesc nivelul mediu înregistrat pe ansamblul industriei, precum și cele energointensive (metalurgia, unele sectoare din chimie, din industria celulozei și hîrtiei, a materialelor de construcții etc.). Sarcini importante în acest sens revin, de exemplu, unităților din metalurgie în lărgirea producției de: ● oțeluri de calitate, aliaje, inoxidabile și refractare, aliaje din aluminiu de înaltă puritate cu caracteristici mecanice și tehnologice superioare în omogenitatea compoziției, finisare și precizie dimensională, în condițiile reducerii consumurilor de energie prin integrarea fazelor cu temperaturi înalte; ● cocs metalurgic în regimuri optimizate de încălzire a bateriilor de cocsificare, în șarje preîncălzite; ● produse de prelucrare metalurgică cu caracteristici constante mecanice și tehnologice, structuri metalografice optime, în condițiile răcirii controlate a laminarelor, ale aplicării procedurii de recoacere de „globulizare”, ale prelucrării oțelului prin broșeu și tragere la cald. În industria chimică, pe linia îmbunătățirii structurilor se cer promovate mai larg îngrășămintele lichide și cele complexe cu microelemente, sortimentele de polimeri de vinil și polietilenă pentru fabricația cablurilor și înlocuirea altor materiale, rășini și catalizatori cu proprietăți superioare, noi tipuri de anvelope pentru autovehicule de mare capacitate, medicamente, coloranți, în general produsele chimice de sinteză fină și mic tonaj, precum și noi tehnologii care să reducă consumurile energetice și de materii prime în special la fabricile de amoniac, produse sodice, cauciuc sintetic, mase plastice etc.

Și în scopul sporirii gradului de valorificare al materiilor prime și energiei, îmbunătățirea structurii producției este necesar să stea mai mult în atenția specialiștilor. Iată de ce, în construcția de mașini de pildă, prioritatea în perioada urmă-

toare este important să o dețină domeniile de tehnicitate ridicată, utilajele de performanță cu precizii de execuție și clase de calitate superioare, crescînd ponderea instalațiilor bazate pe o concepție constructivă și funcțională unitară, dezvoltarea producției de mașini-unelte automate cu comenzi numerice și afișaj de cote, de microelectronică, microprocesoare, componente discrete active și pasive etc., promovarea pe scară largă a unor tehnologii noi, de complexitate și eficiență ridicată: prelucrarea prin deformare plastică în cîmp magnetic și electric, tratamente termice și termochimice bazate pe surse concentrate de energie — laser, plasmă, fascicule de electroni, sisteme de prelucrare flexibile etc. Cu intensitate sporită trebuie să se acționeze și în sectorul de prelucrare a lemnului, în așa fel încît prin proiectarea și realizarea de sortotipodimensiuni de mobilier în soluții constructive noi, economice, cu greutate redusă și dimensiuni tipizate, prin asimilarea de plăci înobilate și creșterea ponderii mobilierului de artă să se ajungă ca valoarea producției de mobilă obținută dintr-un metru cub de masă lemnoasă să sporească de 1,5 ori în anul 1990 față de 1982.

În centrul preocupărilor factorilor implicați trebuie să se situeze și perfecționarea permanentă și înnoirea echipamentelor energetice sau a celor implicate în asigurarea resurselor de această natură. În acest sens, preocupările întreprinderilor de specialitate din construcția de mașini se cer concentrate în vederea re-proiectării pînă în anul 1985 a întregii game de cazane energetice, grupuri turbogeneratoare și agregate auxiliare în scopul creșterii substanțiale a randamentelor și siguranței în exploatare, eliminării întreruperilor în funcționare, micșorării cheltuielilor de întreținere și reparare. O calitate ridicată și economicitate înaltă este deosebit de important a fi asigurată în domeniul utilajelor miniere; efortul creativ trebuie să aibă în vedere, în paralel cu asimilarea unor utilaje noi, de mare randament, pentru mecanizarea lucrărilor în cariere și galerii (familii de utilaje modulabile, excavatoare, instalații de săpat galerii, încărcătoare) și creșterea fiabilității la cele existente cu circa 20—30%, mărirea durabilității mecanismelor și subansamblelor de mare uzură și reducerea consumului de metal cu 10—20%.

★

REALIZAREA unei producții de calitate, competitivă și cu înaltă eficiență reprezintă un obiectiv de maximă actualitate, pentru a cărui îndeplinire la nivelul prevederilor se desfășoară largi acțiuni pe planuri multiple în toate întreprinderile. În ansamblul acestor preocupări se cere acordată prioritate **definitivării programelor proprii de ridicare a calității pe produse și grupe de produse**, în funcție de specificul fabricației, prin care să fie detaliate sarcinile concrete care revin fiecărei unități în acest sens. Ele trebuie să cuprindă atît măsuri pentru creșterea nivelurilor tehnico-economice (prin constituirea în întreprinderi a unor colective de specialiști care, cu sprijinul institutelor de profil, să preia rezolvarea unor sarcini de cercetare-proiectare, crearea unor bănci-de date tehnice și economice cu informații necesare pentru analiza comparativă a nivelului calitativ propriu cu cel mondial și pentru fundamentarea studiilor de înnoire), cît și măsuri pentru realizarea produselor la nivelul proiectat (generalizarea unor metode moderne de optimizare a calității produselor în raport cu costurile efectuate, în special a gestiunii calității produselor, aplicarea de metode moderne de control al calității cu caracter preventiv, a controlului statistic pe fluxul de producție și la recepție, generalizarea metodei demeritelor etc.). O cerință de bază o constituie totodată creșterea calificării și policalificarea, lărgirea cunoștințelor profesionale și tehnico-științifice ale oamenilor muncii, amplificarea orizontului lor de cunoștințe, perfecționarea pregătirii de specialitate a personalului de control tehnic de calitate a produselor prin însușirea metodelor moderne de evaluare și analiză, crearea în rîndul tuturor lucrătorilor a unei opinii de masă pentru sporirea exigenței, competenței, răspunderii și disciplinei în muncă.

Ridicarea nivelului tehnic al produselor, a calității și eficienței trebuie să se situeze permanent în centrul preocupărilor tuturor oamenilor muncii din întreprinderi, institute de cercetări, centrale industriale, ministere, din întreaga economie, ca un imperativ major al satisfacerii la cote mai înalte a cerințelor populației, economiei, exportului, al valorificării superioare a bazei de materii prime și a potențialului productiv al economiei românești, al sporirii competitivității și participării noastre la circuitul mondial de bunuri și valori, pentru ridicarea patriei pe noi culmi de progres, civilizație și bunăstare.

dr. Iulian PLOȘTINARU

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

PRODUCTIVITATEA MUNCII, LA NIVELUL EXIGENȚELOR ACTUALE

PRACTICA vieții economice a demonstrat și demonstrează în permanență că orice creștere a productivității muncii sociale, a produsului social și a venitului național a avut și are implicații imediate și direct proporționale în creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Așa cum s-a arătat la recenta plenară a C.C. al P.C.R., care a examinat, printre altele, și Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, îndeplinirea acestui obiectiv, în condițiile potențialului tehnico-material și uman existent va avea loc nu prin intensificarea efortului fizic, ci prin modernizarea continuă a tehnologiilor și automatizarea proceselor de fabricație, folosirea cât mai completă a capacităților de producție, a forței de muncă „asfel încît, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, să ajungem din urmă, la acest indicator, țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Și în cadrul Întreprinderii de piese auto Sibiu introducerea rapidă a progresului tehnic, organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, ridicarea calificării întregului personal muncitor reprezintă calea principală de sporire accentuată a productivității muncii.

Înnoirea și modernizarea tehnologiilor

PENTRU traducerea în viață a dezeratului de transformare a cantității într-o nouă calitate, înnoirea și modernizarea tehnologiilor de fabricație se detașează ca una dintre căile cu cea mai mare eficiență economică. În contextul înnoirii rapide a produselor din toate ramurile și subramurile economiei naționale, are loc, în mod firesc, și un proces continuu de înnoire și modernizare a tehnologiilor utilizate în prezent. Faptul este determinat, pe de o parte, de cerința obiectivă de a se ajunge la valorificarea cât mai superioară a materiilor prime, combustibililor și energiei, iar pe de altă parte, de necesitatea traducerii în viață a sarcinilor de a dubla productivitatea muncii în următorii ani.

Întreprinderea de piese auto Sibiu este una din unitățile relativ mari consumatoare de metal și energie din industria constructoare de mașini din țara noastră. În aceste condiții, întregul personal muncitor, mai cu seamă inginerii și tehnicienii care lucrează în proiectare, și-au orientat eforturile spre realizarea unor noi produse și tehnologii, care să înglobeze în ele tot mai puține materii prime, materiale, combustibili și energie, și tot mai multă gândire și imaginație, asigurînd în acest mod competitivitatea autovehiculelor românești (la a căror realizare întreprinderea participă, prin compo-

nentele sale, într-o proporție de 18—22% din valoarea lor) pe piețele externe. Noile tehnologii create la I.P.A.S. au condus și conduc la creșterea substanțială a productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea costurilor de producție și sporirea aportului valutar ș.a. Printre acestea menționăm:

- **Nichelarea chimică a cilindrilor de frînă pneumatică** în cadrul secției aparatatură de frînă, în locul operației de cromare. Avantajele noii tehnologii constau în: îmbunătățirea substanțială a calității produselor, prin depunerea uniformă pe întreaga suprafață a stratului de nichel; reducerea costurilor de producție cu aproximativ 40% prin utilizarea nichelului în locul cromului; sporirea productivității muncii cu 22% și o însemnată economie de personal.

- **Tratamentul de protecție specifică a lamelor din cauciuc** la fabricarea lamelor ștergătoarelor de parbriz pentru toate categoriile de autovehicule românești. Lamele tratate prin această tehnologie sînt similare, din punct de vedere al caracteristicilor tehnico-funcționale, cu cele realizate de firme cu tradiție pe plan internațional. Demn de remarcat este faptul că economia valutară ce se obține în fiecare an la unitatea sibiană prin aplicarea tehnologiei respective se cifrează la peste 70 mii dolari. La realizarea acestei tehnologii și-au dat concursul și specialiștii de la C.A.T.C. Pitești, unde se execută practic aceste lame de cauciuc.

- **Turnarea sub presiune a suportilor** pentru acționarea frinei de picior pentru autovehicule, în locul vechii tehnologii de turnare în cochile. În condițiile vechii tehnologii, adaosurile de prelucrare se ridicau la 30—40% din greutatea piesei, necesitînd, firesc, o manoperă mare, iar calitatea nu era tocmai corespunzătoare. Noua tehnologie permite realizarea unui reper apropiat de cotele finale, o calitate net superioară și o productivitate a muncii sporită cu 30%. Economia de manoperă realizată se ridică la 50 000 ore/an.

- **Procedeu modern de sudură prin frecare a furcilor** cu butuc pentru arborii cardanici. Vechiul procedeu consta în realizarea furcilor dintr-un semifabricat forjat. În noile condiții, ca urmare a implementării pe această linie tehnologică a procedurii menționat, se realizează economii de 2 milioane lei/an materiale, 190 mii kWh/an energie electrică, peste 300 mii lei/an manoperă. În plus, la furnizorul semifabricatului („Steagul roșu”-Brașov), se realizează o economie de circa 240 mii kWh/an energie electrică.

- **Deformarea plastică la rece** la operația de danturare a furcilor cardanice cu fus, în locul vechiului procedeu care se realiza prin frezare. Noul procedeu conduce la creșterea productivității muncii la această operație cu 100%, reducerea procentului de rebuturi cu 80%, creșterea durabilității în exploatare a piesei de 1,5 ori, reducerea consumului de oțeluri speciale pentru scule cu 150 kg/an, reducerea consumurilor de energie cu 30%.

- **Impregnarea picșelor turnate din aluminiu** cu ajutorul unor noi instalații care utilizează soluții realizate în țară și care asigură, prin reducerea importurilor necesare, o economie valutară de 20 mii dolari.

Organizarea pe baze științifice a producției și a muncii

ÎN CONDIȚIILE producției de azi, cînd fiecare unitate economică este confruntată cu noi și tot mai numeroase exigențe ce decurg din necesitatea reducerii consumurilor de materii

prime, materiale, combustibili și energie, a utilizării mai eficiente a tuturor factorilor de producție (mașini, utilaje, instalații, suprafețe, forță de muncă ș.a.) se resimte, mai mult ca oricând, necesitatea unor eforturi convergente de creație, de restructurare, de inovare, de modernizare, de promovare fermă a celor mai noi și eficiente metode, tehnici și instrumente de organizare și conducere, care să conducă la ridicarea activității tuturor unităților economice pe noi coordonate calitative. „Sarcina centrală — sublinia în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu — este ridicarea la un nivel tot mai înalt a activității economico-sociale de construcție socialistă. Aceasta impune să valorificăm tot mai eficient potențialul material și uman de care dispunem, să promovăm cu fermitate cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în toate domeniile“. Traducerea în viață a acestor deziderate implică schimbări și perfecționări pe toate planurile: tehnic, economic și organizatoric, începând cu tehnica și tehnologiile de fabricație, cu sistemele de conducere și organizare, până la amplificarea întregului potențial de creativitate și la elementele care asigură fiecărei unități economice dinamism și adaptare rapidă la cele mai complexe condiții și exigențe.

Organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, a fluxurilor tehnologice, potrivit exigențelor actuale, reprezintă un important factor de creștere a productivității muncii pentru unitatea sibiiană. În acest an au fost implementate la nivelul unității un număr de 23 de studii și proiecte (2 în domeniul organizării conducerii, 15 în domeniul organizării producției și 5 în domeniul organizării muncii),

cu o eficiență economică de peste 20,4 milioane lei. În acest sens, o atenție deosebită s-a acordat mecanizării și automatizării unor întregi linii de fabricație, extinderii acțiunii de poliservire a mașinilor și utilajelor, reexaminării și revizuirii normelor de muncă în concordanță cu dotările tehnice actuale, reactualizării normativelor de personal indirect productiv, perfecționării organizării depozitelor de materii prime, semifabricate și produse finite. Totodată, o serie de proiecte au avut ca teme îmbunătățirea microclimatului și condițiilor de muncă din secțiile și atelierele de producție.

În vederea utilizării superioare a zestrei tehnice din dotare, o deosebită atenție a fost acordată și se acordă extinderii poliservirii utilajelor, ca sursă eficientă de sporire a producției fizice, de folosire rațională a întregului personal muncitor și în final de creștere mai accentuată a productivității muncii sociale.

În această unitate, până în prezent, sînt poliservite 312 mașini și utilaje, din care 175 lucrează în două schimburi și 137 în trei schimburi. Numărul de muncitori care deservec aceste mașini este de 341, din care 215 lucrează la două mașini, 86 la trei și 40 la mai multe mașini. Economia relativă de personal obținută în urma acestei acțiuni este de 373 muncitori, care au fost redistribuiți, în funcție de necesități, pe alte linii tehnologice din cadrul secțiilor respective sau în alte secții din cadrul întreprinderii. Printre mașinile și utilajele poliservite în prezent la I.P.A.S. menționăm: 26 mașini de găurit, 15 mașini de frezat, 23 mașini de danturat și filetat, 28 mașini speciale de confecționat arcuri, 27 strunguri semiautomate, 113 strunguri

automate mono și multiax, 12 agregate de găurit, 23 strunguri universale, 27 mașini de rectificat, 8 mașini de canelat, 6 mașini de debitat ș.a. Până la finele acestui cincinal vor mai intra în această acțiune încă 78 mașini și utilaje.

Realizările în acest domeniu au presupus și presupun luarea unor măsuri pregătitoare (proiectarea și executarea unor SDV-uri speciale, reamplasarea unui important număr de mașini și utilaje pe noi criterii, proiectarea, realizarea și montarea unor dispozitive semiautomate și automate hidraulice și pneumatice de alimentare a mașinilor, de strângere rapidă a pieselor pe mașină și de transport interoperații, recronometrarea tuturor fazelor de lucru, policalificarea unui important număr de muncitori ș.a.). În această acțiune, întotdeauna trebuie pornit de la analiza concretă a fiecărui loc de muncă în parte, de la o serie de „restricții“ cum sînt: spațiul, dimensiunile mașinilor, sensul și ritmul fluxurilor de producție din fiecare secție, atelier și linie de fabricație. Totodată, o atenție specială se cere acordată îmbunătățirii deservirii locurilor de muncă, mecanizării unor lucrări auxiliare etc. Întreprinderea a început în această acțiune cu mașinile automate și semiautomate. Celelalte mașini și utilaje au fost echipate în prima etapă cu o serie de dispozitive și instrumente a căror folosire au condus la reducerea timpului necesar pentru activitățile auxiliare și de deservire.

În ce privește a.mplasarea mașinilor, s-a pornit de la respectarea normelor

Nicolae BLAGA
Sibiu

(Continuare în pag. 16)

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

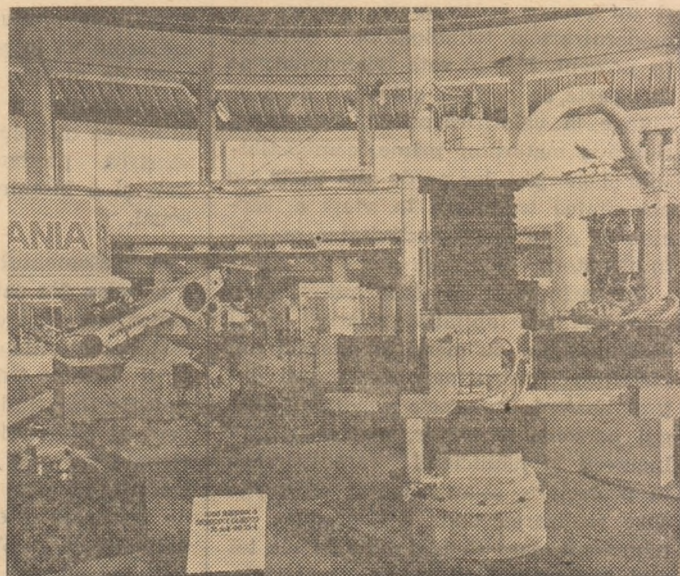
RIC-25 — un nou tip de robot industrial

AVIND ÎN VEDERE că introducerea automatizării flexibile a producției și robotica conduc la realizarea unei creșteri spectaculoase a productivității muncii, în unele cazuri chiar cu 300%, în țara noastră a fost inițiat, încă acum cîțiva ani, un amplu program național de fabricare a robotilor industriali. Unul din tipurile create în ultimul timp de industria noastră este și robotul cu deplasare în coordonate cilindrice tip RIC-25. Primele exemplare au și început a fi folosite în procesele tehnologice auxiliare de tipul „a lua — a pune“.

Întrucît RIC-25 dispune de un echipament de comandă controlat de un minicalculator, el realizează funcții de comandă complexe, în cadrul unor programe lungi, care permit utilizatorului să rezolve probleme dificile, fără costuri suplimentare de proiectare a unor echipamente specifice. Șanșurile cinematice ale acestui tip de robot sînt acionate de servomotoare de curent continuu (invenție a Institutului de cerce-

tări și proiectări energetice), ceea ce asigură costuri minime de întreținere și timpi de poziționare reduși. Sistemul este conceput în maniera ca robotul propriu-zis și echipamentul de comandă să poată fi separate pentru a se obține astfel două unități distincte.

Robotul RIC-25 se impune prin mici dimensiuni, fiind ușor de montat. El este echipat cu două grupuri mari de subsamble reunite după tipul mișcărilor de poziționare pe care le oferă: poziționarea regională și poziționarea locală a articulației. Poziționarea pe fiecare axă de coordonare se realizează cu ajutorul unor traducătoare rotative incrementale (tip TIRO) din producția centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mecanică fină și scule și întreprinderea optică română. Programul de comandă se înmagazinează în memorie. Acest program fix spune calculatorului cum să fie îndeplinite instrucțiunile și funcțiile de control. Programarea mișcării robotului pe un traseu particular se efec-

tuează prin „învățare“ cu ajutorul unității de programare. Un program înmagazinat în memorie poate fi pornit, oprit sau repetat, în mod continuu,

după cum operatorul comandă acestea de la pupitrul de comandă.

E.C.

O EXPERIENȚĂ AVANSATĂ ÎN DEZVOLTAREA PISCICULTURII

AVANTAJELE economice pe care le prezintă piscicultura sînt accentuate de resursele importante existente în țara noastră. Dispunem, în acest sens, de ape curgătoare cu o lungime de circa 30 000 km, care, împreună cu luncile inundabile, ocupă o suprafață de aproximativ 700 mii de hectare. Dacă la aceasta se mai adaugă și Lunca și Delta Dunării, se ajunge la cifra de 1,5 milioane de hectare.

Aceste rezerve reclamă dezvoltarea susținută a unei pisciculturi intensive care să permită valorificarea mai eficientă a fondului funciar — apa — prin obținerea unor cantități cît mai mari de pește la unitatea de suprafață și într-o perioadă de timp cît mai scurtă. Această ramură specială a zootehniei poate asigura cel mai înalt nivel de intensificare. Nivelul de intensificare este caracterizat prin mărimea indicatorului „carne la hectar”; producția ce se poate realiza ajunge la 1 500—2 000 kg, ceea ce evidențiază importanța acestor surse de îmbunătățire a aprovizionării populației.

Un avantaj incontestabil îl prezintă valorificarea mai completă a resurselor naturale de hrană din apă, care se concretizează într-un volum mai redus al cheltuielilor de producție pe unitatea de produs. În acest sens se impune o folosire mai eficientă a întinselor suprafețe din incinta îndiguită a Dunării și aflate în prezent sub nivelul apelor fluviului, din care cauză asanarea lor pentru producția agricolă este costisitoare și există pericolul de inundație prin infiltrații, de înlăstînare și sărăturare. O mai eficientă utilizare a suprafețelor pretabile pentru piscicultură o asigură popularea apelor cu specii superioare de pești, dar mai ales organizarea unei salbe de iazuri și alestee de-a lungul parcursului lor.

În anul 1960, 5,6% din producția piscicolă era realizată în alestee. Pînă în anul 1970, această pondere a ajuns la aproximativ 53 %, reprezentînd un adevărat salt calitativ, amenajîndu-se în acest scop peste 50 000 de hectare. Ca urmare a unui program riguros de creștere a suprafețelor arabile, a fost redată agriculturii o suprafață însemnată din Lunca Dunării, unde se practica o piscicultură de tip extensiv, cu randamente la hectar reduse. Un accent deosebit, în etapa următoare, a fost pus pe amenajarea și extinderea unor unități piscicole de tip intensiv, caracterizate printr-o productivitate superioară, realizîndu-se producții de circa 1 200 kg/ha luciu de apă. Prin eforturile întreprinse în această direcție, suprafața piscicolă amenajată a ajuns în 1983 la aproximativ 1 000 000 hectare, din care jumătate se află amplasată în Delta Dunării.

Cu toate acestea, producțiile piscicole realizate din amenajările piscicole nu au fost la nivelul eforturilor depuse, randamentele obținute fiind încă prea mici. La această situație au contribuit și o serie de factori, printre care amintim: concepția de amenajare, realizarea unor pepiniere piscicole de slabă eficacitate, proiectarea unor crescătorii de dimensiuni prea mari etc.; sînt necesar-

re, deci, redimensionarea suprafețelor piscicole existente și determinarea unor dimensiuni optime pentru cele ce urmează a fi înființate.

După experiența unor unități fruntașe, producția de pește se poate mări, urmărindu-se, în principal, creșterea producției de puiet, modernizarea unităților existente, aplicarea de noi tehnologii. Activitatea de modernizare este necesară ca urmare a colmatării bazinelor. Ceea ce s-a făcut acum 30—40 de ani nu mai corespunde în prezent. La Centrala peștelui, de pildă, o suprafață de 6 000—8 000 ha necesită lucrări de refacere a bazinelor piscicole, iar circa 40 000 ha au fost identificate pentru reamenajare. În acest sens, au fost alcătuite programe de amenajare a suprafețelor piscicole la nivelul fiecărui județ.

În programul privind dezvoltarea pisciculturii, un accent deosebit se pune pe creșterea, în continuare, a speciilor de pești fitoplanctonofagi, care consumă într-o proporție redusă furaje concentrate, asigurîndu-și hrana, în cea mai mare parte, prin valorificarea nivelului trofic subacvatic. Avantajele acestor specii piscicole rezultă dintr-un spor important, obținut în condiții de eficiență economică superioară. În 1985 ponderea peștilor fitoplanctonofagi urmează să ajungă la 40%, iar în 1990 la 50%. Condițiile specifice de reproducere a acestor specii de pești presupun luarea unor măsuri deosebite, intrucît reproducerea are loc la temperaturi de 26—27°.

PORNIND de la aceste idei, prezentăm în cele ce urmează unele elemente ale experienței pozitive acumulate în acest sens în județul Bihor. Piscicultura ocupă în această parte a țării o suprafață amenajată de 2 200 hectare, unele crescătorii fiind printre cele mai vechi și mai mari din țară. Un loc aparte îl ocupă păstrăvăriile; sînt în curs de finalizare lucrările de amenajare a alesteeilor pentru creșterea crapului și a speciilor fitofage. La finele actualului cincinal, suprafața amenajată pentru piscicultură pe întregul județ urmează să sporească la 2 800 hectare, cu o producție medie de 1 500 kg/ha.

Rezultate bune în această direcție a obținut întreprinderea piscicolă Cefa (județul Bihor). Utilizarea apelor geotermale din această parte a țării a permis realizarea unor producții eficiente. Specialiștii sînt preocupați de stabilirea unor tehnologii moderne privind obținerea unui număr sporit de pui din icre.

Unitatea piscicolă menționată are în componența sa patru ferme. Acestea din urmă sînt subunități de tipul crescătoriilor piscicole sistematice, suprafețele fiind compartimentate în alestee pentru reproducere, creștere, de iernat etc. Activitatea acestei întreprinderi piscicole s-a soldat cu rezultate bune în ce privește reproducerea crapului și a peștilor fitoplanctonofagi. Ea a permis obținerea de puiet de o vară în cantități suficiente populării crescătoriilor existente în zonă.

Un accent aparte se impune a fi pus pe metodele de creștere a peștilor în alestee de tip intensiv. Printre metodele cărora specialiștii de la Cefa le-au acordat importanța cuvenită se cuvine să subliniem, în primul rînd, realizarea materialului biologic. Multă vreme crapul se reproducea pe cale naturală. Prin aplicarea tratamentului hormonal la reproducători, rezultatele au fost spectaculoase. Această metodă a permis obținerea de producții de puiet de crap de pînă la 2 500 kg/ha, ceea ce a contribuit la creșterea crapului pînă la 2 ani, eliminîndu-se astfel al treilea an de creștere, cînd acest proces este mai puțin economicos. În condițiile specifice ale întreprinderii piscicole Cefa, stăpînind factorul termic în bune condiții, din luna aprilie începe reproducerea crapului.

Extinderea speciilor piscicole consumatoare de vegetații subacvatice în cantități mari presupune efectuarea de lucrări specifice pentru fertilizarea alesteeilor prin administrarea de îngrășăminte organice și minerale. Din experiențele efectuate în acest domeniu, rezultă că utilizarea acestor îngrășăminte creează premisele creșterii biomasei vegetale. Problemele ce se cer soluționate cît mai grabnic sînt legate de nivelul dozelor ce urmează a fi administrate, de stabilirea unui nivel optim care să permită obținerea unei vegetații cu un grad mare de valorificare și excluderea elementelor dure și cu un grad ridicat de îmbătrînire.

Bazați pe propriile experiențe și analize de laborator, specialiștii de la Cefa au trecut la îngrășarea solului din alestee. Pentru suprafețele piscicole din această parte a țării, cantitățile de îngrășăminte organice considerate optime sînt cuprinse între 2 000—3 000 kg/ha. Acest tip de îngrășămint, fiind cu efect remanent, trebuie administrat cu multă atenție; depășirea dozelor optime contribuie la dezvoltarea unei vegetații cu un slab procent de valorificare. De asemenea, calciul — administrat sub formă de var — trebuie folosit cu multă precauție; dozele optime sînt considerate cele cuprinse între 300 și 400 kg/ha.

În privința îngrășămintelor minerale (azotat de amoniu și superfosfat), utilizarea acestora în alestee se impune a fi făcută numai în condiții raționale. După studiile întreprinse, se recomandă 120—160 kg/ha pentru azotatul de amoniu și 70—100 kg/ha în cazul superfosfatului.

O altă problemă de care depind în bună parte nivelul producției și eficiența economică o constituie densitatea populației piscicole pe unitatea de suprafață. Reglementarea acestui parametru permite ameliorarea producției de pește. Nivelul acestui indicator depinde de condițiile chimice și biologice existente în alestee. Creșterea densității populațiilor piscicole face necesară folosirea mai eficientă a furajelor.

O populare cu un efectiv supradimensionat duce la o creștere a producției totale, dar nu și la o creștere medie individuală (exemplarele obținute nu ating greutatea medie potențială). Comparativ, o populare slabă a alesteeilor

are ca efect o creștere individuală, dar nu și o producție mare pe unitatea de suprafață. De aceea, apare ca o necesitate stringentă stabilirea unei densități optime.

După experiența unității piscicole de la Cefa, în **monocultură**, la o densitate de 12 000 crapuri la hectar s-a realizat un spor de 2 348 kg. În **policultură** producțiile au fost diferite, determinate în bună parte de structura speciilor piscicole. Astfel, în cazul structurii formată din crap (87%), singur, cossaș și novac, producția medie a înregistrat nivelul de 1 350 kg/ha, cu un consum mai ridicat de furaje concentrate. Reducerea ponderii crapului la 76%, 70% și 50%, paralel cu sporirea speciilor piscicole fitoplanctonofage, a permis obținerea de randamente superioare: 1 430, 1 500 și, respectiv, 1 750 kg/ha, în condițiile reducerii consumurilor furajere specifice. Rezultatele de producție atestă faptul că speciile piscicole consumatoare de vegetație trofică pot atinge în policultură până la 50% din efectiv; eficient este ca ponderea novacului să fie cea mai mică, iar a singurului să ajungă chiar la 40%. Cercetările de specialitate efectuate la Cefa au dus la **realizarea unui hibrid între singur și novac**; s-au obținut descendenți cu un ritm de creștere foarte bun și cu o valorificare eficientă a hranei subacvatice (consumă algele până la 80%). Creșterea acestui hibrid pe suprafețe mari a permis înregistrarea unor producții de până la 1 700 kg/ha luciu de apă, cu un consum redus de furaje concentrate.

Extinderea suprafețelor piscicole și practicarea unei pisciculturii moderne, de înaltă intensificare presupune extinderea studiilor și cercetărilor în domeniul **prevenirii și combaterii bolilor** la aceste specii. Creșterea intensivă a peștilor necesită o intervenție operativă și eficientă pentru depistarea unor boli care pot încetini ritmul de creștere și produce pagube de până la 80% din producția piscicolă. Măsurile de tratament sînt de importanță vitală, ca de altfel și cele referitoare la preîntîmpinarea

lor. O parte dintre boli sînt determinate de **factori ca: mediul de creștere și sursele de apă, contactul prelungit, suprasolicitarea organismelor, stressul de transport și manipulare, apa de transfer etc.**, ceea ce conferă o importanță deosebită **reglementării într-un cadru normativ detaliat a problemei apelor și a mediului înconjurător.**

Valoarea experienței întreprinderii piscicole Cefa este demonstrată și de existența unei **stații de reproducere artificială a peștelui**, la Băile Felix (singura de acest gen din țară), pe o suprafață de numai 3 hectare, într-un cadru natural propice. Reproducătorii de crap sînt supuși aici unui tratament hormonal, icrele și lapșii ce se obțin urmînd apoi un proces tehnologic specific. Amenajată inițial numai pentru reproducerea artificială a crapului, în ultimul timp stația de reproducere a fost populată și cu specii de pești chinezești (îndeosebi din fluviile Amur și Iantzi). Aceștia au anumite particularități în procesul reproducerii artificiale, de respectarea cărora depinde reușita; ca urmare a fost elaborat un program de modernizare a stației, în care accentul principal se pune pe mecanizarea procesului de reglare a temperaturii apei. Atingerea parametrilor de producție preconizați presupune, de asemenea, extinderea sălii de incubație și amenajarea unei hale de predezvoltare, ceea ce ar elimina în mare măsură pierderile de material biologic.

Avantajul considerabil al acestei stații îl constituie **folosirea apei geotermale** de la Stațiunea Felix, fapt ce permite realizarea unei eficiențe economice sporite. Dar acest avantaj este, într-o oarecare măsură, diminuat de distanța apreciabilă (40 km) dintre întreprindere și stație; ca urmare, reproducătorii sînt supuși unui permanent stress, ceea ce se reflectă în rezultatele de producție obținute. Rezolvarea ar consta în **înființarea unor spații adecvate creșterii reproducătorilor chiar în incinta stației de reproducere**, fără a mai fi aduși din altă parte. Scoaterea din circuitul agricol a unor mici su-

prafețe pentru lărgirea spațiului destinat stației de reproducere artificială ar fi compensată prin cultivarea unor eleștee, temporar nefolosite, cu porumb boabe. De altfel, experiența din această zonă a țării a demonstrat că se pot obține, prin cultivarea terenurilor din eleștee, producții de porumb de circa 10 000 kg/ha. Eficiența unor astfel de amenajări poate spori și mai mult prin intrarea unor eleștee într-un sistem de asolament, putînd fi cultivate și alte plante tot așa de eficiente ca și cultura porumbului pentru boabe.

Pe lângă speciile de pești amintite, în județul Bihor se bucură de o atenție tot mai mare **creșterea păstrăvilor**. În momentul de față ea se practică în 5 păstrăvării, urmînd ca în anul 1986 să fie înființată încă una. Dacă producția de pește din această specie era de numai 2 kg/m² luciu de apă, în 1983 ea a crescut la 5 kg/m², cu un evident proces de ameliorare. Se prevede înregistrarea unor producții de păstrăvi de circa 42 t pe ansamblul județului. La nivelul anului 1985 și de 78—80 t în 1990.

Dintre păstrăvăriile existente, o experiență demnă de menționat o deține cea de la Vașcău. Cu o suprafață de numai 2,2 ha (8 400 m² luciu de apă, repartizată în 45 de bazine), ea urmează să atingă o producție de 30 t la nivelul anilor 1985—1986 — pe deplin posibilă, dacă avem în vedere dotarea tehnică modernă existentă (printre altele: aparatul electronic pentru sortarea icrelor după fecundare — cu un randament de peste 1 milion de icre pe zi, sortator și aerator pentru creșterea volumului de oxigen din apă).

Rezultatele unor unități piscicole fruntașe din Bihor pot fi extinse în toate întreprinderile de profil din zonele cu condiții naturale asemănătoare, astfel ca, printr-o eficientă utilizare a resurselor locale, să se asigure creșterea producțiilor piscicole la nivelul necesarului de consum al populației.

dr. Gh. N. IOSIF

Energia electrică și implicațiile folosirii în procesele tehnologice

(Urmare din pag. 6)

este o formă de energie pe cît de veche pe atît de nouă, pentru că procesele de bază sînt cunoscute de mult timp, în vreme ce aplicarea lor industrială este încă circumscrișă unor utilizări limitate: iluminat, forță etc. De fapt, ceea ce contează este diferența între cantitatea de energie utilizată în procesele electrice și cantitatea de energie consumată în procesele pe bază de combustibili fosili pentru a obține un produs finit. În privința investițiilor, procedeele electrice costă mai puțin sau la fel ca procedeele clasice. În domeniul metalurgiei, procedeele electrice se dezvoltă și pentru alte motive: reducerea pierderilor, calitatea produselor finite, ameliorarea condițiilor de muncă etc. De asemenea, proporția cheltuielilor de funcționare între procedeele electrice și cele tradiționale este, în general, de 1 la 5. Pe viitor, evoluția

costurilor nu va face decît să accentueze diferențele și să reducă timpul de amortizare a investițiilor. Noțiunea costului, chiar dacă primordială pentru alegerea între diferite tehnologii, nu trebuie să ducă la neglijarea consumului de energie primară.

În urma analizelor energetice efectuate într-o serie de întreprinderi metalurgice (cu precădere întreprinderea „Laromet” București și întreprinderea metalurgică Aiud) s-a demonstrat eficiența înlocuirii procedeelelor clasice cu procedeele electrice în asigurarea unor economii de materii prime și combustibili. Astfel, **încălzirea prin inducție**, altă dată o alternativă prohibitivă față de combustibilii fosili, poate acum concura la egalitate atît din punct de vedere economic cît și al mediului. La încălzirea țagelilor, spre exemplu, încălzirea mai rapidă obținută prin procedeul de inducție decît în cazul utilizării gazului metan și creșterea rezultantă a

durabilității matrițelor au o importanță economică majoră. În cazul oțelurilor speciale, folosind turnarea continuă, barele, lingourile, țagelile pot fi aduse, prin încălzirea cu inducție, la nivelul de temperatură necesar pentru laminare. S-a calculat că, în felul acesta, **cerințele pentru energia de încălzire pot fi reduse pînă la 75%**. Nu numai că laminarele conservă energia prin această metodă, dar se realizează produse mai uniforme și datorită controlului mai precis al temperaturii. Un efect considerabil apare în domeniul forjării, la care, indiferent de procedeu, încălzirea prin inducție s-a dovedit eficientă în primul rînd ca metodă de încălzire a materialului brut (prelucrarea lingourilor scurte, a barelor pentru mașinile de refulat și a preselor, a mașinilor de format la cald cu mare viteză etc.).

Încălzirea prin inducție aduce și o serie de alte beneficii, mai greu de introdus în calcule și mai dificil de măsurat, ca de exemplu: mediu mai puțin zgomotos, mai curat, mai răcoros, condiții de poluare mai scăzute. Paleta procedeelelor disponibile este vastă și încă perfecționabilă.

O nouă calitate în activitatea de comerț exterior

BĂNCILE DE DATE ECONOMICE ÎN FORMULAREA STRATEGIEI EXPORTATORULUI

POTRIVIT ORIENTĂRIILOR date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, „Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990“ preconizează constituirea unui sistem complex de asigurare a calității, începînd cu activitatea de cercetare și concepție, de proiectare care trebuie să tină seama de ultimele cuceriri ale științei, tehnicii și tehnologiei pe plan mondial și pînă la metodele moderne de analiză în vederea optimizării cheltuielilor de aducere și menținere a calității produselor la nivel mondial.

În îndeplinirea acestor obiective întreprinderile și centralele industriale, institutele de cercetare științifică și inginerie tehnologică urmează să-și constituie — potrivit programului — bănci de date tehnice și economice referitoare la produse similare pe plan mondial, care să fie utilizate la analiza calității produselor din fabricația curentă și la elaborarea studiilor privind asimilarea și omologarea produselor noi și modernizate.

Inscrierea în programele curente și de perspectivă a obiectivelor de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produse-

PORNIND de la premisa că orice produs material este constituit din 3 elemente fundamentale: materie, energie și informație, rezultă că șansele diferite pe piață ale unor producători se datorează dozării diferențiate a acestor factori în cadrul procesului de producție. Statistica internațională relevă că în cadrul unei anume clase de produse, de un anume nivel tehnic, obțin maximum de competitivitate producătorii care dețin tehnologii cu consumuri minime de energie și materii prime. În același timp, asemenea structuri de producție implică un consum mai mare de informație. Este tocmai ce-și propune programul de calitate, să reducă cheltuielile de materii prime și energie prin creșterea cantității și calității informației. Simplificînd puțin lucrurile se poate spune, cum arăta un specialist român, că „progresul tehnic este un progres al informației încorporate în structuri materiale“, iar competitivitatea este și o funcție de cantitatea de informații. În fapt, toți factorii de producție (mijloacele de producție, forța de muncă, cercetarea științifică, organizarea producției, muncii și conducerii etc.) poartă amprenta unei calități a informației, corespunzător potențialului creativ al națiunii, ca element al avuției naționale de care dispune o țară la un moment dat.

Literatura noastră economică ierarhizează componentele avuției naționale pe 4 subsisteme: al resurselor umane, al resurselor naturale, al bunurilor materiale acumulate și al potențialului creativ al națiunii. Aceasta din urmă are ca elemente constitutive: stocul de învățămînt, stocul de știință și tehnologie, stocul de cultură și civilizație, stocul sănătății publice, stocul de informații.

Privit în dinamica procesului de

creștere economică, desigur că potențialul creativ al națiunii — cantitatea de informații diferit structurată pe care o deține aceasta — va influența și celelalte subsisteme: forța de muncă (potențialul său), fondurile de producție (calitatea tehnologiilor disponibile), capacitatea societății de valorificare și protecție a mediului natural.

Pornind de la un asemenea mod de înțelegere a conexiunilor între factorii de producție, obiectivul exportatorului va fi să-și maximizeze cantitatea de informație necesară încorporată în produsele sale de export. Să vedem deci care sînt căile sau mai exact tactica de urmat pentru atingerea acestui obiectiv strategic.

De Solla Price a identificat o lege statistică care exprimă corelația între numărul anual de autori de lucrări științifice pe care-i dă o țară și valoarea produsului său național brut, așa-numita „dimensiune științifică“ influențînd proporțional „dimensiunea economică“, respectiv produsul național. Tot el observă că 90 la sută din oamenii de știință pe care i-a dat omenirea în decursul istoriei sale sînt în viață.

Față de aceste dimensiuni și efecte ale progresului științifico-tehnic este evident că o primă condiție de competitivitate va fi:

1. Racordarea la fluxurile internaționale de informații științifico-tehnice de profil

DESIGUR că este vorba de racordare în calitate dublă, atît de primitor cît și de donator. Canalele de racordare sînt multiple, începînd cu „tirgurile internaționale de idei“, adică congresele internaționale specializate, revistele științifice și tehnice, schimbul multilate-

lor de către fiecare unitate economică, respectiv a unor parametri competitivi de nivel mondial ridicat sau peste nivelul atins pe plan mondial, presupune înainte de toate cunoașterea în profunzime, pe fiecare produs, a realizărilor obținute de principalii producători mondiali, sub aspect tehnic și economic.

Desigur că aceste elemente vor fi furnizate de băncile de date tehnice și economice, pe măsura constituirii și/sau perfecționării lor. În prezent gradul de extindere a informaticii în economia românească asigură premisele materiale pentru proiectarea și gestionarea băncilor de date conform exigențelor și nevoilor actuale ale economiei.

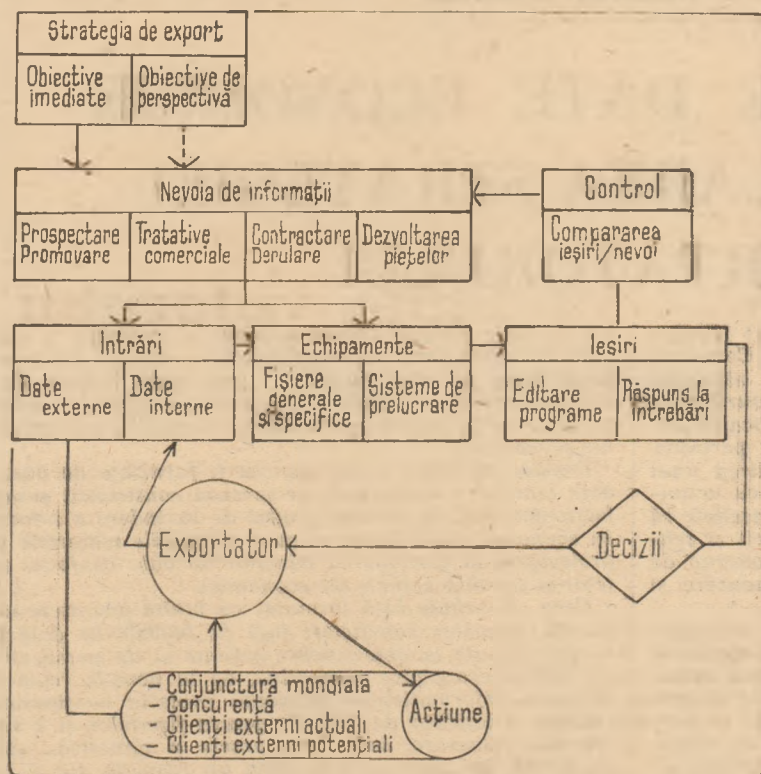
Ceea ce trebuie însă formulat cu multă acuratețe sînt cerințele viitorilor beneficiari față de băncile de date pentru ca pornind de la obiectivele curente și de perspectivă ale sistemelor economice respective, de la nevoile reale de informații, informaticienii să poată proiecta configurația intrărilor și ieșirilor de date, structura fișierelor și a sistemelor de prelucrare, scrie programele și optimizeze sistemul informațional. Încercînd să dăm un răspuns, fie și parțial, acestei problematici ample prezentăm în continuare cîteva din obiectivele majore ale băncilor de date care servesc pentru fundamentarea deciziilor de export.

ral și bilateral de informații, documentații, schimbul de experiență și mergînd pînă la tirgurile internaționale de mărfuri, saloane de invenții, biblioteci de brevete de invenții și biblioteci de standarde. Aceste din urmă instituții se poate spune că dețin know-how-ul unui sistem modern de gestiune al băncilor de date tehnice. Dar și în ceea ce privește conținutul ele sînt de maximă importanță pentru exportator. Este știut faptul că, spre exemplu, în cadrul unui brevet de invenție protecția se referă la unul sau altul din subsansamblele unui produs și nu la produsul integral. La fel, standardele internaționale conțin parametri tehnici, descrieri de produse de cel mai mare interes pentru cercetători și proiectanți. Din păcate, responsabilii acestor biblioteci se plîng întotdeauna de o slabă atenție pe care le-o acordă I.C.S.I.T.-urile și întreprinderile noastre.

2. Racordarea la fluxurile internaționale de informații economice

UN PAS important înainte pe această linie a fost făcut prin crearea „Oficiului de informare — documentare pentru comerț exterior“ (O.I.D.C.E.) care funcționează în cadrul Centrului român de comerț exterior. O.I.C.D.E. oferă informații documentare pentru întreg sistemul de comerț exterior sub forma buletinelor periodice și colecțiilor de date statistice. Banca de date de comerț exterior prin care este gestionat fondul documentar, permite regăsirea informațiilor atît din modulul statistic (date statistice conjuncturale, de piață) cît și din modulul bibliografic (lucrări economice pe teme).

Formularea nevoilor de informații pentru banca de date

Alături de buletinul zilnic „Piața internațională”, sint oferite, la cerere, servicii de informații de preț și indici de preț pentru sute de produse, informații privind cursurile valutare, cotații la principalele burse de mărfuri și valori, colecții de date privind economia mondială, și sinteze pe piețe sau fenomene din economia mondială.

Se află într-un stadiu avansat de implementare programul „Fluxuri comerciale internaționale” care poate oferi date de istoric pe 4—5 ani asupra evoluției unei piețe de export, principalii exportatori și importatori ai unui produs pe respectiva piață, poziția deținută pe piață.

La extinderea informației de comerț exterior poate contribui și Direcția Centrală de Statistică prin publicarea cu regularitate a „Anuarului de comerț exterior” ca și prin îmbunătățirea metodologiei de raportare a datelor din acest domeniu prin adoptarea „Clasificării standard de comerț internațional” (S.I.T.C.), utilizată concomitent cu clasificarea C.A.E.R. și în alte țări socialiste.

Alături de aceste informații, de circulație și interes macroeconomic, centralele și întreprinderile obțin informațiile economice necesare prin propria cercetare de marketing, de birou și de teren.

Cerințele față de băncile de date la acest nivel se referă la :

A. Studiul produsului : analize comparative ale produselor/serviciilor din producția curentă față de concurența de pe piața internațională, identificarea punctelor forte și slabe ale actualului nomenclator ; modul de apreciere al produselor actuale pe piețele de export ; identificarea tendinței generale în care înaintează piața internațională a produsului, cu orientările specifice ale principalilor producători ; determinarea beneficiarilor actuali și potențiali ai produsului, justificarea economică a asimilării noilor produse și

formularea de propuneri de renunțare la unele produse învechite, nerentabile ; testarea pieței (în cadrul târgurilor internaționale, expoziții specializate, simpozioane tehnice, acțiuni de prospectare) ; identificarea de noi clienți pentru oferta actuală și cea viitoare ; formularea de propuneri pentru condiționarea produselor (ambalaj de transport, ambalaj de prezentare etc).

B. Studiul pieței : cuantificarea factorilor economici generali ai conjuncturii, determinarea poziției pe piață a întreprinderii (gradul de pătrundere pe piață, niveluri de preț obținute, faza ciclului de viață — cerere în formare, cerere la maturitate, cerere în declin), analiza volumului, capacității și potențialului piețelor de export, pentru actualele produse și pentru noile produse ; prognoza cererii viitoare pe piețe, studierea mișcărilor în compoziția piețelor (factori endogeni și exogeni), analiza structurii și profil teritorial a cererii pe diferite piețe, modificărilor în tipologia consumatorilor.

C. Studiul metodelor de vânzare : urmărirea variației desfacerilor în profil teritorial ; aprecierea eficienței metodelor actuale de distribuție ; studierea competitivității prețurilor ; analiza activității rețelei de distribuție externă, analiza metodelor de promovare a vânzărilor utilizate și identificarea de noi metode adecvate ; accesul beneficiarilor la marfa întreprinderii în comparație cu facilitățile oferite de concurență ; servicii ante și post vânzare oferite ; condiții de plată și credit acordate ; stimulente acordate cumpărătorilor ; mecanisme de stimulare a exportului utilizate de concurență.

D. Studiul mijloacelor promoționale : determinarea particularităților campaniilor promoționale de marcă și produs pe țări și zone, studii motivaționale pentru orientarea mesajelor în mass-media ; analiza comparativă a eforturilor promoționale desfășurate în mass-media și la locul de vânzare de con-

curență ; determinarea imaginii de ansamblu a exportatorului pe piață (avantaje, dezavantaje față de concurență) ; identificarea argumentelor utilizate de concurență ; penetrarea lor.

Această succintă exemplificare a genului de analize și studii pe care trebuie să le faciliteze informațiile din băncile de date economice exportatorului, ilustrează faptul că nu este vorba numai de culegere de date, ci și de metode de prelucrare, în care desigur că prelucrarea automată își poate aduce un aport foarte substanțial.

3. Perfecționarea sistemului informațional corespunzător nevoilor activității de export

ATIT în centrul de calcul al Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, cit și în oficiile de calcul ale unor întreprinderi de comerț exterior s-au realizat valoroase aplicații informatice pentru urmărirea contractării și derulării operațiunilor de comerț exterior, evidența și compararea documentațiilor tehnice și economice, analiza rentabilității operațiunilor cu întregul sistem de indicatori, cu evidențierea cheltuielilor de materii prime, energie și a aportului valutar ș.a.m.d.

Cunoașterea și aplicarea acestor programe informatice în cit mai multe întreprinderi specializate de comerț exterior, în centrale industriale și direcții de comerț exterior ale ministerelor conduc la simplificarea evidențelor, creșterea pertinentei informațiilor și promptitudinii în luarea deciziilor, perfecționarea de ansamblu a activității de comerț exterior.

4. Asigurarea interfeței între diferitele bănci de date de comerț exterior

ÎN TOATE etapele de gestiune a datelor : introducerea datelor ; actualizarea și reorganizarea datelor ; prelucrarea și memorarea rezultatelor ; regăsirea și editarea datelor corespunzător cerințelor trebuie să se asigure posibilitatea de colaborare între băncile de date atât verticală, cit și orizontală.

În realizarea acestui obiectiv un aport deosebit poate aduce Biblioteca Națională de Programe care funcționează în cadrul Institutului Central de Informatică și Conducere, prin formularea unor principii de proiectare comune și asistență tehnică în aplicarea lor specifică.

Propunerile formulate mai înainte pe linia perfecționării sistemului informațional în sensul extinderii aplicațiilor informatice au ca premisă tocmai concepția unitară în proiectarea bazelor de date care să facă posibilă reutilizarea lor de alți beneficiari. În același timp, circulația informațiilor vertical, între băncile de date macroeconomice și microeconomice, ca și orizontal, între ministere, între întreprinderi, este facilitată de o concepție unitară de gestiune a datelor mergând în perspectivă până la posibilitatea exploatarea integrate a băncilor de date prin rețele de calculatoare.

dr. Ioan GEORGESCU

DOCUMENTAR

Componente ale economiei viitorului — biromatica —

SE PARE că analizele și concluziile la care a ajuns economistul francez Jean Fourastié în urmă cu numai câteva decenii — sub aspectul productivității, sectorul terțiar înregistrează cea mai lentă dinamică — sînt pe cale de a fi infirmate. Factorul de schimbare rezidă în penetrarea masivă a tehnologiilor moderne în universul sectorului terțiar, al serviciilor, în munca de birou. Acest proces care modifică din temelii activitatea unei grupe largi a populației active — consacrată în terminologia sociologică americană sub denumirea de „gulere albe” — a dobîndit deja o identitate precisă, are un nume: biromatica. Biromatica este unul din neologismele impuse de revoluția tehnico-științifică actuală și care desemnează, potrivit opiniei specialiștilor, o rețea de minicalculatoare, terminale și sisteme de comunicare destinate să faciliteze accesul la informație și comunicare: informatica, materialele de birou și noile tehnologii de comunicație se unesc pentru a crea configurația biroului integrat al viitorului.

Componentele tehnologice și, implicit direcțiile de perfecționare tehnologică sînt, în principal, următoarele: prelucrarea textelor, telecopia, minicalculatoarele, tehnicile de imprimare, terminalele cu ecran și tehnologia videotex. Fiecare dintre componentele enumerate conțin dezvoltări tehnologice importante. Astfel, echipamentele de tratare (prelucrare) electronică a textelor permit vizualizarea pe ecrane speciale a paginii de manuscris — integrală sau parțială în funcție de necesități —, oferă posibilitatea efectuării de corecturi, de ordonare în pagină a textului fără a fi necesară imprimarea pe hîrtie. Odată definitivat, textul este imprimat automat. Fotocopierea permite reproducerea unor fotografii, în numărul dorit de exemplare, într-un interval de timp scurt și într-un mod selectiv. În domeniul microcalculatoarelor se întrevede o puternică proliferare a acestora, cu o tendință marcantă spre creșterea adaptabilității în funcție de

specificul fiecărei activități, concomitent cu creșterea vitezei de lucru; un minicalculator de birou va permite, potrivit specialiștilor, efectuarea a circa 100 000 de operațiuni pe secundă.

O componentă importantă a biromaticii o reprezintă tehnicile de imprimare a textelor. Noile tehnologii nu conduc, așa cum se crede uneori, la înlăturarea definitivă a hîrtiei, ca suport al transmisiei de date, ci la o reducere substanțială și mai cu seamă la raționalizarea consumului acesteia. Tendințele care se desprind în momentul de față indică substituirea progresivă a imprimatelor voluminoase și dificil de consultat, cu altele de volum redus și grad avansat de standardizare. În acest cadru, accentul cade pe imprimantele utilizabile în regim „filă cu filă”, beneficiind de o înaltă calitate a imprimării și realizate în condiții optimizate sub aspectul poluării sonore. În sfîrșit, terminalele cu ecran — definit tehnic, un astfel de aparat este un sistem ecran-claviatură care constituie interfața între utilizator și un calculator central, datele fiind înregistrate prin intermediul claviaturii, transmise ulterior calculatorului spre prelucrare și rezultatele vizualizate pe ecran —, și sistemul videotex*) vor fi integrate într-o măsură tot mai mare în universul muncii de birou.

INTRUCÎT biromatica se situează într-un spațiu tehnologic caracterizat prin evoluții alerte, apare deosebit de însemnată desprinderea tendințelor de evoluție așa cum se conturează acestea în momentul de față. Din acest unghi, specialiștii disting două tipuri de dezvoltări: a) particulare, caracteristice deci fiecărei componente privite separat, și de „ordin arhitectural”, care vizează mutațiile ce vor caracteriza structura sistemului integrat al biromaticii.

În cazul prelucrării textelor, există deja mai multe variante de perfecționare tehnologică. O variantă (pusă la punct la firma americană I.B.M.) urmărește realizarea unui sistem compus din ecran, disc de memorie, claviatură și dispozitiv de imprimare separate. Sistemul este realizat în concepție modulară — atît în ce privește hard-ware și soft-ware —, și poate comunica cu un calculator central. Sistemele de prelucrare a textelor sînt integrate metodelor de prelucrare a informației în general. O altă variantă (dezvoltată de firmele Olivetti, Triumph-Adles,

Olympia) are la bază concepția potrivit căreia biroul viitorului se construiește pornind de la biroul de astăzi. Elementul central îl reprezintă mașina de scris electronică ale cărei performanțe și funcționalitate sînt îmbunătățite prin adăugarea ecranului de afișat și a capacităților de memorie. În această viziune, mașina de scris devine un instrument complex care rezolvă de la inputul său specific (claviatura) și outputul urmărit (imprimatul), toate procesele tehnologice.

Un sector deosebit de fertil îl reprezintă tehnologiile de imprimare. Există deja aparate care utilizează tehnologii diferite: a) procedeul jetului de cerneală care constă în proiectarea unui jet de picături de cerneală extrem de fine direct pe suport (hîrtia) printr-un cîmp electric care le dirijează în direcția dorită. Deși încă greoi, procedeul pare cel mai bine adaptat imprimării în culori; b) o altă tehnologie — procedeul electrostatic — permite viteze de lucru foarte mari dar prezintă inconvenientul că necesită folosirea unei hîrtii speciale (hîrtie dielectrică) al cărei cost este în momentul de față prohibitiv; c) în sfîrșit, cea mai spectaculoasă și eficientă tehnologie de imprimare este cea care se bazează pe laser. Viteza mare de imprimare (10 pagini format A4 pe minut) și posibilitatea de a se folosi o hîrtie obișnuită — îi deschid certe perspective de dezvoltare. La aceste avantaje se adaugă și proporțiile reduse ale celor mai recente echipamente de imprimare pe bază de laser, care le conferă utilizare individuală în munca de birou. O mașină de imprimat „inteligentă” (dotată cu minicalculator) poate extrage facsimiluri sau părți restrînse dintr-un anumit text și realiza 11 000 de copii pe oră dacă este conectat la 6 imprimante.

În domeniul terminalelor cu ecran, tendința înregistrată pe plan mondial este aceea de creștere a gradului de polifuncționalitate prin integrarea progresivă a combinațiilor text-date cifrice, transmisia acestora prin integrarea în sistem a vocii umane și a imaginilor. Progrese notabile se întrevăd și în domeniul aparatelor de fotocopiare. Vor prolifera mașinile de fotocopiare de dimensiuni reduse, ușor de transportat și eficiente în realizarea de copii în ritm rapid, în serii scurte sau chiar unicate. Aceste mici aparate sînt îmbogățite cu noi elemente tehnologice: alimentare automată cu fotografii-martor, selectoare de imagini, stoc de hîrtie — ceea ce le conferă o autonomie apreciabilă etc.

*) Videotex este un sistem care permite afișarea la distanță pe un ecran (ecran de televizor sau autonom) a unor pagini de text sau alte structuri grafice extrase dintr-o bancă de date informatică. Pot fi distinse două tipuri de videotex: difuzat și interactiv. În primul caz, utilizatorul selecționează pe o claviatură, o revistă (integral sau parțial) aflată în curs de difuzare. Paginile apar pe ecranul televizorului personal care este echipat cu un decodificator. În cel de al doilea caz este utilizată rețeaua telefonică; între utilizator și banca de date are loc un dialog în care utilizatorul își formulează cerințele de informații specifice.

Importante pentru fiecare componentă în parte, progresele tehnologice estimate nu își vor dovedi eficiența — apreciază specialiștii — decât în condițiile unor progrese pe linia perfecționării sistemului biromatic în ansamblul său. Direcțiile majore pot fi deja decelate. Dezvoltarea tehnicilor de prelucrare a textelor va favoriza crearea de rețele locale. Această cerință este mai evidentă în cazul (cel mai frecvent) al unei rețele cu posturi multiple concepută pentru prelucrarea unui volum mare de texte, în condițiile conlucrării și transmiterii frecvente a acestora între mai multe posturi de secretariat. Pentru a răspunde acestor cerințe, fiecare sistem „claviatură-ecran” este conectat la o unitate centrală (un calculator central), fapt care conferă transmisiei rapiditate și fiabilitate ridicate. Rețelele locale permit, în același timp, reunirea într-un sistem a unor echipamente eterogene: mașini de prelucrare a textelor, microcalculatoare, calculatoare, aparate de tele și fotocopie.

Progresul sistemelor biomatice este condiționat însă nu numai de elemente tehnologice ci și economice. Se consideră că un factor imperios îl reprezintă formarea profesională a celor care urmează să folosească aceste echipamente (un proces nu prea complex care necesită, în medie, o săptămână de instruire intensivă) deopotrivă cu asigurarea unor servicii după vânzare, de înaltă calitate. Un alt element frecvent invocat este cel al adaptării noilor aparate cerințelor de ordin ergonomic. Ergonomia posturilor de muncă în condițiile noi, create de penetrarea biomaticii, își propune să găsească limitele optime de variație ale unor parametri cum sînt: mărirea timpului de vizualizare, definirea ca-

racterelor, luminozitatea ecranului, dispunerea elementelor (cum ar fi claviatura și ecranul separate), astfel încît acestea să corespundă cit mai bine cerințelor psihofiziologice ale operatorilor. Acestor restricții li se adaugă o a treia, anume cerința de a defini cît mai precis, pe baza unor studii atente, cerințele specifice fiecărui utilizator, cerințe evaluate în termeni de volum al textelor, nivel de repetitivitate, ponderea caracterelor speciale, ritmul în care se înnoiesc documentele, posibilități de standardizare ș.a.

A DEVENIT de multă vreme un loc comun faptul că progresul tehnic determină schimbări de esență în conținutul muncii, la nivelul structurii profesionale, iar noile tehnologii dezvoltate în ultima vreme au adăugat elemente calitative acestui impact tradițional. Nici biomatica nu face excepție de la regulă, iar depistarea acestor efecte este cu atît mai importantă cu cît există o tendință certă de penetrare a acestor tehnologii în universul muncii de birou în perspectiva următorilor ani.

Un prim domeniu bulversat îl reprezintă munca de secretariat; prin vizualizarea textelor, modificarea acestora după necesități, prin înmagazinarea informațiilor specifice (scrisori, circulare, tabele) în calculatoare locale care fac desuete tradiționalele fișe-uri, stilul și cerințele acestei activități se modifică fundamental. Munca celor ce activează în birouri se îmbogățește cu noi elemente de creativitate, biomatica oferind posibilități de organizare a timpului de muncă pe principii noi: orar flexibil, autonomie sporită a echipelor de lucru. Se ameliorează substanțial condițiile de muncă prin limitarea sau chiar eliminarea

sarcinilor repetitive și monotone, crește tendința descentralizării compartimentelor funcționale concomitent cu extinderea registrului în care acestea pot adopta decizii. În sfîrșit, prin impulsivitatea creativității, noile tehnologii utilizate în munca de birou vor contribui la creșterea productivității și mai cu seamă a calității muncii.

Există și scenarii mai ample care cuprind, într-o perspectivă mai largă de timp, impactul biomaticii. Ne mărginim în acest context să reproducem o astfel de prognoză, fără a ne pronunța asupra veridicității sale. Potrivit experților companiei „American Telegraph and Telephon”, anul 1990 va consacra, pentru a folosi un barbarism, „tele-munca”; altfel spus, totalitatea cadrelor vor lucra la domiciliu. Teoretic, această nouă formă de muncă se poate aplica activităților de secretariat, gestiune, quasi-totalității activităților comerciale. Acest gen de muncă la distanță, care permite delocalizarea locurilor de muncă ale unei întreprinderi, se bazează pe un volum mare de mijloace de comunicare: mașini de telecopie, de prelucrare a textelor, studiouri de audio și videoconferințe ș.a. Evident că avem de a face cu tehnologii ale viitorului care, în condițiile actualei crize energetice, trebuie acomodate cu realitățile fiecărei economii naționale.

Cristian POPESCU

REFERINȚE

1. Le marché de la biomatique, L'usine Nouvelle, nr. 44, 46, 47, 50/1982 și 41/1983.
2. Bulletin d'informations sociales, nr. 4/1983.
3. Work-structure in a new technological context, Economic Impact, 1/1983.

Productivitatea muncii, la nivelul exigențelor actuale

(Urmare din pag. 10)

de tehnica securității muncii, stabilindu-se diverse variante de amplasare (inelară, paralelă, perpendiculară, în formă de „u”, triunghi, linie, asimetrică, mixtă ș.a.), în așa fel încît muncitorul să poată trece rapid de la o mașină la alta și să poată supraveghea cu ușurință funcționarea lor. S-a ținut cont, de asemenea, de alegerea reperelor și pieselor ce trebuiau prelucrate pe mașinile respective și a tehnologiilor adecvate, stabilindu-se cele mai bune succesiuni de executare a fazelor de fabricație. La toate acestea s-a pornit de la premisa că, lucrul la mai multe mașini poate și trebuie să asigure o intensitate normală a muncii și nu o suprasolicitare fizică și nervoasă a muncitorilor, conducînd totodată, la creșterea productivității muncii și, pe această bază, la sporirea cu 3—4% a producției realizate.

Ridicarea nivelului de pregătire profesională

CREȘTEREA, în tot mai mare măsură, a nivelului de instruire, de calificare a personalului muncitor consti-

tuie un factor intensiv de producție, o sursă a creșterii economice practic inepuizabilă, care dobindește o importanță deosebită în condițiile realizării noii calități în toate sectoarele și domeniile de activitate. Practica de fiecare zi demonstrează că rezultatele oricărui colectiv de muncă, ale oricărui om al muncii (deci productivitatea muncii) depind și sînt în marea majoritate a cazurilor direct proporționale cu **pregătirea profesională, cu competența** acestora în procesul de producție. Tocmai de aceea, în cadrul întreprinderii s-a acordat și se acordă o importanță deosebită ridicării pregătirii profesionale a întregului personal muncitor în general și a cadrelor de conducere (la toate nivelurile) în special. Ca urmare, în acest an a fost cuprins în una din formele de perfecționare a calificării întregul personal muncitor din întreprindere. În cadrul acestui program a fost organizat în unitate cursul „Perfecționarea activităților tehnologice de producție și a locurilor de muncă”, la care a colaborat și un număr de cadre de la Academia „Ștefan Gheorghiu”.

La absolvirea acestui curs au fost întocmite 13 proiecte cu teme de stringentă actualitate și importanță pentru unitate, cu o eficiență economică de peste 15 milioane lei. Printre cele mai importante teme ce se implementează în prezent în producție menționăm: îmbunătățirea organizării și conducerii activităților de pregătire, lansare și urmărirea producției în secția scularie, perfecționarea activității de planificare, programare, execuție și urmărire a producției în secția amortizoare telescopice, în vederea armonizării capacităților de producție; perfecționarea organizării producției și a muncii în atelierul de montaj arcuri lamelare, ținînd cont de sarcinile de plan pe perioada 1983—1985; tipizarea cuțitelor cu plăcuțe din carburi metalice; cuprinderea a 7365 persoane în cursurile de perfecționare profesionale etc. Pentru creșterea calificării muncitorilor se acordă o importanță deosebită meseriilor deficitare, cu deosebire celor pentru prelucrări la cald. Aceste măsuri cît și altele ce vor fi luate vor permite întreprinderii de piese auto Sibiu să obțină rezultate superioare în îndeplinirea producției planificate pentru 1984, în condițiile creșterii accentuate a productivității muncii.

Unele probleme organizatorice ale dezvoltării industriei mici

DIMENSIUNILE planului de dezvoltare pe 1984 și orientările calitative ale economiei naționale pe următorii ani, așa cum rezultă ele din documentele recentei Plenary a Comitetului Central al partidului, impun valorificarea la cote superioare a potențialului existent în fiecare ramură și întreprindere, în fiecare județ, oraș și comună. Sarcini importante în ce privește volumul, diversitatea și calitatea producției și serviciilor, valorificarea resurselor materiale locale naturale și a celor refolosibile, utilizarea deplină a forței de muncă sînt stabilite și pentru industria mică, sector economic cu largi posibilități și perspective de dezvoltare.

Ca efect al Legii nr. 2/1980, în profil teritorial s-a trecut la coordonarea unităților de industrie mică — indiferent de subordonarea lor și de forma de proprietate — de către organele locale; a avut loc un proces de dezvoltare a rețelei, de concentrare a unor unități, de consolidare a bazei materiale, în condițiile unei anumite diversificări a producției și a prestațiilor. Această nouă formă de specializare constituie, de fapt, și o nouă experiență în materie de organizare și conducere.

Cu toate aceste progrese marcante, rezultatele nu s-au ridicat, în acest an, la nivelul planului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Plenara C.C.: „**Avem un număr destul de mare de județe care stau foarte slab cu mica industrie și căreia trebuie să i se acorde o atenție mai mare. În același timp, fiecare județ va trebui să ia toate măsurile necesare, în conformitate cu prevederile de plan, pentru a lichida rămănerile în urmă și a asigura dezvoltarea corespunzătoare a serviciilor, în raport cu cerințele oamenilor muncii, ale populației.**”

În cele ce urmează ne vom referi la unele aspecte de organizare, a căror rezolvare poate contribui la accelerarea dezvoltării industriei mici și valorificarea mai bună a resurselor ce pot fi antrenate în activitatea acesteia.

Forme diferențiate de conducere și organizare

MAREA VARIETATE a activităților impune forme și metode de conducere și organizare diferențiate pe niveluri ierarhice, de la formația de maestru pînă la întreprindere (cooperativă) în ansamblu. (De altfel, însăși aplicarea mecanismului economico-financiar în acest sector ar trebui să pornească de la întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli la nivel de formație de lucru, completată cu forme adecvate de evidență operativă, în care contabilitatea cu partidă simplă și-ar găsi un cîmp firesc de aplicare.)

Formația de maestru în industria mică este rareori cupusă din muncitori de același profil. De regulă trebuie urmărit ca șeful de formație să fie calificat pentru profilul care are ponderea cea mai mare în cadrul acesteia — situație ce presupune o coordonare la nivel ierarhic superior pe fiecare profil, de către specialiști cu înaltă calificare. Apare, deci, pentru șeful de formație o dublă subordonare: pe de o parte față de șeful ierarhic (șeful de atelier sau secție), iar pe de altă parte față de coordonatorul producției și tehnologiei pentru fiecare activitate pe care o execută formația.

Vom avea deci specialiști în ramura prelucrării lemnului, confecțiilor, textilă, energeticien etc., sau chiar în valorificarea anumitor categorii de materiale locale ori refolosibile, care să asigure microtehnologii de profil, în special pentru resurse recirculabile. Aceasta ar duce la apariția unui element de organizare a conducerii nou în economia noastră — funcția de **conducător de produs**, reclamată nu numai de necesitățile de producție și tehnologice, dar și de cele privind calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale a personalului, precum și de alte responsabilități. De asigurarea unor parametri superiori ai întregii activități din profilul respectiv.

Ca o exemplificare privind o activitate de profil din cadrul industriei mici ne vom referi la rolul conducătorului de produs cu profil de energelician. În afară de contribuția de concepție și supraveghere, cu responsabilitate directă, la reducerea consumului de combustibil și energie în producția curentă a unităților de mică industrie din localitate (județ), acest specialist

poate să aducă un aport nemijlocit la economisirea resurselor energetice, punerea în valoare a celor locale și introducerea celor neconvenționale în alte folosințe. Să ne gândim, de pildă, la cel mai elementar proces de ardere — încălzirea locuințelor cu sobe cu combustibil solid. După cum dovedesc cercetări recente, consumul de lemn poate fi redus cu pînă la 45% prin utilizarea în construcția sobelor a unor economizoare care asigură o preîncălzire a aerului. Astfel de soluții pot fi aplicate, în cadrul activității micii industriei din localități urbane și rurale, în activitatea de construcții și reparații la locuințele neracordate la sisteme de încălzire centrală — ceea ce va duce și la dezvoltarea producției de teracotă. Tot pe linia economisirii energiei se pot dezvolta activități de izolare termică a locuințelor, pentru reducerea pierderilor de căldură, — prin etanșizarea ușilor și ferestrelor, diminuarea transferului termic prin pereți (care la blocurile din prefabricate este considerabil) — care să prezinte interes și pentru furnizorul de căldură, și pentru locatar. În funcție de condițiile naturale, industria mică poate participa la utilizarea de noi resurse energetice, prin realizarea sau montarea de microinstalații solare, eoliene, hidraulice, de biogaz, la prețuri acceptabile.

Intrucît activitatea industriei mici se realizează prin unități aparținînd consiliilor populare, „cooperăției meșteșugărești, celei de contractări, achiziții și desfacerea mărfurilor, prin cooperative agricole de producție și ateliere ale meșteșugarilor individuali, pentru acele grupe de produse (activități, servicii, tehnologii) care sînt comune sau tangente, în cadrul județului, mai multor unități, conducătorul de produs și-ar avea locul în cea cu pondere principală, investit fiind cu sarcina coordonării operaționale, în problema din competența sa, pentru toți producătorii (prestatorii) din teritoriu.

Așa cum am arătat, diversitatea producției impune o relație de ordine care poate fi asigurată de conducătorul de produs (sau, mai bine zis, conducătorul producției de ramură), ceea ce poate permite, la nivelul producției, aplicarea metodei de conducere prin excepție. Structura informațională adecvată metodei pornește de la inventarierea resurselor locale valorificabile sau a celor naturale, inventar care trebuie în permanență actualizat. Procesul de valorificare a resurselor implică stabilirea unei nomenclaturi de produse și tehnologii, creîndu-se pentru fiecare resursă o bază de date cit mai bogată, care să fie pusă în valoare de către conducătorul de produs, cel ce angajează fluxul material pînă la desfacere.

Desfacerea fiind un element de verificare a producției pe piață, este necesară o **activitate de marketing** care să asigure informația de autoreglare în primul rînd în sfera producției, spre a se acționa operativ, pentru acordarea ei cu cerințele pieței. Marketingul are rolul regulator în lanțul resursă—producție—desfacere pentru aceste unități puternic influențate de cerințele pieței. Indiferent de precizia unor evaluări de perspectivă asupra structurii sortimentale a producției, ele nu vor putea acoperi decît un volum de 60—70%, restul de 30—40% vor fi produse noi care trebuie să apară ca urmare a schimbărilor în structura resurselor, în cerințele pieței și a evoluției tehnologice. Rezultă că în planificarea industriei mici se conturează ca necesar un sistem de dezvoltare specific, cu cuprinderea în calcule a unui capitol „activități și produse noi” — care, deși poate fi relativ mare în volumul total al planului, va determina o dezvoltare de ansamblu relativ mai redusă, întrucît va compensa dispariția unor produse și activități curente, pentru care nu mai există cerere și posibilități de realizare eficientă.

Conducerea prin obiective și prin excepție

NIVELUL DE COORDONARE în profil teritorial (consiliile populare județene) și cel al unităților de industrie mică este adecvat aplicării metodei de **conducere prin obiective**, care conferă deciziilor un plus de suport științific, de eficiență în centrarea orientărilor de perspectivă și în adoptarea deciziilor pentru rezolvarea unor probleme actuale. În cazul unității de industrie mică, printre obiective s-ar putea include: dezvolta-

rea activităților existente, completarea acestora cu altele noi, cuprinderea în rețea (mai ales pentru servicii) a unui număr cât mai mare de localități, extinderea muncii la domiciliu — a căror abordare (cu concursul comisiei județene de planificare) și soluționare să se întemeieze pe studii de oportunitate, fezabilitate și rentabilitate. Palierul următor, al reglării procesului de producție (apanaaj al conducătorilor de produs, al șefilor de secție și de formații de lucru) oferă teren pentru **conducerea prin excepție**. Pornind de la inventarierea periodic actualizată a resurselor materiale refolosibile (provenite din industrie și alte activități de pe raza județului — materiale a căror reciclare nu se face, ca în cazul deșeurilor metalice, de hirtie, sticlă ș.a., în unitățile de profil) și a materialelor locale, această metodă ar avea un rol important în selecționarea, implementarea și utilizarea celor mai potrivite procese tehnologice de valorificare și producție. În acest fel conducătorul de produs și conducerea prin excepție ar conferi o mare elasticitate în soluționarea unei game importante de probleme, permițând adaptarea la nivelul funcțional a metodei de conducere prin obiective, adecvată problemelor pe care le ridică raportul dintre unitate și aria teritorială în care-și desfășoară activitatea.

Să ilustrăm concret ceea ce poate deveni obiectiv pentru nivelul funcțional, referindu-ne la practicarea muncii la domiciliu, care oferă avantaje atât pentru unitate, cât și pentru cei care lucrează în astfel de condiții. Problemele ridicate de acest obiectiv sînt suficiente de complexe, fapt care a condus la unele insuccese. Nu este simplu să coordonezi producția, să asiguri materialele necesare și să preiei produsele finite de la locurile de muncă astfel dispersate. Tocmai de aceea sînt necesare un program de acțiune bazat pe o vastă informație, ca și un larg schimb de experiență pentru extinderea acestei forme de muncă.

Tot obiectiv pentru unitățile de industrie mică este și lărgirea conținutului prestațiilor. Dacă luăm, de exemplu, reparațiile de mobilier, constatăm că pe lângă o reparație propriu-zisă, clientul poate solicita să se efectueze și unele modernizări, ceea ce pune pentru prestator probleme nu numai de capacitate profesională, ci și de cunoștințe de estetică și utilitate; putem constata, așadar, că unitatea are de atins un obiectiv dificil, dar important pentru propria dezvoltare.

Așa cum arătam, unul din obiectivele care trebuie să stea în atenția acestor unități este **dezvoltarea activității în cât mai multe localități din teritoriu**, pornind de la un studiu care să evalueze posibilitățile de extindere a activității specifice și de completare a profilului cu noi activități. Practica curentă a demonstrat însă că asemenea studii — cînd se fac — sînt extrem de rar valorificate, dacă în localitatea avută în vedere (îndeosebi în mediul rural) nu există un **nucleu** ce să asigure baza de plecare. Cu alte cuvinte, existența unui precedent în domeniu dă impuls dezvoltării. Dar oare, într-adevăr lipsesc astfel de nuclee?

După cum este știut, Legea nr. 2/1980 (art. 1, alin. 2) stabilește directă subordonare a morăritului prestator față de industria mică. Moara din comună ar putea constitui acea bază de pornire. Pe lângă ea se poate înființa o gospodărie anexă cu plan de creștere a păsărilor și a animalelor mici, utilizându-se la furajare gozurile rezultate din măciniș și folosindu-se eficient timpul personalului angajat. În cadrul morii se poate organiza un stand de vânzare a produselor de industrie mică, urmărindu-se acoperirea necesarului de unelte agricole precum și obiecte de uz gospodăresc. Determinarea disponibilului de forță de muncă pe perioade, a posibilităților de extindere a muncii la domiciliu, depistarea resurselor locale valorificabile sau a unor resurse din imediata apropiere a comunei ar fundamenta programele de dezvoltare a activităților, fluxul material și informațional pentru decizia de producție avînd ca sediu coordonator, pentru localitatea respectivă, elementul constant — respectiv moara. În continuare se poate trece la preluarea de comenzi pentru executarea de prestări (de pildă lucrări de construcții, fie pentru populație, fie pentru unități socialiste). Prin aceste mori se pot colecta spre prelucrare produse din gospodăriile populației — piei pentru tăbăcit și jocărie, lînă pentru dărăcit și filat. Prin prețuri și tarife care să reflecte corect și echilibrat valoarea, utilitatea produselor și prestațiilor respective — ținînd seama și de faptul că în prezent, fără îndoială, pentru multe din ele cererea depășește oferta — s-ar putea asigura o rentabilitate corespunzătoare, iar prin aceasta baza dezvoltării în continuare a unor asemenea activități.

Varietatea, caracterul de unicat sau de serie foarte mică al unei părți însemnate din producție, dificultatea prelucrării materialelor refolosibile, dotarea tehnică mai modestă dau

muncii în industria mică un caracter complex, solicită o calificare polivalentă, elemente ce ar trebui să-și aibă un corespondent și pe planul retribuției, printr-o mai apropiată corelare a ierarhizării și nivelului acesteia cu cele practicate, pentru ramurile de activitate corespunzătoare, în industria republicană.

Coordonarea la nivel național a sectorului

DEȘI LEGATĂ DIRECT de nevoile și posibilitățile locale, dezvoltarea industriei mici nu se poate face autarhic, ci trebuie să aibă în vedere contribuția echilibrată la rezolvarea unor cerințe de ansamblu ale economiei naționale.

Se pun variate și multiple probleme de coordonare, dintre care voi puncta doar câteva. În primul rînd o definiție clară a **strategiei**, care, pornind de la coordonatele planului național unic, să detalieze, pe lângă sarcinile exclusiv specifice industriei mici, și pe cele de completare a gamei de produse și lucrări pe care sectoarele republicane nu pot — și nici nu ar fi rațional — să o acopere în întregime. O strategie care să coreleze obiectivele proprii ale unor organisme ca UCECOM, CENTROCOOP, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare.

În al doilea rînd, **organizarea cooperării între județe** în domeniul micii industrii, atît pe linia valorificării resurselor cît și pe linie de producție și desfacere, **rezolvarea problemelor comune cu ministerele industriale, cu organele de sinteză, cu sistemul comerțului exterior**.

În al treilea rînd, **punerea la punct a unui mecanism de studiere a pieței interne și externe** pentru produsele industriei mici, cu antrenarea instituțiilor specializate, ceea ce ar orienta mai bine producția spre satisfacerea cerințelor populației și spre realizarea unui export sporit, diversificat și cu rentabilitate înaltă.

O însemnătate deosebită capătă promovarea în acest sector a **progresului tehnic**. Dar un asemenea obiectiv nu poate fi îndeplinit cu potențialul relativ redus al unităților. Nu putem vorbi de reciclarea și valorificarea resurselor secundare fără a aplica tehnologii adecvate microactivităților industriei mici. Astfel, este necesară în primul rînd o **cercetare proprie**, care să creeze pentru fiecare profil prototipuri de produse noi și tehnologii, cu o puternică implicare a design-ului, iar în al doilea rînd de un **amplu schimb de informații cu institutele de cercetare**, care să permită adaptarea operativă a producției la resurse, corespunzător cu cerințele pieței, pe baza creării unei bogate biblioteci de date privind tehnologii, programe de valorificare și produse posibile de obținut. Aceasta presupune și o modalitate de **transferare, pe bază de credit, a rezultatelor obținute de institutele de cercetare**, întrucît resursele financiare ale multor unități de industrie mică, aflate în faza de consolidare, sînt insuficiente pentru a comanda studii și tehnologii. Ar trebui analizată posibilitatea rambursării treptate a cheltuielilor cu cercetarea, pe măsură ce prin tehnologiile aplicate se realizează produse care aduc venituri. Nivelul de rentabilitate al acestor produse poate determina o stingere mai rapidă a datoriei, fapt ce ar crea un raport de coînteresare între parteneri, întrucît, în mod firesc, creditul de cercetare ar urma să fie primit de către institutul respectiv.

Mai notăm — fără a epuiza nici pe departe lista domeniilor în care se impune o coordonare activă, efectivă — și necesitatea unei forme specifice de **perfecționare a personalului** din industria mică, perfecționare care (dată fiind paleta profesională extrem de diversificată) să vizeze cu precădere pregătirea economică și în domeniul organizării, adaptată la condițiile sectorului.

Întrucît în profil teritorial conducerea micii industrii revine organelor locale, considerăm potrivit ca la nivel național, coordonarea să fie asigurată prin dezvoltarea unui sector specializat în cadrul Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare.

Importanța pe care partidul și statul nostru o acordă în prezent, în cadrul politicii economice, dezvoltării industriei mici trebuie să stimuleze perfecționarea continuă a formelor și metodelor de organizare a activității acestora, în cadrul general statuat prin lege, astfel încît acest sector să-și ocupe și justifice locul cuvenit în complexul economic național, mărindu-și contribuția la satisfacerea nevoilor societății noastre socialiste.

Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a națiunii

TRANSFORMAREA partidului revoluționar al clasei muncitoare în forță politică conducătoare a națiunii constituie cea mai profundă mutație politică din societatea noastră din anii revoluției și construcției socialiste. Victoriile poporului român și marile sale înfăptuiri în transformarea revoluționară a societății atestă clarviziunea liniei politice elaborate de Partidul Comunist Român, intensa activitate politică și organizatorică desfășurată, identificarea sa cu năzuințele maselor, capacitatea sa politică și ideologică de a sesiza și de a expune poporului cerințele obiective de dezvoltare socială, imperatiile sociale și naționale ale progresului rapid material și spiritual. Astfel, partidul comunist s-a afirmat ca forță politică conducătoare în România, ca exponent autentic și fidel al întregului popor, recunoscut și confirmat în această poziție de voință fermă a tuturor oamenilor muncii.

Partidul — exponent legitim și fidel al intereselor întregului popor

PARTIDUL revoluționar al clasei muncitoare s-a ridicat la rangul de centru vital al întregii societăți, de conștiință a națiunii deoarece s-a identificat cu aspirațiile vitale ale poporului, fiind continuatorul demn și strălucit al tradițiilor sale progresiste, democratice, conducătorul încercat al luptelor pentru independență, pentru formarea statului național unitar, pentru pace. Astfel, istoria partidului este însăși istoria luptelor sociale și naționale ale tuturor forțelor sociale înaintate pentru dreptate socială și națională, pentru existența liberă și suverană a României.

Trecerea la construirea socialismului — opțiune liberă, deliberată a națiunii române — și consacrarea partidului comunist ca forță politică conducătoare — singurul partid politic care a înțeles resorturile și direcțiile proceselor istorice petrecute după 23 August 1944, iar în anii premergători a militat pentru interesele națiunii și a mobilizat toate forțele pentru salvarea ființei naționale — au reprezentat și reprezintă procese care se condiționează reciproc. Acestea constituie rezultate ale voinței ferme, exprimată democratic de mase, convinse pe deplin că numai acest partid, prin linia sa politică, se identifică total cu cerințele poporului și este în măsură să asigure dezvoltarea independentă și prosperă a patriei, să ridice pe un plan superior înflorirea multilaterală a națiunii. Calitatea Partidului Comunist Român de forță politică conducătoare în societatea noastră este rodul unei evoluții istorice complexe, a capacității sale de a cunoaște și a exprima năzuințele tuturor claselor și categoriilor sociale asuprite, de a le încadra într-un front de luptă unitar, pe baza unui program ce înfățișa interese și cauze majore, de importanță națională. Programul realist, patriotic, popular și progresist al partidului comunist a contrastat izbitor cu pozițiile anacronice ale partidelor burgheze și de alte orientări. Lupta pentru putere și pentru transformări de sistem în structurile economice, de clasă și politice avea să ridice partidul comunist în poziția de forță conducătoare. În ampla mișcare, cu caracter de masă, pe care a declanșat-o pentru a înfăptui cele mai profunde schimbări revoluționare din istoria națiunii noastre, partidul a reunit — grație activității politice și organizatorice pe care a desfășurat-o — principalele forțe sociale: clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, categoriile de mijloc de la orașe și sate.

Prin programul său clar, în concordanță cu necesitățile și cerințele fundamentale ale societății, prin vasta și multilaterală sa activitate, partidul s-a impus ca cea mai dinamică și consecvent revoluționară forță politică, și-a câștigat încrederea, stima și adeziunea tuturor oamenilor muncii exprimând opinia generală a națiunii. „Partidul Comunist Român — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — reprezintă forța politică conducătoare a întregii societăți. El și-a cucerit încrederea și dragostea maselor populare, a poporu-

lui ca rezultat al slujirii fără preget a intereselor oamenilor muncii, ale întregii națiuni, al aplicării ferme în viață a principiilor socialiste, al preocupării neabătute pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului și întărirea necontenită a independenței și suveranității țării. Partidul nostru este strins legat de clasa muncitoare, de țărănime și intelectualitate, de toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, de întregul popor. El nu a avut și nu are decît un singur țel — acela de a servi cauza poporului, a socialismului, a independenței patriei”.

De manifestarea partidului comunist ca forță politică conducătoare — prin situarea sa pe pozițiile cele mai avansate ale progresului social și ale înnoirii din temelii a societății — se leagă indisolubil adâncile transformări economico-sociale, elaborarea politicii de edificare a noii orânduiri, organizarea și conducerea întregii activități de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului, de generalizare și consolidare a relațiilor de producție socialiste, de ridicare a nivelului de trai și de cultură al celor ce muncesc. Sub conducerea partidului, poporul a înfăptuit într-un interval scurt, mutații radicale în toate domeniile vieții sociale care confirmă elocvent capacitățile creatoare ale oamenilor muncii, stăpîni pe avuția națională, pe destinul și suveranitatea țării. Înregistrind uriașe prefaceri revoluționare, România a parcurs mai multe etape istorice și odată cu impetuoasa dezvoltare a forțelor de producție a realizat unitatea spirituală, ideologică și politică a tuturor cetățenilor, a întregului popor, unitatea de interese și de aspirații.

Stadiul actual al construcției socialiste și al dezvoltării României presupune întărirea rolului partidului de forță politică conducătoare a națiunii, a răspunderilor sale în asigurarea unei concordanțe cât mai depline între forțele de producție și relațiile sociale, laturi fundamentale ale modului de producție, în eliminarea unor disproporții între anumite sectoare ale economiei, între industria prelucrătoare și baza energetică, de materii prime, între industrie și agricultură, între nivelul producției bunurilor de consum și cerințe, între dotarea tehnică a economiei și nivelul conștiinței socialiste. Totodată, poziția sa în societate presupune preocupări susținute pentru a analiza atent realitățile — în raport cu experiența, cu particularitățile etapei — și a face loc noului în gândirea teoretică revoluționară, în practica politică și pentru a elimina operativ ceea ce devine vechi, perimat, pentru a desfășura o intensă muncă educativă pentru ca oamenii muncii să-și însușească perspectiva clară a programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, să-și păstreze convingerea fermă în idealurile socialismului. „Îndeplinind rolul de centru vital al întregii națiuni — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative de la Mangalia —, partidul trebuie să asigure funcționarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate. De la partid trebuie să radieze lumina și căldura care să dinamizeze întreaga societate românească”.

Partidul Comunist Român — centrul vital al națiunii, promotor al democrației muncitorești, revoluționare

CONDUCEREA societății de către partid și creșterea rolului partidului, caracteristică fundamentală a edificării socialismului, reprezintă o cerință și o tendință obiectiv determinată. Fiecare etapă istorică de evoluție își are propriile particularități și priorități, solicită factorului politic, gândirii și practicii so-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 24, București, Ed. politică, 1983, p. 82

ziale răspunsuri concrete, corespunzătoare problemelor cu care se confruntă societatea în dezvoltarea sa rapidă și multilaterală. În perioada de cind Partidul Comunist Român se manifestă ca forță conducătoare, România a devenit una dintre cele mai dinamice societăți contemporane, o țară deplin liberă și suverană. Concomitent, în aceste condiții și-a găsit deplină materializare, pentru prima oară de-a lungul istoriei noastre, aspirația legitimă ca poporul să-și fie sieși stăpîn, propriul său suveran, deținător unic al puterii politice. Toate transformările radicale, de dimensiuni fără precedent, influențează profund, pe măsura caracterului lor monumental și complex, însăși natura partidului, modalitățile de exercitare a funcției sale sociale, de afirmare a rolului ce îi revine. Caracterul funcțiilor partidului diferă în raport cu specificul fiecărei etape de dezvoltare. În consecință, dinamismul perfecționării activităților și structurilor sale, pentru a-și îndeplini exemplar mandatul de exponent fidel al intereselor clasei muncitoare, ale poporului înregistrează în mod necesar ritmuri similare evoluției întregii societăți. **„Trebuie să înțelegem bine — preciza secretarul general al partidului — că partidul se schimbă, se înnoiește, se transformă odată cu transformările sociale ce au loc în societate”**². Între partidul din primii ani ai socialismului și partidul zilelor noastre, al deceniului al nouălea, există deosebiri fundamentale. În prezent, în actualul stadiu de edificare a socialismului în țara noastră, partidul nostru se manifestă, în conformitate cu cerințele sociale contemporane, ca forță politică conducătoare, ca centru vital al națiunii, al inițiativei sociale ca principal factor de unitate și coeziune a întregului popor. **„De la crearea sa și pînă în prezent, îndeosebi în anii construcției socialiste, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — partidul a suferit multe transformări în formele de organizare și de muncă, în felul în care își îndeplinește rolul de forță politică conducătoare a societății socialiste. Și în viitor, partidul va continua să reprezinte centrul vital al societății, forța care dinamizează energiile creatoare ale maselor populare, ale întregului popor. Trebuie să avem însă în vedere că funcțiile, rolul și formele sale de organizare și activitate vor suferi modificări în funcție de etapele istorice de dezvoltare a societății socialiste și comuniste românești”**³.

În condițiile actuale, trăsăturile partidului se definesc în raport cu structura socială, cu ponderea sa în totalul populației, cu metodele de conducere și de asumare a responsabilităților ce-i revin, cu legăturile sale cu clasele și forțele sociale, cu unitatea dialectică, reciproc condiționată, dintre rolul politic conducător al partidului și rolul clasei muncitoare de forță socială conducătoare, care se înfăptuiesc pe temeiul valorilor și normelor democrației muncitorești, revoluționare și socialiste. Toate acestea întăresc rolul partidului de forță politică conducătoare, accentuându-i atribuțiile indispensabile de călăuză a întregii națiuni. Pornind de la asemenea prefaceri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit în ultimii ani partidul drept **„centru vital al națiunii”, „forță politică dinamizatoare”** a poporului. Adîncirea rolului și atribuțiilor partidului, organismul politic chemat să elaboreze linia politică de dezvoltare în actuala etapă și în perspectivă, să fundamenteze orientările perfecționării continue a structurilor de organizare și conducere socială, cere în esență ca funcțiile de forță conducătoare să se exercite cît mai deplin din interiorul societății, al instituțiilor acesteia, să se axeze pe stimularea energiilor și inițiativei maselor, pe lărgirea democrației.

Ca forță politică, partidul întruchipează idealurile cele mai înalte ale clasei muncitoare, țărănimii, ale celorlalte categorii sociale și realizează conducerea societății împreună cu poporul. Compoziția socială a partidului reflectă fidel structura de clasă a societății, direcțiile și mutațiile din interiorul acesteia, poziția conducătoare a clasei muncitoare, alianța și colaborarea muncitorească-țărănească. De aici, partidul își extrage resurse fundamentale de întărire și împropățare a forței sale, corespunzător misiunii sale de a conduce poporul pe calea socialismului și comunismului. În conformitate cu politica națională de egalitate deplină în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, compoziția națională a partidului corespunde structurii naționale a populației din țara noastră.

Unitatea socialistă a poporului, unitatea dintre partid și popor întăresc forța orînduirii noastre, garantează mersul ascendent al României. Faptul că întreaga putere aparține celor ce muncesc, că toate organele de conducere socială reprezintă emanația voinței lor, că sînt alcătuite pe principii democratice evidențiază puternica unitate politică a națiunii noastre, care se împletește organic cu unitatea și coeziunea de neclintit în

jurul partidului. Legăturile strînse cu poporul, dialogul dintre partid și mase, dezbaterile cu acestea a celor mai importante hotărîri, a măsurilor ce urmează a fi aprobate, constituie un principiu definitoriu al exercitării rolului conducător al partidului, o garanție a justeței și succesului liniei sale politice. În virtutea acestui principiu, activitatea partidului este îndreptată spre organizarea, conducerea și planificarea vieții economice-sociale, spre îndrumarea și dinamizarea tuturor verigilor sistemului social-politic, din interiorul lor, printr-o activitate angajată, spre întărirea participării întregului popor la activitatea de conducere, spre adîncirea controlului maselor asupra organelor de stat, spre perfecționarea cadrului organizat de conducere democratică a societății.

Caracteristica evidentă a ultimelor două decenii o reprezintă concordanța dialectică dintre îndeplinirea de către partidul comunist a rolului său de forță politică conducătoare, dintre calitatea sa de centru vital al întregii societăți și realizarea unui sistem unitar, complex și profund democratic de conducere a vieții sociale. Socialismul nu poate fi edificat decît ca operă istorică a maselor, ceea ce presupune participarea lor sistematică la conducerea societății, adică o democrație autentică. Adîncirea democrației nu se desfășoară, însă, de la sine, spontan. Întregul proces de lărgire și perfecționare a democrației în țara noastră, de statornicire și traducere consecventă în viață a principiilor și normelor proprii democrației socialiste s-a înfăptuit din inițiativa partidului, în condițiile perfecționării continue a cadrului organizatoric prin care poporul este chemat să decidă asupra evoluției națiunii, a extinderii competențelor ce revin instituțiilor de conducere și de decizie. Sistemul democrației socialiste este compus din partidul comunist, statul, cu organele puterii și administrației, congresele, conferințele și consfăturirile periodice la nivel național, pe domenii sau pe ramuri și organele alese ale acestora, organizațiile de sindicat, de tineret, mișcarea de femei, consiliile oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare, organizațiile cooperatist-agricole, științifice, tehnice, F.D.U.S. și organizațiile proprii ale acestui organism, alte forme instituționale organizatorice. Un asemenea sistem complex asigură participarea efectivă a întregului popor la conducerea societății, cuprinde toate laturile vieții sociale, atît pe cele economice, social-spirituale cît și politice. Avînd un caracter unitar și încheșat, acest sistem se întemeiază pe principii și raporturi funcționale bine precizate, pe delimitări clare de competențe, dispune de capacitate de decizie, de metode proprii pentru îndeplinirea sarcinilor fiecărei componente a sistemului. Prin intermediul acestuia, partidul are posibilitatea să cunoască exact realitățile, cerințele proceselor de muncă, nevoile maselor și, în consecință, să elaboreze programe care să corespundă intereselor și năzuințelor poporului. Prin dezvoltarea permanentă a democrației muncitorești, revoluționare, partidul se angajează tot mai puternic și mai concret în conducerea statului, a organizațiilor obștești, de masă, inițiază și înfăptuiește măsuri necesare pentru a da curs liber de afirmare noului.

Direcția fundamentală de perfecționare a democrației și autoconducerii, a organizării și conducerii sociale și politice o constituie creșterea rolului partidului ca forță politică conducătoare. Manifestarea partidului comunist ca centru vital al sistemului nostru social și politic în prezent și în perspectivă reprezintă factorul determinant al evoluției ascendente a României, a asigurării funcționării optime a tuturor instituțiilor productive și de conducere în contextul în care această activitate se împletește tot mai strîns cu viața și munca cetățenilor patriei, devine din ce în ce mai mult o dimensiune a personalității umane.

Încrederea deplină a maselor în linia politică a partidului, munca lor pentru înfăptuirea acestei politici, în care vîd exprimate interesele, cerințele obiective ale dezvoltării rapide a economiei, a societății — de care depinde progresul general și totodată bunăstarea fiecăruia — constituie o realitate pregnantă în România de astăzi. Mobilurile unui asemenea partid politic, devenit exponentul legitim al națiunii, determină participarea poporului la conducerea țării, iar promovarea fermă de către partid a democrației în partid și în societate asigură integrarea treptată a partidului în societate, cuprinderea generalizată în aria conducerii sale nemijlocite a tuturor sectoarelor vieții economice și sociale, realizarea unei conduceri eficiente, îmbinarea dezvoltării materiale și spirituale cu năzuințele, interesul și cerințele maselor. Toate acestea fac din poziția partidului ca centru vital al națiunii condiția și chezașia progresului, ale înfloririi multilaterale a patriei, ale unității și dezvoltării ei independente și suverane.

² Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 22, București, Ed. politică, 1982, p. 31.
³ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 24, București, Ed. politică, 1983, p. 54.

Structura personalului de specialitate în condițiile economiei moderne

TRAIM ÎNTR-O EPOCĂ în care știința și tehnica cunosc progrese fără precedent, cu efecte mai ample și mai profunde asupra dezvoltării forțelor și relațiilor de producție decât orice alte transformări economico-sociale pe care le-a cunoscut pînă acum societatea omenească. Cuceririle științei și tehnicii sînt în prezent încorporate în mod organizat și sistematic în producția de bunuri materiale și servicii, reducîndu-se tot mai mult decalajul dintre momentul descoperirii științifice și momentul transpunerii ei în producție.

Progresul economic este astăzi condiționat într-o mare măsură de curentul ideilor noi, invențiilor, inovațiilor, metodelor, procedeele și tehnicilor fără de care evoluția modernă a economiei este de neconceput oricît de favorabil ar fi toți ceilalți factori.

Experiența mondială pune tot mai pregnant în evidență faptul că între nivelul de dezvoltare economică și dimensiunea cantitativ-structurală a specialiștilor există o strînsă interdependență, în sensul că numărul și calitatea specialiștilor reprezintă atît o rezultată, cît și o premisă a dezvoltării economice.

În cele ce urmează, ne propunem să analizăm modificările principale care au avut loc în ultimele două decenii, în țara noastră și în unele țări socialiste, în numărul și structura cadrelor de specialitate, pentru a desprinde unele tendințe ce se manifestă în condițiile economiei moderne. În acest scop, ne vom ocupa de trei aspecte principale: **structura pe ramuri, structura pe profesii și structura pe niveluri de calificare.** Aceste structuri evoluează îndeosebi sub impactul inovării tehnice, tehnologice și organizatorice.

Interesul pentru analiza structurii specialiștilor pe ramuri crește, cu cît sfera de cuprindere a progresului științific și tehnic este mai largă și ritmul său mai rapid. Limitîndu-ne la datele rezultate din recensămîntele care au avut loc în anii 1966 și 1977, vom încerca să relevăm dinamica și structura specialiștilor pe ramuri sub un dublu aspect: al nivelului de pregătire și al principalelor grupe de profesii.

Din datele respective reiese că în această perioadă cele mai însemnate creșteri ale numărului de specialiști au fost înregistrate în ramurile industriei, științei, transporturi și telecomunicații, construcții, agricultură și silvicultură, ocrotirea sănătății și învățămînt.

Subliniem faptul că atît pe ansamblu, cît și în unele ramuri (industrie, construcții, circulația mărfurilor etc.) cadrele cu pregătire medie de specialitate (exclusiv cele cu pregătire medie de cultură generală) au avut o evoluție mai rapidă decît cadrele cu studii superioare. Totodată, se observă un proces intens de modificare a grupării pe ramuri a cadrelor de specialitate: ramuri cum sînt industria, construcțiile, transporturile și telecomunicațiile, circulația mărfurilor, știința își măresc ponderea în totalul specialiștilor; în timp ce în agricultură rămîne constantă iar în alte sectoare (învățămînt, admi-

nistrație, ocrotirea sănătății) are loc o reducere.

În perioada examinată au avut loc de asemenea, importante deplasări ale profesiilor principale în cadrul ramurilor. Astfel, la o serie de grupe de profesii decisive pentru inovarea tehnico-organizatorică s-a constatat: o creștere însemnată a numărului și ponderii inginerilor, în toate ramurile, cu excepția agriculturii și administrației. Reducerea numărului inginerilor din administrație este rezultatul măsurilor adoptate de partidul și statul nostru pentru folosirea acestor specialiști corespunzător pregătirii lor; concentrarea fizicienilor, chimiștilor etc. îndeosebi în industrie, învățămînt, știință și ocrotirea sănătății; numărul cercetătorilor științifici a crescut de peste 4 ori pe ansamblul economiei și deosebit de rapid în ramurile producției materiale, ceea ce a contribuit la ridicarea nivelului științific și tehnic al producției; maeștrii și tehnicienii sînt concentrați în special în industrie, construcții și agricultură. Creșteri mai însemnate s-au înregistrat în ocrotirea sănătății și învățămînt, ca urmare a sporirii bazei tehnico-materiale a acestor ramuri, a necesității întreținerii ei și asigurării la un nivel corespunzător a practicii productive a elevilor și studenților; personalul cu funcții de conducere a sporit cu numai 33,2% datorită concentrării și specializării producției, creării unor unități economice puternice, elaborării și aplicării normelor unitare de structură. Aceste măsuri au determinat reducerea unor posturi din administrație, iar un număr important de ingineri care lucrau în compartimente funcționale ale diferitelor verigi organizatorice a fost îndrumat spre activitatea de producție, cercetare și proiectare; personalul de evidență s-a redus substanțial în toate ramurile, cu excepția științei, datorită elaborării și aplicării normativelor de personal și introducerii largi a tehnicii electronice de evidență și calcul.

Adîncirea analizei pe o perioadă mai îndelungată (1956—1977) pe grupe de profesii a pus în evidență cîteva tendințe în evoluția personalului de specialitate. Astfel, există profesii care **evoluează rapid** (analisti, programatori; biologi, botaniști, geologi; matematicieni, fizicieni; cercetători științifici; chimiști, biochimisti); **maeștri; ingineri și subingineri etc.**, **altele mai lent** (economiști, arhitecți, medici, profesori, tehnicieni, merceologi), după cum există și **profesii în care numărul cadrelor se reduce** (farmaciști, juristi, planificatori, statisticieni, contabili etc.).

Analiza datelor a permis să se evidențieze o serie de profesii de mare însemnată pentru modernizarea economiei care sînt deosebit de dinamice: ingineri și subingineri, cercetători științifici, fizicieni, biologi, chimiști, biochimisti, matematicieni etc.

În privința dinamicii și structurii specialiștilor pe niveluri de calificare și profile de pregătire, remarcăm, în primul rînd, faptul că a sporit numărul specialiștilor la toate profilele, creșterile cele mai substanțiale înregistrîndu-se la specialiștii cu profil tehnic, e-

conomic, medico-farmaceutic și universitar-pedagogic, iar în al doilea rînd, că datorită ritmurilor diferite de creștere au avut loc importante mutații structurale. Astfel, s-a constatat creșterea mai rapidă la unele profile de cadrele cu studii medii (sanitar, cultural-artistic, tehnic, economic), pentru a asigura folosirea rațională a cadrelor cu pregătire superioară, iar la altele, devansarea creșterii numărului cadrelor cu studii medii de către cea a specialiștilor cu pregătire superioară (economic, universitar-pedagogic), în scopul ridicării calității activității desfășurate.

Modificările cele mai importante constau în: **sporirea ponderii cadrelor cu profil tehnic**, atît a celor cu pregătire superioară, cît și a celor cu studii medii; **ridicarea ponderii cadrelor cu pregătire superioară universitar-pedagogică și scăderea celor cu studii medii pedagogice**; **reducerea la jumătate a ponderii cadrelor cu pregătire superioară cu profil medico-farmaceutic și sporirea ponderii cadrelor medii cu profil sanitar.**

Desigur, evoluția numărului și structurii personalului de specialitate — expresie sintetică de ansamblu a condițiilor specifice fiecărei ramuri, a opțiunilor și proceselor dezvoltării și modernizării economiei noastre — includ în mod firesc și trăsături particulare de la țară la țară. O analiză comparativă devine nu numai utilă, ci chiar indispensabilă dacă ținem seama de corelația existentă între nivelul de dezvoltare a economiei și evoluția specialiștilor. Din păcate, datele publicate sînt destul de restrinse, iar gradul lor de comparabilitate între diverse țări prezintă dificultăți determinate îndeosebi de diferențe metodologice. Depășirea acestor dificultăți implică aducerea datelor la forme care să permită comparabilitatea. În acest sens vom recurge la datele C.A.E.R. privind numărul specialiștilor cu pregătire superioară și medie.

Potrivit acestor date, România se situează pe locul trei în rîndul țărilor socialiste cu care se face comparația.

Faptul că atît ritmurile de creștere, cît și structura cadrelor de specialitate în România sînt apropiate de cele realizate în celelalte țări socialiste evidențiază efortul deosebit făcut de țara noastră, pentru pregătirea cadrelor de specialitate. Ele reflectă apropierea înregistrării României cu specialiștii cu pregătire superioară și medie de țările socialiste dezvoltate. În același timp însă, decalajele existente în ce privește produsul național brut atestă, între altele, o utilizare cu eficiență mai scăzută a specialiștilor în țara noastră.

Examinarea evoluției situației cadrelor cu pregătire superioară ne arată că în țările socialiste au avut loc modificări importante în structura specialiștilor, schimbări concretizate în ritmurile de creștere, nivelul ponderii și tendințele manifestate:

a) în ce privește ritmul de creștere România se situează pe locurile: doi în industrie; trei în construcții; patru în transporturi și telecomunicații, cir-

culația mărfurilor și știință; cinci în agricultură;

b) în ce privește nivelul ponderii, România se află pe locurile: trei în industrie, în agricultură și silvicultură, în circulația mărfurilor, în învățământ și administrație; patru în construcții; cinci în ocrotirea sănătății; șase în știință și deservirea științei;

c) în legătură cu tendințele care se manifestă România se încadrează în ce privește ramurile producției materiale (cu excepția circulației mărfurilor), știință, învățământ, în **tendința de creștere**, iar în ramurile ocrotirea sănătății și administrație în **tendința de reducere** (ca și celelalte țări socialiste). Menționăm că această ultimă tendință se manifestă în unele țări și în industrie, construcții și în învățământ.

Mutațiile cantitative și structurale care au avut loc și-au pus desigur amprenta asupra modificării numărului de cadre medii de specialitate ce revine la un specialist cu pregătire superioară.

Datele pe ansamblul economiei arată că nivelul acestui indicator în România este similar cu cel realizat în U.R.S.S. și mai mic decât în celelalte țări socialiste.

Pe ramuri, acest indicator variază destul de mult, de la o țară la alta și de la o ramură la alta; cu toate acestea putem remarca: ramuri cu un ni-

a) evoluția numărului și structurii personalului de specialitate se particularizează de la o țară la alta în funcție de numeroși factori asupra cărora își pune amprenta nivelul de dezvoltare economică;

b) creșterea ponderii muncii de concepție în volumul total de muncă. În condițiile accelerării progresului tehnic și științific, reducerii tot mai accentuate a ciclului de viață a produselor și asimilării permanente a numeroase produse și tehnologii noi, volumul documentației care trebuie elaborată în procesul de pregătire, dirijare și control crește mai repede decât producția, ceea ce a determinat, în ultimă instanță, sporirea numărului și perfecționarea structurii cadrelor de specialitate cu pregătire superioară;

c) promovarea largă a cuceririlor revoluției științifice și tehnice în practica economică modifică componența profesională a specialiștilor de înaltă calificare, determină apariția unor profesii și specialități noi;

d) creșterea ponderii personalului tehnic și economic reprezintă cea mai importantă și mai stabilă modificare în structura specialiștilor din statele dezvoltate. Din această categorie se detașează net inginerii și tehnicienii care își sporesc numărul și ponderea pe mă-

cării eficienței în toate sectoarele de activitate.

Îmbunătățirea substanțială a gradului de utilizare a specialiștilor presupune în esență:

a) crearea condițiilor pentru sporirea ponderii muncii din concepție a specialiștilor din fiecare verigă organizatorică și fiecare domeniu de activitate, prin elaborarea unor programe care să solicite punerea în valoare a cunoștințelor dobândite și acumularea de cunoștințe noi. În multe sectoare de producție se simte nevoia sporirii numărului de tehnicieni care să preia o parte importantă din atribuțiile curente, operative, care, în prezent, sînt îndeplinite de ingineri în defavoarea muncii de concepție;

b) repartizarea cu precădere a specialiștilor cu pregătire superioară și mai ales a inginerilor în sectoare de cercetare științifică uzinală, inginerie tehnologică și proiectare. Eficiența economică depinde astăzi, în primul rînd, de calitatea concepției produselor și tehnologiilor. Perfecționările constructive și tehnologice trebuie să ducă la ridicarea substanțială a indicelui de valorificare a materiilor prime și materialelor, la economisirea energiei și combustibililor, la creșterea competitivității produselor românești și a productivității muncii;

c) perfecționarea sistemului informațional în așa fel încît să furnizeze fiecărui specialist cu pregătire superioară informații de bună calitate și la timp, pentru a ușura cunoașterea și perfecționarea tuturor laturilor și fenomenelor economice și sociale. Lipsa sau calitatea necorespunzătoare a informațiilor afectează calitatea concepției tehnice, tehnologice, economice, organizatorice și calitatea deciziilor luate la toate nivelurile organizatorice. Prefacerile innoitoare care au loc în procesul de producție pe plan mondial la intervale tot mai scurte, trebuie nu numai cunoscute ci și impulsionate pentru a impune economiei un caracter modern;

d) formarea în fiecare unitate economică de colective creative interdisciplinare, orientate permanent spre promovarea noului în toate sectoarele de activitate, compuse din specialiști și muncitori care să cunoască în profunzime problemele respective și cărora să li se asigure condiții de documentare și de efectuare a unor studii și experimentări în vederea perfecționării sub diferite laturi a procesului de producție.

Numai prin studierea permanentă a procesului de producție, a tehnologiilor, utilajelor și instalațiilor care produc, de către inși specialiștii care le exploatează și le pot cunoaște cel mai bine, se va putea obține o schimbare substanțială a rolului inginerilor în procesul de producție, o adevărată mutație calitativă în activitatea acestora. Dar pentru aceasta ei ar trebui să fie scutiți de o serie de sarcini operative curente, organizatorice și administrative. Economia noastră are acum nevoie de specialiști cu o solidă pregătire profesională, dar și cu un mod de a gândi economic, care în cadrul procesului de producție să producă nu numai produse materiale, ci și idei, soluții și principii noi, care să ducă la creșterea eficienței economice.

dr. Ioan BRATU

Numărul specialiștilor ce revine la 100 personal muncitor în R.S.R. și unele țări socialiste, în anii 1960, 1970 și 1980

Țara	1960		1970		1980		Ritm mediu anual de creștere	
	Total	din care cu studii superioare	Total	din care cu studii superioare	Total	din care cu studii superioare	Total	din care cu studii superioare
R.S. România	15,7 ¹⁾	5,1	18,8 ²⁾	5,7	23,3 ³⁾	7,4	6,0	5,8
R.P. Bulgaria	14,5	5,2	18,9	5,9	21,8	7,0	6,2	5,6
R.P. Polonă	—	—	17,4	4,9	26,7	7,4	6,5	6,4
U.R.S.S.	14,2	5,7	18,7	7,6	25,4	10,7	6,1	6,3
R.S. Cehoslovacă	16,6	3,2	22,2	4,5	27,3	6,4	4,6	5,7
R.D. Germană	4,6	1,7	9,0	3,8	18,2	6,4	8,2	8,0
R.P. Ungară ⁴⁾	—	—	20,3	8,6	—	—	—	—

1) 1961; 2) 1968; 3) 1981; 4) 1971.

Sursa: Anuarul C.A.E.R., 1981, p. 726-729.

vel supraunitar — transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor, agricultura și silvicultura, industrie, construcții și ocrotirea sănătății — și ramuri cu un nivel subunitar — știință, învățământ, administrație. În ramurile producției materiale s-a constatat în unele țări o tendință de creștere, iar în altele mai dezvoltate, o tendință de scădere. În schimb, în ramurile știință, învățământ, administrație, tendința de scădere a acestui indicator se manifestă în toate țările analizate.

Analiza efectuată demonstrează că evoluția numărului și structurii specialiștilor din România se încadrează în tendințele generale manifestate în celelalte țări socialiste.

Dimensiunile actuale ale economiei românești, accentuarea factorilor intensivi de creștere amplifică considerabil rolul specialiștilor în progresul multilateral al societății noastre socialiste.

Cercetarea întreprinsă ne-a permis să desprindem câteva aspecte mai importante:

sura dezvoltării și modernizării producției;

e) personalul din știință, cercetare-dezvoltare, înregistrează cele mai înalte ritmuri de creștere în condițiile economiei moderne;

f) personalul de conducere și administrativ marchează în țările socialiste o evoluție lentă sau se plafonează ca urmare a perfecționării sistemului de conducere și folosirii pe scară largă a tehnicii moderne de evidență și calcul.

Pe măsura dezvoltării și modernizării economiei aceste tendințe vor avea condiții să se manifeste mai pregnant și în țara noastră.

Concomitent cu sporirea numărului și îmbunătățirea structurii personalului de specialitate se cere acordată o atenție deosebită utilizării integrale și eficiente a capacității de muncă a specialiștilor. Sporirea eficienței economice implică un salt calitativ în activitatea personalului de specialitate în sensul punerii la maximum în valoare a întregului potențial de inteligență, ridi-

Resursele forestiere și dezvoltarea

GESTIONAREA judicioasă a resurselor forestiere naționale a dobândit în anii noștri o semnificație mai amplă decât cea strict economică, aspectelor economice — ele însele purtând amprenta unor trăsături particulare ce decurg din ciclul lung de regenerare a pădurilor —, adăugându-li-se altele, ce vizează funcția energetică și ecologică a resurselor forestiere. Pornind de la acest scenariu complex, Ilie Dincă își propune să analizeze în volumul „Resursele forestiere ale Europei” *) care este situația prezentă și de perspectivă a pădurilor pe continentul nostru. Este o investigație ce cuprinde, deopotrivă, o evaluare cantitativă și calitativă a resurselor existente, evoluțiile previzibile, strategiile adoptate în diverse state în domeniul conservării, asigurării unei structuri optime a pădurilor.

În prima parte a volumului, sînt prezentate datele statistice esențiale pe continente și regiuni geografice precum și totalul mondial (suprafața fondului forestier, suprafața pădurilor și distribuția lor pe cele două grupe mari de specii — rășinoase și foioase —, procentul păduros și suprafața ce revine pe locuitor). În secvențe logic îmbinate, autorul creionează regionarea biogeografică a continentului nostru, explică geneza tipurilor principale de păduri și le caracterizează din punctul de vedere al compoziției speciilor, precizînd suprafața și ponderea acestora pe țări și în ansamblul european.

Cu aceste mențiuni introductive, autorul abordează apoi unul din elementele importante caracteristice fondului forestier și anume rezerva de masă lemnoasă a pădurilor exploatabile (arboretele productive supuse exploatarii). Analiza se desfășoară consecvent de la nivelul general (Europa) la cel particular (statele europene și separat U.R.S.S.). Ni se oferă, astfel, imaginea materială a rezervei de masă lemnoasă „pe picior” din pădurile de rășinoase și din cele foioase, creșterea curentă netă totală și cea corespunzătoare celor două grupe de specii, în fiecare din cele 27 de state europene, evidențiindu-se totodată poziția României în ansamblul țărilor continentului nostru. Datelor esențiale prezentate, autorul le adaugă, în comentariul său, judecăți de valoare emise pe

baza unor analize personale și estimările de perspectivă elaborate de Comisiile O.N.U. —, estimări a căror concluzie comună este aceea că în anul 2000 creșterea anuală netă a pădurilor ar urma să sporească cu aproape 80 milioane m³, din care 62 milioane m³ la rășinoase. În acest context, autorul pledează pentru regenerarea naturală a pădurilor și limitarea, în măsură posibilă, a celei artificiale, subliniază efectele negative ale monoculturilor și ale tendinței de înrășinare forțată a arboretelor.

Problemele exploatarii forestiere fac obiectul unei expuneri mai ample, justificată de importanța practică a materiei, de efectele ei economice dar și de consecințele ce le repercutează starea fondului forestier, asupra altor sfere ale activității economico-sociale. După o retrospectivă istorică, autorul procedează la prezentarea și interpretarea datelor statistice la nivelul anului 1980, pe continente, și evoluția decenală între 1920—1980 a volumului net de masă lemnoasă exploatăată în Europa.

Mecanizarea exploatarii forestiere, cu avantajele și dezavantajele ei (mai cu seamă în cazul regenerării naturale impusă de obiectivele ecologiei moderne), condiționarea acesteia de o dezvoltare adecvată a rețelei de drumuri în pădure, fazele evoluției accesibilității în bazinele noastre forestiere enunță teme asupra cărora judecățile autorului sînt de certă importanță. Nu lipsesc aici și criticile, pe deplin justificate, aduse „modalităților de gospodărire” din trecut, modalități care au condus la devastarea și secătura unor suprafețe enorme de păduri.

Bazîndu-se pe o bogată documentație — tabele statistice și diagrame — autorul oferă date interesante cu privire la evoluția volumului net al lemnului exploatăat în Europa, în perioada 1950—1980 și în continuare, cu privire la producția de lemn exploatăată în toate țările europene, inclusiv U.R.S.S. În încheiere — pe baza estimărilor organismelor de specialitate O.N.U. cu privire la producția și consumul de lemn și a propriilor interpretări asupra sporului creșterii curente transformată în volum net — în carte se optează pentru următorul scenariu: volumul total maxim al exploatarii din țările europene în anul 2000 va fi de circa 400 milioane m³, din care 280 milioane m³ rășinoase.

Dar, Europa nu se limitează

la producția și consumul propriului său areal geografic, ci utilizează și însemnate volume de lemn tropical. Autorul expune această temă cu detalii interesante asupra regiunilor geografice specifice respectivei economii forestiere, utilizînd tabele statistice referitoare la importul european și la domeniile de folosire a cherestelei din specii tropicale.

Un spațiu amplu este consacrat în volum producției și consumului de lemn de mină. Cifrele asupra consumului european din 1920 pînă în 1938, producției și consumului în deceniile 50—80, în fiecare din țările Europei, sînt interpretate în corelație cu evoluția producției europene de cărbune; dinamica folosirii lemnului în extracția minieră este ilustrată cu date asupra lungimii galeriilor, cu specificarea materialului de susținere (lemn, metal). În evoluția sa viitoare, apreciază autorul, consumul lemnului de mină va continua să scadă, cedînd locul înlocuitorilor metalici, betonului, cu multiple avantaje.

Sînt, de asemenea, abordate problemele consumului de lemn pentru triturație. Este vorba despre prelucrarea prin procedee mecanice și chimice pentru producerea plăcilor (P.A.L., P.F.L. și P.A.F.), hîrtii, cartoane, fibre și fire artificiale etc. Se specifică toate categoriile de materiale folosite, inclusiv cele recuperate și se prezintă datele esențiale privind importanța economică și socială a hîrtiei, cartonului și fibrelor artificiale, însușirile fizico-mecanice și chimice ale pastelor celulozice etc. Semnificative sînt cifrele care indică dinamica producției și a consumului de lemn pentru triturație în deceniile 50—80 în toate țările Europei, inclusiv în U.R.S.S. De exemplu, pentru anul 2000 se prevede un necesar european de circa 485 milioane m³, a cărui acoperire reclamă imperios utilizarea materialelor secundare recuperabile.

Abordînd problematica industriei prelucrării lemnului, autorul oferă un material extrem de bogat din care se desprind cîteva tendințe importante: industria lemnului, cu excepția producției de P.F.L. prin procedeul umed și cea de celuloză-hîrtie, nu este energo-intensivă și atît de poluantă pentru mediul înconjurător în raport cu alte subramuri industriale; în cadrul prelucrării mecanice a lemnului, locul cel mai important în 1980 îl deținea încă în lume industria cherestelei; în producția de placaj, nivelul maximului european a fost atins în 1970, iar apoi țările mari producătoare din Scandinavia și din vestul Europei și-au redus producția ca urmare a crizei petrolului și a recesiunii eco-

nomice; o dinamică continuu ascendentă se constată la furnire, atît ca producție cît și ca import, export și consum european; cea mai spectaculoasă evoluție a cunoscut-o industria plăcilor aglomerate ș.a.

Cu ample și deosebit de interesante dezvoltări este prezentată producția mobilei (importanță, evoluție, istorică, specii utilizate etc.), a cărei valoare crește în Europa (fără U.R.S.S.) de la 3 miliarde dolari în 1960 la 35,8 miliarde în 1980. De reținut că producția s-a dezvoltat intens atît în țările europene care dispun de resurse forestiere, cît și în țările importatoare de lemn, iar în comerțul exterior de mobilă se remarcă un schimb foarte activ între țările vest-europene dezvoltate.

O altă secțiune a cărții, consacrată prezentării în foarte concise sinteze monografice a economiilor forestiere, ne înlesnește cunoașterea principalilor indicatori forestieri ai fiecărei țări europene. Schema generală, aceeași în toate cazurile, inițiază cititorul asupra următoarelor caracteristici: răspîndirea vegetației forestiere, suprafața pădurilor, compoziția speciilor — regime și tratamente, materialul lemnos pe picior și creșterea pădurilor, structura proprietății, exploatarea forestieră, prelucrarea lemnului (mecanică și chimică) și comerțul exterior cu produse lemnoase. Economistul vine astfel în contact cu elemente concrete (prezentate atît în text cît și în cele 112 tabele statistice), facilitîndu-se multiple corelări, interpretări și concluzii cu privire la stadiul actual și la perspectivele economiilor forestiere.

Din foarte numeroasele teme ce relevă interpretări cu finalități politico-economice, două ni se par deosebit de relevante. Prima ia ca bază indicele rezultat din raportarea volumului de masă lemnoasă exploatăată în 1980 la suprafața pădurilor, relevîndu-se ierarhia respectivă a țărilor.

O a doua idee vizează faptul că în toate țările europene au fost întreprinse ample măsuri privind creșterea fondului forestier național, chiar și în țări cu mai mici disponibilități.

Studiul temeinic al inginerului Ilie Dincă nu este numai rezultatul muncii perseverente de stringere, sistematizare și racordare într-o schemă unitară a unei multitudini de date și informații, ci și un ansamblu de cunoștințe metodice coordonate, în care nu lipsesc valoroase contribuții personale, rod al bogatei experiențe a autorului, care poate contribui la fundamentarea deciziilor în domeniul economiei forestiere românești.

prof. dr. docent
Valeriu DINU

*) Ilie Dincă, „Resursele forestiere ale Europei”, Editura „Ceres”, 1983.

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

SECOLUL TRECUT este marcat de activitatea neobosită a unui mare număr de gânditori patrioți, animați de idealuri progresiste, care s-au preocupat de dezvoltarea economico-socială a țării și înscrierea ei în rindul statelor avansate ale lumii. Observând starea de inapoiere economică a țării, ei au analizat cu discernământ și competență cauzele care au generat-o și au formulat căile și soluțiile de depășire. Încă la începutul secolului al XIX-lea Dinicu Golescu și Ionica Tăutul atrăgeau atenția că această stare de lucruri își are rădăcinile în lipsa unei industrii capabile să prelucereze resursele naturale și să folosească brațele de muncă disponibile. La mijlocul aceluiași secol, gânditori de orientări diferite — democrați revoluționari, exponenți ai socialismului utopic și ai burgheziei în ascensiune — au evidențiat în scrierile lor complexul de probleme economice cu care se confrunta țara în condițiile luptei pentru făurirea statului național unitar. Între acestea, pe lângă problema agrară, industrializarea începe și ea să focalizeze atenția gândirii și acțiunii economice și politice. După Unirea Principatelor, în 1859, se constituie curentul burgheziei industriale ai cărui exponenți au fost D.P. Marțian, A.D. Xenopol, P.S. Aurelian, I. Băicoianu, Ioan și Vissarion Roman, G. Bariț și mulți alții. În rindul lor, la loc de frunte se situează P.S. Aurelian, de la a cărui naștere se împlinesc în decembrie, anul acesta, 150 de ani. Evocarea personalității sale este un prilej de a-i cunoaște mai bine opera, de a releva contribuția sa la progresul cunoașterii științifice, la îmbogățirea tezaurului culturii economice românești, la elaborarea soluțiilor privind dezvoltarea economico-socială a țării. „Cinstirea înaintașilor — sublinia în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu — este un semn de civilizație și cultură pentru un popor”¹⁾.

Născut la 13 decembrie 1833, Petru S. Aurelian urmează studiile liceale la Colegiul „Sf. Sava” din București, iar studiile superioare în agronomie, la Grignon, în Franța.²⁾ Desfășoară o bogată activitate publicistică, el însuși conducând o serie de organe de presă între care men-

P. S. Aurelian — gândire în slujba progresului țării

ționăm „Monitorul”, „Monitorul comunitar”, „Revis a științifică”, „Economia națională”, „Economia rurală” etc. Personalități proeminente ale culturii românești, ca I. Ghica, A.D. Xenopol, G. Bariț, Gr. Tocilescu, apreciază elogios opera lui P.S. Aurelian. I. Ghica, de pildă, în pofida dezacordului cu ideile promovate de P.S. Aurelian, îi propune spre premiere Academiei Române lucrarea „Terra nostra”, invocând, între altele, și motivul că autorul dorește să vadă în România „înființându-se industria, ca să nu mai fim tributari străinului”. Într-adevăr, puțini sint gânditorii secolului trecut care să fi adus argumente atât de temeinice în susținerea necesității dezvoltării industriei naționale ca P.S. Aurelian. De remarcat că, în anii studenției, a susținut și el politica liberului schimb exprimată în Mesajul Domnitorului Cuza, la 1859, mesaj al cărui inspirator a fost I. Ghica. Ulterior însă, în pas cu cerințele timpului, a considerat că pentru țara noastră singura cale eficientă de a edifica o industrie puternică, competitivă în relațiile economice internaționale, este promovarea politicii protecționiste. Problemei industrializării, sub diversele sale înfățișări, el îi consacră numeroase lucrări. Între acestea, menționăm: „Terra nostra”, „Necesitatea întemeierii industriei române”, „Cum se poate fonda industria în România și industria română față cu libertatea comerțului de importățiune”, „Politica noastră vamală”.

În problema industrializării, susținea P.S. Aurelian, trebuie să se urmărească prin toate mijloacele „ocrotirea intereselor naționale”. Tocmai de aceea, o problemă de o asemenea anvergură, cum este dezvoltarea industrială a țării, nu

trebuia lăsată pe seama inițiativei particulare, ci statul trebuia să se implice direct prin pîrghiile economice și financiare de care dispune. „Oricit ar fi de puternică acțiunea inițiativei individuale — remarcă Aurelian... să recunoaștem că pe această cale direcțiunea și impulsionea trebuie date către acei cărora țara le încredințează administrațiunea intereselor sale. Statul trebuie să fie inițiatorul și conducătorul în chestiunile economice fundamentale ale țării, el trebuie să fie acela care să le coordoneze, să-și aștearnă un program și să se puie pe lucru”.³⁾ Statul trebuia să facă sacrificii, să stimuleze pe întreprinzători, să le vină în ajutor prin protecția vamală și prin alte mijloace încurajatoare de care dispune. P.S. Aurelian s-a ridicat term împotriva adeptilor liberalismului economic, ai non-intervenției statului în economie, arătînd că un asemenea neutralism este dăunător intereselor țării.

Pe drept cuvînt Aurelian aprecia că pe baza unor doctrine economice abstracte, aplicabile în alte țări și în alte epoci istorice, nu se poate întemeia industria ca ramură de bază a economiei. Pentru țările „care sint trebuința de a avea o industrie, regimul protector aplicat cu înțelepciune este unicul mijloc prin care se poate face educațiunea industrială a națiunii. Nimeni nu pretinde să se protejeze fără distincțiune toate industriile, ci numai acelea despre care avem siguranță că vom izbuti, care sint favorizate atât de natura țării cit și de aceea a locuitorilor”.⁴⁾

În concepția lui P.S. Aurelian, dezvoltarea industrială a țării nu era un scop în sine, ci calea practică, eficientă, de a asigura dezvoltarea economico-socială rapidă a țării ca o condiție a independenței și suveranității naționale. Privind în plan istoric situația României, Aurelian arăta că împrejurări vitrege au împiedicat poporul român să-și asigure concomitent forțele „pentru a-și apăra ființa și pentru a se dezvolta.” Dar odată ajuns în rîndurile popoarelor înaintate prin cîștigarea independenței politice, el, poporul român, are datoria să se ocupe și de asigurarea independenței economice. Iar pentru aceasta era necesară crearea unui com-

FIȘE

UNIVERSITATEA „BABES BOLYAI”
Facultatea de Științe Economice

AUREL GIURGIU VIOREL BEJU
GHEORGHE STĂNEANU

PLANIFICAREA FINANCIARĂ DE PERSPECTIVĂ ÎN PROFIL TERITORIAL

● Recenta lucrare publicată la EDITURA ACADEMIEI sub titlul „Planificarea financiară de perspectivă în profil teritorial” — autori Aurel Giurgiu, Viorel Beju și Gheorghe Stăneanu — se concentrează asupra unei teme de viu interes pentru prac-

tica conducerii proceselor economice în profil teritorial. Avînd ca suport teoretico-metodologic principiile noului mecanism economico-financiar, măsurile de politică economică vizînd adîncirea autoconducerii, autogestîunii și autoaprovizionării în profil teritorial, volumul își propune să investigheze aspectele care sînt legate de planificarea teritorială sub aspect financiar. Potrivit ținutei precumpănitor metodologice pe care au împrimat-o cărții, autorii au consacrat un prim capitol evaluării experienței acumulate în ultima vreme în acest domeniu, evaluare ce are la bază și analize concrete desfășurate în mai multe județe. Elementele urmărite au fost procedeele de lucru utilizate, relațiile de na-

tură financiară pe care le stabilesc consiliile populare cu unitățile de toate tipurile din teritoriu. Concluzia principală a cărții, argumentată în capitolul „Organizarea activității de elaborare și urmărire a îndeplinirii planului financiar de perspectivă în profil teritorial”, este aceea că nivelul actual de dotare cu cadre și echipamente de prelucrare poate fi mai bine pus în valoare prin utilizarea pe scară extinsă a metodelor statistico-matematice moderne.

Criza de resurse : efecte și măsuri

● Restricțiunile survenite în ultima perioadă în planul aprovizionării cu materii prime și energie nu au efecte pasagere și lăturalnice asupra complexului economic național. După

cum opinează A. Braun în studiul „Volkswirtschaftliche Probleme der Ökonomisierung von Ressourcen beim Übergang zur umfassenden Intensivierung” (Probleme economice ale economisirii resurselor în perioada de tranziție spre stadiul intensiv de dezvoltare) publicat în numărul din octombrie a.c. al revistei „WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT”, impactul crizei de materii prime și energetice este mai profund, acesta influențînd însuși procesul reproducției lărgite. Potrivit opiniei autoarei, cele mai importante corelații care se stabilesc între cerința reducerii consumurilor și intensificarea producției ar consta în: a) relațiile între rata de creștere a producției, nivelul de economisire și de realocare a resurse-

plex economic unitar în condițiile dezvoltării industriale a țării.

P.S. Aurelian adresează critici virulente împotriva aceluia care se pronunțau împotriva dezvoltării industriei naționale ori ofereau sfaturi ca țara să se ocupe în continuare de agricultură, lăsând industria pe seama altora. Aceștia le răspundea fără echivoc: „Nu încapă îndoială că agricultura este și va fi pentru totdeauna temelia producției noastre, arborele pe care trebuie să căutăm a altoi, pe cât se poate, și celelalte ramuri de producție. Aceasta însă nu ne oprește, precum n-a oprit pe nici o națiune, de a ne îndeletnici și cu industria. Pentru ce sfaturi numai la adresa noastră, pentru ce ni se zice mereu: căutați-vă de pământ și lăsați industria pe seama altora? Arate-ni-se un alt neam din Europa care să fie numai agricultor și vom pleca capul. Apoi când toate țările lucrează din răspuțeri pentru înflorirea industriei, numai noi să stăm nepăsători? Aceasta nu este cu puțință, afară numai dacă neamul românesc nu dorește să ajungă o adevărată colonie economică, colonie supusă și devotată. Una ca aceasta nu se poate; un popor nu poate să se sinucidă numai pentru a face pe placul altora”⁵⁾. O asemenea replică usturătoare viza direct teoria „România — țară eminamente agricolă”, susținută, sub diverse forme, de către exponenții conservatismului și de către unele cercuri retrograde de peste hotare.

Fiind bun cunoscător al necesităților și posibilităților de care dispunea țara noastră, P. S. Aurelian nu confunda dorințele cu realitățile vieții. El preconiza o politică realistă, evident în limitele gândirii burgheze, de industrializare bazată pe forțele proprii ale națiunii, pe resursele naturale și forța de muncă disponibile. În ce privește resursele naturale, Aurelian avea în vedere în primul rând materiile prime furnizate de agricultură, fără a omite valorificarea bogățiilor minerale. În mod repetat gânditorul român sublinia rolul și importanța industriei textile, a zahărului și a hirtiei. În același timp, atrăgea atenția și asupra necesității dezvoltării industriei petroliere, a cărbunelui, precum și a industriei metalurgice și a construcțiilor de

mașini (îndeosebi de mașini agricole). Dezvoltarea generală a industriei, susținea Aurelian, presupune înființarea în primul rând a acelor fabrici „care pot trăi și prinde rădăcini în popor”, potrivit nevoilor și stării sale social-economice. O atenție deosebită este acordată întreprinderilor mici și mijlocii, „anexe agriculturii”, întrucât, potrivit opiniei lui P. S. Aurelian, permit îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărănimii, asigură folosirea forței de muncă suplimentare și o pregătește pentru viitoarele fabrici, contribuind, în același timp, la dezvoltarea agriculturii în cadrul complexului economic național.

Pornind de la asemenea considerente, Xenopol, iar după el și alți cercetători, îi reproșau lui Aurelian că nu a „văzut” rolul industriei mari în configurația economică a țării. În legătură cu aceasta trebuie precizat că Aurelian nu era împotriva întemeierii în țara noastră a marii industrii, ci considera că, în contextul istoric dat, nu existau condiții prielnice pentru o asemenea întreprindere. „Cu aceasta — precizează el — nu înțelegem ca la noi să nu se înființeze fabrici mari: din contră, ne vom bucura văzând că pe alocurea s-ar putea înălța cite o fabrică de oarecare importanță, precum există deja în țară. Ceea ce voiu a face să reiasă este că industria mare nu poate deveni la noi regula, ci excepțiunea”.

Adept al dezvoltării economice prin forțe proprii, P.S. Aurelian avea mari rezerve, ba chiar aversiune, față de apelul la capitalul străin. El accepta mai degrabă ideea unei dezvoltări industriale mai lente, decît recurgerea la capitalul străin ca sursă a industrializării. Aceasta era în consens cu opțiunea sa „de a întemeia industria în popor și pentru popor”. Capitalul străin, care venea cu tot felul de propuneri pentru regenerarea economică a țării, nu era minat de aspirații nobile, ci de dorința de a o subjuga economic. Iar acest fapt — susținea Aurelian — nu trebuia pierdut din vedere, întrucât „țara aceasta nu este făcută numai pentru generațiunea de astăzi, ci și pentru cele viitoare; și astfel fiind nu ne este permis nouă celor de astăzi... să lăsăm drept moștenire o țară ale căreia întreprinderi

economice fundamentale sînt în mîini străine”.

Între reprezentanții burgheziei, P. S. Aurelian înfățișează în modul cel mai clar ideea complexului economic național ca unitate organică între toate ramurile economiei naționale, și, în primul rând, între industrie și agricultură. A dezvoltat o ramură în detrimentul alteia înseamnă dezechilibru, avînd repercusiuni negative asupra întregii economii naționale și, implicit, asupra condițiilor de viață ale populației — sublinia Aurelian. Or, dacă înființarea industriei este o cerință de însemnătate primordială pentru economia țării, tot atât de imperioasă este și necesitatea ca statul „să îmbrățișeze cu aceeași căldură industria ca și agricultura”. Cu cit economia națională se va dezvolta mai mult, cu atât mai strînsă va fi legătura dintre ramurile ei și, înainte de toate, între industrie și agricultură. Cu cit industria este mai prosperă, cu atât cere mai multe produse agricole și invers. Astfel, „se stabilește o solidaritate între aceste două ramuri de producere, solidaritate la căruia rezultat este prosperitatea națională”.

Desigur, sînt și alte aspecte privind fenomenul industrializării, al dezvoltării de ansamblu a economiei, care au stat în atenția lui P. S. Aurelian. Între acestea se remarcă amplasarea rațională în profil teritorial a industriei naționale, necesitatea intensificării schimburilor internaționale și nu a izolării economice sub impactul industrializării etc. Toate acestea atestă o concepție înaintată pentru vremea sa, oferind, în același timp, prilej de reflecție asupra unor probleme economice care continuă să preocupe gândirea economică din diverse zone ale lumii.

prof. dr. Ion BULBOREA

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîririi construcției socialiste*, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 384

²⁾ Vezi Costin Murgescu, *Un economist reprezentativ al secolului său*, Petru S. Aurelian, *Opere economice*, Ed. Academiei R.S.R., 1967, p. VII—LXXXIII

³⁾ P.S. Aurelian, *Opere economice*, p. 148, 149

⁴⁾ Idem

⁵⁾ Idem p. 33

lor; b) modificarea criteriilor care vizează implementarea progreselor tehnico-științifice în care locul principal revine tehnologiilor mic-consumatoare, celor care permit recircularea produselor; c) utilizarea pe scară extinsă a indicatorului cheltuieli pe unitate de valoare de întrebuințare ca măsură a eficienței economice.

Strategii în management

● „Conducerea strategică” — în terminologia engleză, „strategie management” — reprezintă un concept cu o circulație tot mai largă în vocabularul conducătorilor de unități economice. Ce exprimă acest concept? După opinia lui Roy Hill, din articolul „Corporate planning gets a reappraisal”, publicat în numărul din de-

cembrie a.c. al revistei „INTERNATIONAL MANAGEMENT”, ar fi vorba de o nouă concepție asupra locului și funcțiilor activității de planificare la nivel microeconomic, concepție care încearcă să sporească eficiența acestei activități subminată considerabil în contextul actualei crize economice. Postulatul de la care se pornește, arată R.H., este cel potrivit căruia diminuarea eficienței planificării microeconomice s-ar datora izolării planificatorilor de problemele curente ale întreprinderii, fapt care, în condițiile de incertitudine a pieței, condamnă la sterilitate cele mai multe prognoze și scenarii. Soluțiile vizate de cei care militează pentru noua metodă decurg din această optică. Este vorba, în primul rând, de a include în spațiul activității de planificare și acele

informații care condiționează realizarea efectivă a planurilor. Satisfacerea acestei cerințe impune însă și un nou mod de organizare: nu o relativă izolare a compartimentelor de planificare în structura întreprinderii, ci descentralizarea acestora, astfel încît programele de dezvoltare la nivelul unităților să poată fi corectate permanent cu informații la zi, îndeosebi din sfera finanțelor, a fluctuației pieței, a sectoarelor productive.

Simpozion

● Recent, sub egida Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă Bacău, s-au desfășurat lucrările unui simpozion științific ce a avut drept scop comemorarea a 165 de ani de la nașterea

FIȘE

lui Ion Ionescu de la Brad. Reunind numeroși specialiști din cercetarea gândirii și practicii agricole, din institute de învățămînt superior, din producție, simpozionul și-a propus evidențierea personalității complexe a savantului Ion Ionescu de la Brad. Din această perspectivă, comunicările au îmbrățișat o arie tematică diversă: actualitatea operei sale științifice; considerații privind învățămîntul agronomic în viziunea lui Ion Ionescu de la Brad; conștiința unității naționale în viziunea savantului; ideile agrotehnice elaborate de Ion Ionescu de la Brad ș.a.

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare — o problemă persistentă

CRIZA DATORIEI internaționale este departe de a fi rezolvată, deși aparent panica a fost potolită prin măsurile luate (reeșalonarea datoriilor scadente, noi credite pentru plăți imediate). Așa cum subliniază și buletinul lunar al lui Mitsubishi Economic Research Institute din octombrie a.c., „nu este imposibil ca o criză de lichiditate a celor trei țări (Brazilia, Mexic și Argentina) să declanșeze o panică psihologică care ar duce la distrugerea sistemului de credit al întregii lumi“. Intervențiile rapide de anul trecut, când guvernele principalelor țări creditoare și organisme financiare internaționale (Fondul Monetar Internațional și Banca Reglementelor Internaționale) au asigurat în câteva zile credite de pînă la 5 miliarde de dolari pentru a scoate băncile comerciale din impasul unor falimente în lanț ca urmare a încetării plăților de către Mexic, au creat o stare de oarecare optimism.

Așa cum subliniază Raportul anual al U.N.C.T.A.D., perspectivele țărilor în curs de dezvoltare sînt dificile, căci problemele lor comerciale și financiare se agravează. Măsurile ce se iau în cazurile extreme doar amînă unele plăți; debitorii sînt ajutați să-și recapete respirația ca să poată să mai ducă povara datoriei ce devine tot mai grea.

Cifrele prezentate în Raportul U.N.C.T.A.D. arată că datoria pe termen mijlociu și lung, care în 1982 atinsese 523,2 miliarde dolari, va crește anul acesta la 580,4 miliarde. Pentru sfîrșitul anului 1984 se prevede o datorie de 637 miliarde dolari. La aceste cifre trebuie adăugată suma datoriei pe termen scurt — pînă la un an de zile —, care deși greu de cunoscut și cumulat a fost apreciată în 1982 între 100 și 110 miliarde dolari. De aceea, s-a vorbit la finele anului 1982 de o datorie externă a țărilor în curs de dezvoltare de 626 miliarde dolari. Se poate afirma că volumul datoriei pe termen scurt se va menține în jurul aceluiași nivel de 100 miliarde dolari, care trebuie să fie luat în calculul nevoilor de numerar pentru serviciul datoriei externe. Ca urmare, anul acesta vor fi necesari 129,2 miliarde dolari, față de 111,6 în 1982, afirmă Raportul U.N.C.T.A.D. Pentru 1984 se prevăd nevoi de numerar de 141,1 miliarde dolari. Aceasta înseamnă că, în medie, țările în curs de dezvoltare vor trebui, în 1984, să cheltuiască 29,3% din veniturile obținute prin exporturi pentru serviciul datoriei externe, comparativ cu 22% în 1981, ceea ce le va reduce în măsură importantă capacitatea de import, respectiv potențialul de dezvoltare, frînînd, totodată, redresa-

rea de ansamblu a economiei mondiale.

Între țări există însă mari diferențe atît în ce privește volumul datoriilor cît și posibilitățile de export. Interesant de urmărit este de aceea raportul datoriei externe față de produsul național brut și față de export. Pentru exemplificare, redăm în tabelul nr. 1

Tabelul nr. 1
Datoria externă (media pe 1983)
în procente din :

	produsul național brut	exportu- rile de bunuri și servicii
Argentina	53	424
Brazilia	43	359
Chile	90	290
Columbia	26	238
Ecuador	49	257
Mexic	61	275
Peru	65	331
Venezuela	44	196
Indonezia	34	146
Malayezia	37	70
Filipine	60	259
Thailanda	30	131

Sursa tabelelor : World Financial Markets, septembrie 1983, Morgan Guaranty Trust Company of New York.

aceste proporții pentru 12 țări în curs de dezvoltare cu cele mai mari datorii. Dacă raportul față de produsul național brut indică puterea economică, respectiv capacitatea de suportare a datoriei, raportul față de export oglindește posibilitatea asigurării serviciului datoriei. După cum rezultă din tabel, proporțiile față de export sînt deosebit de mari și necesită o perioadă lungă de timp pentru redresare, timp în care economia trebuie să crească, exportul să se dezvolte mai rapid, iar datoria să nu sporească.

Președintele Băncii Naționale a Elveției, care este și președintele B.R.I., dr. Fritz Leutwiler, spunea într-o conferință ținută la Washington în toamna acestui an că pe plan mondial eliminarea problemei datoriei, în esență, nu poate fi realizată în patru-cinci ani. El s-a arătat optimist în ce privește posibilitatea evitării unei catastrofe, a prăbușirii sistemului financiar mondial, dar a subliniat, că „numai reeeșalonarea și unele credite noi nu sînt o rezolvare“.

Este necesar ca țările debitoare să aibă posibilitatea să-și reorienteze economia și prioritățile, dezvoltînd în ace-

lași timp ramurile ce produc pentru export.

În ultimii ani, mulți experți au subliniat pe de altă parte în repetate rînduri că soluționarea problemei datoriei externe este legată de o redresare susținută a economiei mondiale și o reducere substanțială a dobinzilor. Amîndouă aceste fenomene nu s-au produs încă integral. Din acest motiv, după părerea președintelui B.R.I. „noi reeeșalonări vor deveni inevitabile. Datoriile pe termen scurt vor trebui transformate în datorii pe termen lung și chiar foarte lung“. Problema datoriilor nu se poate însă rezolva numai cu asistență financiară. În mod special, soluționarea reală a problemei cere condiții mai bune pentru exporturile țărilor debitoare, așa cum afirma și președintele Băncii centrale a R.F.G., Karl Otto Pöhl : „ar fi complet lipsit de sens să se acorde țărilor în curs de dezvoltare credite uriașe pe de o parte și să li se închină posibilitatea de a cîștiga valuta necesară serviciului datoriei și plății amortismentelor pe de altă parte“. În același sens s-a pronunțat și Martin Feldstein, președintele Consiliului consilierilor economici ai președintelui S.U.A., subliniind că „singura cale pentru țările debitoare de a putea plăti dobinzile la datoria existentă și de a evita o creștere în continuare a datoriei lor externe este realizarea unui excedent comercial cu restul lumii“.

Deocamdată, eforturile depuse de țările în curs de dezvoltare s-au soldat, pentru cele mai multe dintre ele, doar cu reducerea deficitelor balanțelor de plăți ca urmare a reducerii importului. Așa cum arată statisticile oficiale, după ce în 1981 deficitul global al balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare, neexportatoare de petrol, la contul curent, atinsese 108 miliarde dolari, în 1982 s-a redus cu circa 20 miliarde dolari. Se prevede ca în 1983 deficitul global să scadă cu încă 20 miliarde dolari. Așa cum arată Raportul anual al F.M.I. pe anul 1983, aceste reduceri sînt însă concentrate la un număr redus de țări. Numeroase țări mici din Africa și Asia nu au putut obține asemenea rezultate, înregistrînd chiar o creștere a deficitelor balanțelor de plăți ca urmare a scăderii mari a prețurilor produselor lor de export, scumpirii mărfurilor din import, menținerii nivelului ridicat al dobinzilor plus alte cauze obiective (calamități naturale). Raportul F.M.I. subliniază că țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol au înregistrat în ultimii trei ani o pierdere de aproximativ 80 miliarde de dolari ca urmare a deteriorării raportului de

Revitalizarea procesului dezvoltării lumii a treia — condiție a depășirii crizei economice mondiale

CRIZA economică mondială prelungită a afectat în primul rând, fără îndoială, situația economică a țărilor în curs de dezvoltare, cele mai vulnerabile în situația economică fragilă din lume. Reducerea cererii de import și a prețurilor produselor de bază provocată de criză, dar și barierele protecționiste de care se lovesc numeroase produse exportate de țările în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate, precum și nivelul ridicat al dobânzilor sînt principalii factori care au determinat înrăutățirea marcată a situației țărilor în curs de dezvoltare din ultimii ani.

Se verifică însă, totodată, faptul că efectele crizei se răsfrîng inclusiv asupra țărilor industrializate, care ezită

însă să treacă la măsuri hotărîte în vederea așanării dificultăților ce grevează dezvoltarea mai rapidă a „lumii a treia” și implicit stabilitatea și redresarea de ansamblu a economiei mondiale. Tendințele pe care le relevă statistica internațională sînt de natură să neliniștească țările industrializate în ce privește evoluția exporturilor lor către țările în curs de dezvoltare în ultimii ani. După o creștere cu peste 20% pe an a acestor exporturi înainte de 1980, în 1981 s-a înregistrat o diminuare la 2,7% a ritmului creșterii lor, iar în 1982 a avut loc o nouă reducere cu 10% a exporturilor către țările în curs de dezvoltare din grupul celor importatoare de petrol. Îngrijorarea exportatorilor

este cu atît mai mare cu cît, sub povara unei datorii externe care a depășit 700 miliarde de dolari, țările în curs de dezvoltare se vor vedea constrînse să-și reducă și mai mult importurile pentru a-și putea onora serviciul datoriei.

Franța și Statele Unite au fost printre statele cel mai puternic afectate de situația precară a economiei țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, exporturile S.U.A. către țările importatoare de petrol s-au redus cu 13% anul trecut, după ce crescuseră cu 35% în 1980 (înainte deci ca efectele recesiunii, ale ratelor înalte ale dobânzilor și ale celui de al doilea „șoc petrolier” să se manifeste pe piață). În 1982 exporturile S.U.A. către Argentina s-au redus cu 41%, către Brazilia cu 10%, către Chile cu 37%, către Mexic cu 25%.

Neliniștea amintită la început este legată de faptul că, în cazul S.U.A., de pildă, circa 8,5% din P.N.B. se îndreaptă la export, din care 30% către țările în curs de dezvoltare. Cu alte cuvinte, aproape 3% din P.N.B. al S.U.A. este legat de operațiuni de export către țări în curs de dezvoltare. După cum apreciază revista *South*, situația alarmează și mai mult țările vest-europene și Japonia; exporturile către țările în curs de dezvoltare reprezintă 4% din P.N.B. al Japoniei, în cazul R. F. Germania și al Franței această cifră ridicîndu-se la aproape 5%.

Parțial, reducerea de anul trecut a exporturilor americane a fost determinată de reprecieriarea dolarului sub efectul nivelului ridicat al dobânzilor. Acesta nu a fost, însă, nici pe departe cel mai important factor, dovada constituind-o pierderile similare înregistrate de țările industrializate vest-europene. Franța, de exemplu, și-a redus exporturile către țările importatoare de țitei cu peste 12%: exporturile către Malaezia au scăzut cu 44%, către Nigeria — cu 25%, către Algeria — cu 10%.

Potrivit unor estimări recente, dificultățile ce confruntă țările în curs de dezvoltare vor determina pe ansamblul acestui an în cazul S.U.A. reducerea cu 1% a creșterii economice. Numai reducerea exporturilor americane către Mexic ar putea genera, dacă se va menține în continuare, pierderea a 250 mii locuri de muncă în Statele Unite.

Datele statistice prezentate, scrie revista „South”, ilustrează convingător teza potrivit căreia toate măsurile pe care țările dezvoltate sînt chemate să le adopte în sprijinul redresării actualei situații a numeroase țări în curs de dezvoltare reprezintă în ultimă instanță o acțiune în propriul lor interes, al înviorării economiei mondiale în ansamblul său.

Em. S.

schimb al comerțului lor exterior și a dobânzilor foarte ridicate.

Ajustările făcute în economie nu au putut reduce aceste pierderi decît parțial, 53 miliarde dolari adăugîndu-se la creșterea cumulată a deficitelor balanțelor de plăți curente. Pentru exemplificarea evoluției balanțelor de plăți, redăm în tabelul nr. 2 situația soldurilor balanțelor de plăți curente ale principalelor țări debitoare. Menționăm că importurile au fost reduse în prima jumătate a anului 1983, comparativ cu aceeași perioadă din 1982, cu 20-30% în Argentina și Brazilia, cu 30-40% în Chile, Ecuador și Peru, cu 50% în Venezuela și cu 60% în Mexic.

Rezolvarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare cere din partea acestor țări o politică consecventă de creștere economică bazată

Tabelul nr. 2
Situația balanțelor de plăți curente ale principalelor țări debitoare
(în miliarde dolari)

	1981	1982	1983 *
Argentina	-4,7	-2,4	-1,4
Brazilia	-11,7	-16,3	-8,5
Chile	-4,8	-2,4	-0,5
Ecuador	-1,0	-1,1	-0,4
Mexic	-12,5	-2,7	+1,4
Peru	-1,5	-1,4	-1,1
Venezuela	+4,0	-3,5	-0,5
Columbia	-1,9	-2,3	-1,9
Indonezia	-0,7	-6,6	-5,5
Malaezia	-2,9	-3,4	-2,7
Filipine	-2,3	-3,3	-2,7
Thailanda	-2,6	-1,2	-1,7

*) Estimări

pe efort propriu, dezvoltarea cu prioritate a producției pentru export, a sec-

toarelor de activitate care să asigure satisfacerea consumului intern din produse naționale, lărgirea colaborării și cooperării cu toate statele și îndeosebi cu țările lumii a treia. Evident că aceasta cere timp, perioadă în care țările creditoare, băncile comerciale au datoria morală dar și interesul de a crea condiții favorabile redresării prin reducerea dobânzilor, reeșalonări ale datoriilor cu dobînzi mici sau în unele cazuri chiar fără dobîndă, regim preferențial pentru exporturile țărilor debitoare și sprijin tehnologic pentru ridicarea productivității și eficienței producției. Aceasta este în propriul lor interes, căci numai o dezvoltare economică generală cu un ritm mai ridicat pentru țările în curs de dezvoltare poate aduce echilibrarea și stabilitatea economiei mondiale.

dr. Dorel OPRESCU

R. D. GERMANĂ

EXPERIENȚE ÎN REVALORIFICAREA BUNURILOR DE CONSUM

CUMPĂRAREA și revînzarea unor bunuri de consum folosite constituie o cale prin care, în R.D. Germană, comerțul interior contribuie la eliberarea de rezerve pentru economia națională. Prin această formă de comerț este posibil să se pună la dispoziția populației cantități suplimentare de mărfuri fără utilizarea de materii prime, fără cheltuieli de producție și investiții. Ministerul Comerțului și Aprovizionării a emis în anul 1982 o directivă potrivit căreia în toate districtele țării urmează să se creeze pentru populație posibilități de vînzare-cumpărare a mai multor categorii de bunuri de consum folosite. La aceasta participă în primul rînd unități ale comerțului de stat și cooperatist și în mod izolat magazine particulare. În prezent există deja circa 300 de unități de acest fel.

Experiența arată că și în activitatea de achiziționare și revînzare este utilă o anumită profilare; astfel, s-au creat centre specializate, mai ales pentru următoarele categorii de produse:

- articole pentru copii (îmbrăcăminte, cărucioare, jucării);
- îmbrăcăminte bărbătească și pentru femei, inclusiv tricotate, încălțăminte;
- articole tehnice și alte mărfuri industriale (aparate de radio și televizoare, aparate electrice de uz casnic și ustensile de bucătărie de toate felurile, corpuri de iluminat, articole de sport și camping);
- mobilă.

Pe de altă parte, practica a confirmat ca fiind corespunzătoare și utilizarea magazinelor de specialitate existente care, pe lângă desfacerea de produse noi, asigură cumpărări și vînzări de produse folosite. Această modalitate prezintă avantajul că lucrătorii din comerț își pot valorifica pregătirea profesională, îndeosebi la articole mai complicate, cum sînt aparatele foto și instrumentele optice, instrumentele muzicale, ceasurile, calculatoarele de buzunar și unele tipuri de jucării, de exemplu căile ferate în miniatură. Din partea unui vînzător de articole textile nu se poate aștepta, de pildă, să aprecieze corect valoarea unui binoclu sau a unei viori. În schimb, cel ce vinde zilnic aceste articole ca mărfuri noi nu va avea dificultăți deosebite la aprecierea articolelor uzate. În mod obișnuit, prețul acestora este de circa o treime din valoarea produselor respective noi.

Specialiștii care apreciază valoarea și stabilesc prețul sînt pregătiți în acest scop prin forme speciale de școlarizare, în cadrul cărora se țin prelegeri de merceologie, se însușesc prevederile legale din domeniul cumpărării-vînzării de produse folosite și se experimentează fixarea prețurilor utilizînd mostre. Astfel, cursanții trebuie să indice, fără să comunice între ei, la ce prețuri ar evalua diferitele mărfuri. Ulterior se fac comparații, iar cei care au stabilit prețuri cu abateri deosebit de pronunțate în sus sau în jos față de medie trebuie să motiveze acest lucru. Schimbul de experiență din timpul cursurilor de calificare permite să se ajungă treptat la stabilirea unor niveluri de prețuri aproximativ egale. În ultimă instanță, eva-

luarea corectă se confirmă prin vandabilitatea mărfii la prețul respectiv, oferta și cererea avînd un important rol regularizator. Comerțul este interesat să nu creeze stocuri mari, ceea ce presupune prețuri care să stîrnească interesul cumpărătorilor. Cheltuielile unităților comerciale se acoperă dintr-un comision de circa 20%, care se scade din suma evaluată. Pentru aparatele tehnice se asigură o perioadă de garanție de trei luni, iar dacă în cadrul ei intervin reparații, costul acestora este acoperit din comisionul perceput de unitățile comerciale.

Anterior, realizarea comerțului cu bunuri de consum folosite presupunea depunerea lor mai întîi „în consignatie”, ceea ce însemna aducerea mărfii la unitatea de cumpărare-vînzare, unde se aprecia valoarea obiectului, suma stabilită urmînd a fi achitată numai după ce articolul putea fi vîndut. Procedeeul consuma foarte mult timp, necesitînd și un volum mare de lucrări scriptice. Între timp, s-a acumulat destulă experiență, cunoscîndu-se suficient de exact la ce preț sînt dispuși cumpărătorii să achiziționeze mărfurile respective. De aceea, în actualul sistem, ofertantul primește imediat, în calitatea sa de client-vînzător, suma de bani corespunzătoare prețului de cumpărare, din care se reduce comisionul anterior menționat. Plata imediată prin care, în comparație cu vechiul sistem, se economisește un al doilea drum și se înlătură incertitudinea privind vînzarea este apreciată favorabil de public.

În unitățile specializate în achiziționarea și revînzarea de bunuri de consum folosite, ca și în unitățile pentru vînzarea de produse noi, se pune un accent deosebit pe realizarea de amenajări moderne de desfacere, dar mai ales pe asigurarea de către lucrătorii din comerț a servirii clienților la un grad ridicat de profesionalitate, care la sortimentele tehnice înseamnă, de exemplu, efectuarea de probe de funcționare, asistență calificată în alegerea produselor etc. De asemenea, unitățile respective efectuează livrarea la domiciliul clientului a mărfurilor grele sau voluminoase (de pildă mobilă).

În scopul atragerii în circuitul comercial a unor cantități sporite de bunuri de consum folosite, se experimentează forme noi, mai complexe. De exemplu, la cumpărarea unui televizor nou, prețul poate fi diminuat cu contravaloarea televizorului vechi oferit de cumpărător. În unele orașe din R.D. Germană a devenit posibil ca, la livrarea de mobilă nouă contra mobilă veche, prețul acesteia din urmă să fie stabilit pe loc, la domiciliul clientului. Totodată, autocamionul care a adus mobilă nouă cumpărată ridică și mobilă uzată, metoda fiind apreciată ca foarte rentabilă, întrucît economisește timp, combustibil și mijloace de transport.

Deoarece în prezent numărul magazinelor specializate care se ocupă cu cumpărarea-vînzarea de produse folosite nu este încă suficient de ridicat, se încearcă extinderea activității și pe alte căi, fără spații comerciale permanente. Astfel, la sate, pentru a desfășura cumpărări-vînzări de acest fel se utilizează, în una sau două zile pe lună, sălile cluburilor sau ale unor unități de alimentație publică. În același scop, în marile piețe se folosesc standuri speciale.

Evoluția dinamică a volumului tranzacțiilor constituie cea mai bună confirmare a faptului că achiziționarea și revînzarea de bunuri de consum folosite vin în întîmpinarea unor cerințe reale ale populației. Dacă în anul 1971 tranzacțiile s-au ridicat în total la numai 14 milioane mărci, iar cinci ani mai tîrziu la 82,2 milioane mărci, în 1981 ele au crescut la 215 milioane, iar în 1982 la 260 milioane mărci. Pornind de la faptul că prețurile pentru articolele de consum uzate s-au situat la circa o treime din valoarea mărfii respective în stare nouă, reiese că această contribuție la aprovizionarea populației corespunde unor bunuri de consum în valoare de aproximativ 780 milioane mărci.

Evoluția de pînă în prezent, precum și apariția de noi rezerve și inițiative în acest domeniu, permit să se afirme că tendința de creștere ce se observă, mai ales începînd din 1980, se va menține și în perspectivă, cumpărarea-vînzarea de bunuri de consum folosite reprezentînd o cale reală pentru economisirea de materii prime și materiale, prin utilizarea de resurse secundare.

Jürgen ALBRECHT
Berlin

Perspective

În țările nordice

REDRESAREA economiei și a comerțului mondial vor fi de natură să creeze condiții favorabile de ieșire din criză și pentru țările din nordul Europei care sînt așteptate să înregistreze, pe ansamblu, o creștere a producției industriale de circa 2%. Condiția principală pentru o învioreare de fond o reprezintă, după cum apreciază un studiu comun al principalelor bănci din regiune, dezvoltarea exporturilor, ca o cale de reducere a costurilor de producție în comparație cu cele ale altor țări.

Produsul intern brut al țărilor nordice, care a stagnat, practic, în 1981 și a crescut cu numai 1% anul trecut, este așteptat să crească cu 2,1% pe ansamblul anului care se apropie de sfîrșit și cu 2,3% în 1984.

O problemă generală care afectează economiile acestor țări o reprezintă inflația: în Finlanda și Suedia, spre exemplu, se așteaptă o nouă creștere cu 8% a prețurilor în anul viitor, nivel care depășește cele mai pesimiste prognoze guvernamentale. Perspectivele par să fie mai favorabile în Danemar-

ca și Norvegia, în cazul acestor țări studiul citat avînd în vedere posibilitatea reducerii la 4-6% a inflației. Sprînjînită și de perspectivele bune în ce privește producția de țefei, Norvegia va reuși probabil să-și mențină un excedent confortabil al balanței de plăți în 1984. În Danemarca deficitul balanței de plăți s-a redus considerabil ca urmare tot a exploatarea de petrol din Marea Nordului, în timp ce rezultatele bune obținute de Suedia în domeniul comerțului exterior sînt puse de către specialiști, cu precădere, pe seama deprecierei monetare practicate de această țară în 1981 și 1982.

R.S.F. Iugoslavia: evoluția situației economice

ÎN primele zece luni ale anului curent, scrie revista Ekonomika politika, în Iugoslavia cele mai bune rezultate au fost obținute în domeniul comerțului exterior. S-au realizat exporturi în valoare totală de 7,7 miliarde dolari, ceea ce reprezintă o creștere de 1,2% în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. În același timp au fost importate cu 5,9% mai puține produse decît anul trecut, va-

loarea importului fiind de 9,5 miliarde dolari. De asemenea s-au produs schimbări importante în orientarea geografică a comerțului exterior. Astfel, volumul exporturilor cu decontare în valută convertibilă a crescut în proporție de 15%, iar al importurilor a scăzut cu 6,5%. Volumul exporturilor cu decontare pe bază de cîrîngă înregistrat o reducere de 16,7% iar cel al importurilor de 4,5%. Creșterea exportului și scăderea importului au contribuit la reducerea cu 27,8% a deficitului balanței comerciale a Iugoslaviei.

Producția industrială a țării a înregistrat în primele trei trimestre a.c. o creștere de numai 0,6%. Numărul angajaților în industrie a crescut cu 2,2%.

În ceea ce privește producția agricolă, potrivit datelor definitive, anul acesta au fost obținute 5,5 milioane t grîu (cu 5% mai mult decît în 1982), 10,5 milioane t porumb, 5,7 milioane t sfeclă de zahăr, 2,5 milioane t de cartofi, 135 mii t de floarea soarelui etc.

Prețurile de producție ale produselor industriale au crescut în aceeași perioadă cu 30%, prețurile cu ridicata — cu 38,8%, iar cele cu amănuntul, cu 35,3%.

Programe de dezvoltare

COLUMBIA: consolidarea procesului de industrializare

AFLATĂ în plin proces de industrializare, Columbia își propune ca, în perioada de plan 1983-1986 să cîntărească industria prelucrătoare un rol sporit în valorificarea resurselor materiale, financiare și de muncă ale țării. Obiectivul pe termen scurt vizează dinamizarea activității în această ramură prin măsuri de politică comercială menite să ducă la orientarea sporită a cererii către produse ale industriei naționale. Tot în acest scop vor fi stimulate dezvoltarea producției agricole și activitatea în construcții. Pe termen lung, principalul obiectiv urmărit este restructurarea industriei prelucrătoare, punîndu-se accent pe stimularea dezvoltării industriei bunurilor de investiții, a cărei pondere în producția industrială se prevede să crească în perioada amintită de la 10,1% la 14,6%.

O altă direcție de acțiune pentru consolidarea procesului de industrializare o constituie modernizarea industriei, atît prin realizarea de noi obiective industriale moderne, cît și prin introducerea de noi tehnici și tehnologii în întreprinderile existente. Se prevede să crească substanțial rolul industriilor de asamblare, ca modalitate de asimilare mai rapidă a fabricației anumitor produse. Într-o primă etapă, activitatea de asamblare va fi extinsă pentru realizarea de motoare staționare, mașini electrice, avioane, autovehicule, articole electrice și electronice de uz casnic ș.a.

O preocupare constantă a Columbiei o constituie valorificarea superioară a resurselor energetice, inclusiv reducerea dezechilibrului balanței energetice a țării. Politica de economisire în domeniul petrolului rămîne principalul element pentru rezolvarea crizei energetice, începînd cu 1985 Columbia urmînd să redevină exportatoare de energie. În același an va începe să fie livrat la export cărbunele exploatat din zona Cerrejon. Pînă în prezent, 75% din zonele sedimentare, considerate rezerve potențiale de țefei nu au fost încă exploatare. Regiunea Magdalena Media prezintă, prin condițiile geografice, cele mai bune șanse ca zonă petroliferă; o situație similară există în Llanos, în special în zonele Casanare, Meta, Arauca.

La rîndul său, producția de cărbune va trebui să-și sporească aportul la acoperirea consumului intern de energie, urmînd să devină totodată o sursă importantă de deșeuri datorită exportului. Principalele zăcăminte în exploatare sînt cele de la Guajira (80% din total rezerve) și Cerrejon (cu rezerve de 1,2 miliarde tone).

Pe coasta atlantică, cărbunele din zona centrală Cerrejon va permite alimentarea a două centrale termice. Se prevede, de asemenea, înlocuirea cu cărbune a gazelor pentru funcționarea termocentralei de la Cartagena.

În industrie, pe termen lung, atît epuizarea resurselor petrolifere, cît și îmbunătățirea tehniciilor în carbochimie vor contribui la înlocuirea progresivă a petrolului cu cărbune, ca sursă de energie.

Evoluția favorabilă a relațiilor comerciale dintre România și Columbia se concretizează, în ultimii ani, în livrări românești, de autoturisme de teren, tractoare, mașini-unelte, rulmenți, îngrășăminte chimice, anvelope, importurile constînd în principal din cafea, piei brute și altele.

Maria DESMIREANU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 12-16 XII 1983, dolarul S.U.A. a manifestat o tendință aproape generală de depreciere față de restul valutatelor occidentale.

Publicarea scăderii neașteptate a masei monetare în circulație cu 2,1 miliarde dolari în perioada de raportare anterioară precum și a deficitului contului curent al balanței de plăți al S.U.A. pe trim. III/83, de cea. 12 miliarde dolari (față de un deficit în întreg anul 1982 de 1,2 miliarde dolari), ca și unele opinii legate de necesitatea ca autoritățile monetare centrale americane să relaxeze politica de credit pentru a nu afecta procesul de învioreare în anul viitor au fost factori care au stopat într-o oarecare măsură procesul de întărire a cursului dolarului pe piețele de schimb.

Deficitul comercial de 1,6 miliarde franci în luna noiembrie a.c. după unul de 0,9 miliarde franci în octombrie a.c., precum și creșterea numărului de șomeri la 2,097 milioane în noiembrie, față de 2,034 milioane în octombrie a.c., au afectat serios poziția francului francez, atît în relația cu dolarul (depreciere de 1,4% pe 16 XII 83, respectiv 8,47 franci/1 dolar, față de 8,35 franci/1 dolar cursul de referință), cît și în cadrul sistemului valutar vest-european; procent destul de apropiat de depreciere față de dolar a înregistrat și francul belgian (56,45 franci/1 dolar pe 16 XII 1983, față de 53,69 franci/1 dolar pe 9 XII 1983).

Unele zvonuri privind reducerea prețului de contract la țefeiul din Marea Nordului, cu pînă la 1 \$/baril în următoarele două săptămîni și publicarea reducerii cu 0,5% a producției industriale în octombrie a.c. (după o creștere de 0,7% în septembrie a.c.) au influențat negativ situația lirei sterline în raport cu

dolarul S.U.A., înregistrînd la închiderea intervalului prezentat o depreciere de peste 1%.

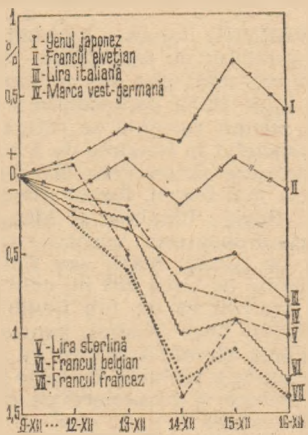
Intervenția repetată și insistența a Bundesbank, cu sume care au totalizat pe ansamblul perioadei analizate aproape 1 miliard de dolari, a avut rezultate destul de modeste, cursul mărcii situîndu-se la închiderea din 16 XII 1983 la 2,7725 mărci/1 dolar, respectiv cu 0,9% sub cel corespunzător din 9 XII 1983; un procent asemănător a înregistrat și lira italiană (1678 lire/1 dolar, față de 1664 lire/1 dolar respectiv).

Francul elvețian a oscilat ușor în jurul nivelului de 2,21 franci/1 dolar, în timp ce yenul japonez era tranzacționat pe data de 16.XII.83 la 235,25 yen/1 dolar, în depreciere cu 0,4% față de cotația din 9.XII.83, de 236,25 yen/1 dolar, situația economică generală a Japoniei continuînd să joace un rol important în consolidarea poziției monedei sale pe piețele valutare.

Dobînzile la depozitele în principalele curovalute pe termen de 6 luni au evoluat pe o linie ascendentă, astfel (se dau niveluri de la închiderea din 9.XII.83, comparativ cu cele din 16.XII.83) la eurodolar 10,5 și 10,6875%, la eurolira sterlină 9,75 și 10%, la euromarca vest-germană 6,4375 și 6,625% și la eurofrancul elvețian 4,625 și 4,75%.

După o ușoară creștere în prima parte a intervalului prezentat, prețul metalului galben a marcat apoi o scădere destul de accentuată, astfel că al doilea fixing de la Londra din ziua de 16.XII.83, de 377,25 dolari/uncie era cu 11,50 dolari/uncie sub cel corespunzător din 9.XII.83.

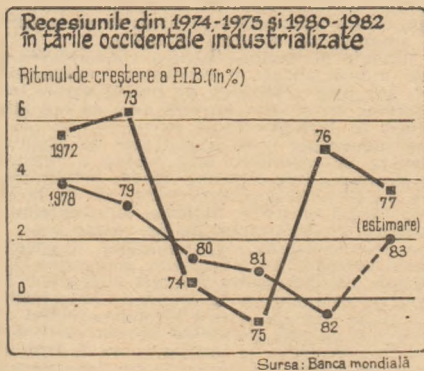
Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12-16 XII; bază: 9 XII 1983.

O retrospectivă a recesiunii

ÎN ULTIMUL DECENIU economia țărilor occidentale industrializate a traversat două perioade de recesiune, separate de patru ani de creștere economică modestă. După cum rezultă din graficul de mai jos, prima recesiune (1974—1975) a avut un debut mult mai pronunțat decât cea de a doua (1980—1982). Ea a fost urmată de o înviore economică rapidă în 1976; în schimb, înviorearea semnalată în 1983, după scăderea cu 0,2% a produsului intern brut de anul trecut, a fost mai lentă decât

cea din 1976. Durata mai mare a ultimei recesiuni în comparație cu cea din 1974—1975 este atribuită de Raportul asupra dezvoltării în lume, 1983, editat de Banca Mondială, în primul rând nivelului ridicat al ratei reale a dobânzilor, care a determinat întreprinderile să-și reducă mult stocurile și să amâne sau chiar să renunțe la o serie de investiții. Ca urmare, rata șomajului a sporit de la 5% din populația activă în 1979, la 5,6% în 1980, 6,5% în 1981 și 8% în 1982.

U.R.S.S.: valorificarea superioară a țițeiului

DEȘI ÎNTR-UN RITM MAI LENT în raport cu cincinalul precedent, producția de țiței a Uniunii Sovietice cunoaște o creștere importantă; ea a sporit de la 603,2 milioane tone (inclusiv producția de gaze condensate) în 1980 la 613 milioane în 1982, iar planul pe acest an prevede extragerea a 619 milioane tone, U.R.S.S. situându-se pe primul loc în lume în acest domeniu.

Odată cu creșterea în continuare a volumului extracției de țiței și gaze condensate, o atenție sporită se acordă intensificării procesului de prelucrare și utilizării raționale, eficiente a produselor petroliere. În acest sens, au fost adoptate programe tehnico-științifice vizând crearea și introducerea în producție a tehnicii și tehnologiilor moderne, cu consumuri reduse de combustibili, începând cu domeniul prelucrării țițeiului și până la utilizarea produselor petroliere în industrie, precum și perfecționarea sistemului de normare și evidență a consumului de combustibili și lubrifianți.

După cum menționează publicația **Economică Gazeta**, asimilarea tehnologiilor moderne și a tehnicii automatizate trebuie să asigure creșterea

gradului de prelucrare a țițeiului până la 70%. În acest scop, un rol esențial îl joacă construirea de instalații complexe automatizate de cracare catalitică, precum și a unor sisteme combinate de prelucrare în vacuum și de cracare termică.

O atenție sporită se acordă, de asemenea, problemelor îmbunătățirii sortimentului de lubrifianți, precum și utilizării uleiurilor regenerabile.

R. P. D. Coreeană: impulsionează sectorul agricol

PROGRAMELE de creare a condițiilor favorabile unei dezvoltări susținute a agriculturii adoptate în R.P.D. Coreeană s-au concretizat în măsuri tehnico-economice și sociale a căror aplicare consecventă a avut drept rezultat, după cum relevă presa națională, o spori rapidă a producției. Producția cerealiară a atins 7 milioane tone în 1974, peste 8 milioane tone în 1976, 9 milioane tone în 1979 și 9,5 milioane tone în 1982. Recolta medie de cereale la hectar a fost în 1979 de 7 200 kg la orez și 6 300 kg la porumb. Creșteri simțitoare s-au înregistrat și în producția legumicolă, în zootehnie, pomicultură și sericultură.

Creșterea înzestrării tehnice a agriculturii a constituit una din direcțiile principale de acțiune: în 1979 numărul de tractoare la 100 hectare teren agricol cultivat era: 7 unități în regiunile de câmpie și 6 unități în regiunile de altitudine medie sau ridicată; cantitatea de îngrășăminte chimice la hectar se cifra în același an la 1 600 kg; erbicidarea prin mijloace chimice atingea în cazul culturilor de orez 97% din suprafața însămânțată.

Creșterea nivelului de pregătire a forței de muncă în agricultură, o altă direcție majoră a programelor de stimulare a acestui sector de activitate, poate fi ilustrată prin faptul că în prezent fiecare din fermele cooperatiste dispune în medie de 60 tehnicieni și specialiști cu calificare superioară.

Sicilia: pod sau tunel?

GUVERNUL italian a aprobat elaborarea studiului de fezabilitate privind construirea unui pod sau a unui tunel marin între Italia peninsulară și insula Sicilia. Prima variantă se referă la un pod suspendat în lungime de 3 km, care să traverseze strimtoarea Messina prin locul cel mai îngust, legând direct localitățile Reggio Calabria și Messina. În varianta a doua este vorba de un tunel așezat pe fundul mării sau flotant, la o adâncime de circa 200 m, care ar putea fi realizat ca un tub flexibil între doi cilindri ficși. Studiul, pentru care s-au alocat 220 miliarde lire, va avea în vedere ambele variante, cu toate problemele tehnice și financiare pe care le implică acestea.

Se prevede ca începerea construcției să poată avea loc cel mai devreme în 1987, iar darea în folosință după șapte ani.

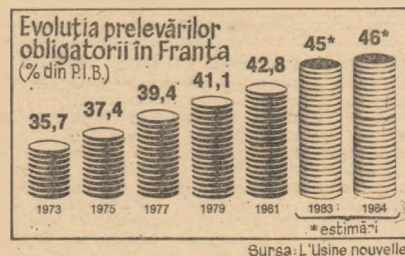
Program tehnologic britanic

MĂSURILE pentru modernizarea economiei britanice, instituite prin Legea asupra dezvoltării industriale, vizează, în esență, stimularea ramurilor cu tehnologii de vîrf și încurajarea introducerii automatizării în industriile depășite tehnologic. Programul prevede pe de o parte sprijinirea financiară a dezvoltării regionale, în principal în vederea creării de noi locuri de muncă în zonele respective. Pe de altă parte, apare o orientare mai accentuată către dezvoltarea — după cum afirmă ziarul **Financial Times** — de noi concepte tehnologice, în măsură să încurajeze proiectele de mai mică amploare sau în întreprinderi mici, în cooperare cu centrele de cercetări universitare. Astfel de centre integrate au fost create la universitățile din Leeds și Bradford, alte șase urmînd să fie înființate în viitorul apropiat.

Modernizarea tehnologică este concepută în ceea ce legea numește sisteme flexibile, adaptabile la cele mai actuale inovații mondiale în materie, astfel încît să permită realizarea de produse de vîrf în serie mică. Principalele programe vor cuprinde domenii ca robotica (16 proiecte în valoare de 3,9 mil. lire sterline), fibre optice (19,3 mil. lire sterline) — design, instrumente optice și orto-optice, procese de producție —, computerizare (229 proiecte însumînd 26,8 mil. lire sterline) — design și controlul echipamentelor, engineering în întreprinderile mici.

Povara sarcinilor fiscale

POTRIVIT studiilor efectuate de O.C.D.E. și de Oficiul de statistică al C.E.E., prelevările obligatorii asupra veniturilor tind să scadă în R.F. Germania și S.U.A., începînd cu anul 1978, dar nivelul lor rămîne în continuare

destul de ridicat, reprezentînd respectiv 30 și 37% din P.I.B. O tendință inversă se întîlnește în Franța unde impactul mult mai serios al crizei a făcut ca raportul taxe/P.I.B. să ajungă la 42,8% în 1981, cu estimări de ordinul a 45% pentru acest an. Un nivel comparabil cu cel al țărilor menționate a existat în Franța doar în anii 1973—'75, după care raportul înregistrează neconținut o tendință de creștere (vezi graficul).

GLOSAR

Cursul valutar unic

UNA DIN CONDIȚIILE valutar-financiare ale trecerii la convertibilitatea leului sau a oricărei alte monede în prezent neconvertibile este adoptarea unui curs unic față de valutele străine, valabil pentru toate operațiunile și tranzacțiile internaționale, comerciale și necomerciale.

Cursul unic trebuie să acopere diferența între nivelul, într-o anumită structură, al costurilor și prețurilor (mărfuri și servicii) din țara care intenționează să treacă la convertibilitate, și al aceluia din țările ale căror monede sint confruntate cu moneda acelei țări. Cursul unic inițial urmează deci să fie stabilit pe baza unui studiu comparativ al costurilor și prețurilor.

Cursul valutar unic trebuie să aibă o motivare economică, adică să exprime corect situația economică concretă. În cazurile în care interveni modificări substanțiale ale costurilor și prețurilor într-o țară sau alta, este necesară o revizuire a cursului unic.

Într-o economie planificată centralizat, cum este aceea din România, cursul unic va fi stabilit inițial de organul competent, în funcție de diferențele între costuri și prețuri, de cotarea monedei naționale pe piețele externe și, eventual, de obiectivele de politică economică internă. Ulterior, cursul unic va fi stabilit pe piața valutară internă care va fi înființată odată cu trecerea la convertibilitate și va evolua în funcție de modificările de curs pe piața externă.

În ipoteza că se consideră că evoluția cursului monedei naționale pe piața externă nu va reflecta realitatea, fiind influențată de factori temporari, politici, speculativi etc., organul competent trebuie să fie pregătit pentru apărarea cursului unic prin intervenții de vânzare-cumpărare de valută pe piețele reprezentative. Pentru aceasta apare necesară îmbunătățirea informației care stă la baza analizei monetare și a metodelor de urmărire a evoluției prețurilor.

Având în vedere că însușirea principală a cursului unic este stabilitatea, F.M.I. a recomandat respectarea anumitor principii de către statele care au adoptat un asemenea curs. Aceste principii sint:

- a) orientarea măsurilor economice și financiare ale statului spre obiectivul susținerii unei creșteri economice ordonate, cu o stabilitate rezonabilă a prețurilor;
- b) adoptarea unui sistem monetar care să nu tindă să creeze dezechilibre anarhice;
- c) evitarea utilizării cursurilor valutare pentru a ocoli o ajustare efectivă a balanței de plăți sau pentru a realiza avantaje competitive inechitabile pe piața internațională;
- d) evitarea unei politici valutare contrarii angajamentelor luate.

C.K.

Interdependență

Ioana Tufeanu, București — Între evoluțiile din economiile principalelor țări industrializate și stabilitatea economiei mondiale există o legătură multiplă. Una dintre ele decurge din contribuția importantă pe care o

are necesitatea finanțării considerabilelor deficite bugetare ale principalelor țări occidentale industrializate la creșterea ratei dobânzilor, care subminează înviorarea economiei mondiale.

Directorul executiv al F.M.I., Jacques de Larosière, sublinia recent în legătură cu aceasta, într-o cuvântare rostită la American Enterprise In-

stitute, că rata nominală a dobânzii la creditele pe termen lung era în țările amintite cu 5 puncte procentuale peste rata medie a inflației, în trimestrul al treilea al anului curent, comparativ cu un decalaj de numai 1—2 puncte procentuale în precedentele trei faze de înviorare.

Or, înviorarea economiei principalelor țări industrializate este esențială pentru redresarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare și, pe această bază, a însăși creșterii lor economice. Potrivit unui recent studiu al F.M.I., fiecărui procent de creștere a producției în țările dezvoltate îi corespunde o majorare cu 3,5% a încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare.

Pe de altă parte, rețeva directorului executiv al F.M.I., fiecare punct procentual de creștere a ratei dobânzilor în S.U.A. atrage o majorare cu 3—4 milioane de dolari pe an a serviciului datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol.

O reducere substanțială a deficitelor bugetare ale S.U.A. și altor țări industrializate — afirma directorul executiv al F.M.I. — ar contribui mai mult decât orice altă măsură la reducerea nivelului dobânzilor și restabilirea încrederii în perspectivele dezvoltării economiei.

Comerț Est-Vest

Dan Nițu, Alexandria — Ponderea țărilor socialiste europene membre ale C.A.E.R. în comerțul exterior al țărilor capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E., a fost în 1981 de 3,5%. La începutul deceniului trecut ea era de 3,2%. Cifra din 1981 marchează totuși un regres în raport cu situația de la jumătatea deceniului trecut. Această evoluție contradictorie constituie, între altele, și un efect al politicii dobânzilor înalte practicate de unele țări capitaliste dezvoltate (între 1978 și 1981 nivelul dobânzilor s-a dublat), care a determinat necesitatea reducerii importurilor din Occident în vederea echilibrării balanțelor de plăți. Anul trecut, pentru prima dată după jumătatea anilor '50, țările socialiste europene mici și mijlocii membre ale C.A.E.R. (Bulgaria, Cehoslovacia, R.D.G., Polonia, România și Ungaria) au înregistrat pe ansamblu un excedent

în comerțul lor cu țările occidentale industrializate. Mărimea excedentului a fost de 1,4 miliarde dolari, la obținerea lui contribuind mai ales reducerea importurilor (cu 16% pe ansamblul țărilor socialiste menționate) la nivelul lor din anul 1978. Creșterea exporturilor a întâmpinat o serie de dificultăți, datorită în primul rând îngustării cererii în condițiile crizei, precum și unor obstacole cu caracter protectionist.

Bancă centrală

Andrei Dragotescu, Buzău — 1) Banca populară a Chinei a funcționat până acum atît ca bancă centrală națională cît și ca bancă comercială și de păstrare a depunerilor. Dezvoltarea economiei naționale și creșterea însemnată a rolului băncilor în condițiile reorganizării sistemului economic și deschiderii spre economia mondială, arată agenția **China Nouă**, au făcut necesară desemnarea Băncii populare a Chinei ca singura bancă centrală din țară și înființarea unei bănci industriale și comerciale, care să administreze fondurile întreprinderilor comerciale și industriale și depunerile personale. Principala funcție a Băncii populare va fi elaborarea politicii globale în domeniul monetar și menținerea stabilității monedei. Ca bancă centrală, banca populară va exercita controlul asupra tuturor celorlalte bănci, în special prin mijloace economice.

2) Cele mai recente date de care dispunem privesc anul 1981, an în care China a fost vizitată de 7 767 000 de turiști (de trei ori mai mulți decât în 1978), de pe urma cărora, după cum relatează revista **La Chine en construction**, s-au obținut încasări de 780 milioane de dolari. Paralel cu deschiderea a numeroase itinerare de mare interes istoric, arhitectural, etnografic sau geografic, autoritățile chineze au întreprins în ultimii ani un însemnat efort de dezvoltare a infrastructurii turistice (aeroporturi în zonele de mare interes turistic, dotare cu autoturisme și pregătire de cadre — personal hotelier, ghizi interpreți etc.). Se urmărește ca în 1985 ponderea turiștilor individuali să se ridice la 15% din totalul turiștilor străini care vizitează China.

Licitație

Stefan Patraulea, Doicești — Cel mai ridicat preț plătit la o licitație pentru o operă de artă a fost într-adevăr, pînă la începutul lunii decembrie a.c., cel de 6,4 milioane de dolari, cu care a fost achiziționat, în mai 1980 la New York, un tablou al pictorului englez Turner. Recent, acest preț a fost cu mult întrecut de cel cu care a fost achiziționat un manuscris german ilustrat cu numeroase miniaturi, datînd din jurul anului 1175, scos la licitație la Londra. Prețul cu care a fost achiziționat el de guvernul vest-german, care a descris acest manuscris ca fiind un monument al culturii medievale germane ce nu trebuie să ia calea străinătății, a fost de 11,8 milioane dolari, din care un comision de 10% a revenit galeriei Sotheby, organizatoarea licitației. Proveniența acestei capodopere, care nu fusese revăzută de la izbucnirea celui de al doilea război mondial, nu a fost precizată.

Eurovalute

Ilie Ioniță, Făgăraș — 1) Consumul mondial de cafea în ultimele 12 luni încheiate în septembrie a.c. a fost estimat la 81 milioane de saci (1 sac=60 kg), marcînd o ușoară creștere față de anul precedent. Totuși, raportat pe locuitor, consumul de cafea a scăzut pe plan mondial. Cantitățile pe care le poate exporta fiecare țară producătoare sint fixate anual în cadrul Organizației internaționale a cafelei, care grupează principalele țări producătoare și consumatoare de cafea. Țările socialiste nu sint membre ale acestei organizații.

2) Scăderea la 1,3 miliarde dolari în luna septembrie a împrumuturilor pe termen mediu pe piața eurovalutelor, unul din cele mai reduse niveluri lunare înregistrate pe această piață, este explicată de expertii O.C.D.E. prin reținerea manifestată de o serie de bănci occidentale de a acorda împrumuturi țărilor — tot mai numeroase — cu un nivel ridicat al datoriei externe.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 51 din 23 decembrie 1983

ECONOMIE NAȚIONALĂ

1984 — an hotărâtor pentru îndeplinirea cinci- nalului

- Calitatea și eficiența — coordonate ale dezvoltării economice în 1984 (Dan Popescu) 1
- Bugetul — instrument de mobilizare a resurselor dezvoltării (Gheorghe Boulescu) 3
- O prioritate absolută în economie: încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice
- Opțiuni noi în utilizarea resurselor de energie (Emiliu Ferdinand Toth) 5
- Energia electrică și implicațiile folosirii în procesele tehnologice (Lucia Pantelimon) 6
- Exigențe ale sporirii competitivității și eficienței producției (Iulian Ploștinaru) 7
- Realizarea exemplară a sarcinilor de plan. Productivitatea muncii, la nivelul exigențelor actuale (Nicolae Blaga) 9
- O experiență avansată în dezvoltarea pisciculturii (Gh. N. Iosif) 11
- Băncile de date economice în formularea strategiei exportatorului (Ioan Georgescu) 13

ȘTIINȚĂ — TEHNOLOGIE — EFICIENȚĂ

- Componente ale economiei viitorului: biromatica (Cristian Popescu) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Unele probleme organizatorice ale dezvoltării industriei mici (Eugen Hancă) 17

TEORII ● IDEI

- Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a națiunii (Constantin Nica) 19
- Structura personalului de specialitate în condițiile economiei moderne (Ioan Bratu) 21
- Resursele forestiere și dezvoltarea (Valeriu Dinu) 23
- Școli ● curente ● economiști. P. S. Aurelian — gândire în slujba progresului țării (Ion Bulborea) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare — o problemă persistentă (Dorel Oprescu) 26
- R.D. Germană. Experiințe în revalorificarea bunurilor de consum (Jürgen Albrecht) 28
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPPLEMENT: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Quality and efficiency — coordinates of the economic development in 1984 (Dan Popescu) 1
- The budget: an instrument for mobilizing the resources of development (Gheorghe Boulescu) 3
- An absolute priority in the economy: firm observance of production quotas and sharp reduction of the energy consumption 5
- Requirements to increase production competitiveness and efficiency (Iulian Ploștinaru) 7
- The plan tasks — exemplarily carried out. Labour productivity at the level of the current requirements (Nicolae Blaga) 9
- An advanced experience in pisciculture development (Gh. N. Iosif) 11
- The economic data banks. Their role in working out the exporter's strategies (Ioan Georgescu) 13
- Components of the economy of the future: office equipment (Cristian Popescu) 15
- Small industry development. Some organizational issues (Eugen Hancă) 17
- The Romanian Communist Party — the leading political force of the nation (Constantin Nica) 19
- The specialised personnel structure in the modern economy (Ioan Bratu) 21
- Forestry resources and development (Valeriu Dinu) 23
- Schools ● trends ● economists. P. S. Aurelian — a thought in the service of the country's progress (Ion Bulborea) 24
- The foreign debt of the developing countries: a lasting problem (Dorel Oprescu) 26
- The German Democratic Republic. An experience in recycling the consumption goods (Jürgen Albrecht) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Качество и эффективность — координаты экономического развития в 1984-ом году (Дан Попеску) 1
- Бюджет, инструмент мобилизации ресурсов развития (Георге Булеску) 3
- Абсолютный приоритет в экономике: строгое соблюдение норм и усиленное энергетическое потребление 5
- Требования повышения конкурентоспособности и эффективности производства (Юлиан Плоштинару) 7
- Образцовое выполнение плановых заданий. Производительность труда на уровне актуальных требований (Николае Блага) 9
- Передовой опыт в развитии рыбководства (Г.Н. Иосиф) 11
- Банк экономических данных в формулировании стратегии экспортёра (Иоан Джорджеску) 13
- Компоненты экономики будущего. Бюрократия (Кристиан Попеску) 15
- Некоторые организационные вопросы развития мелкой промышленности (Еуджен Ханка) 17
- Румынская Коммунистическая Партия — руководящая политическая сила нации (Константин Ника) 19
- Структура персонала с высокой квалификации в условиях современной экономики (Иоан Брату) 21
- Лесные ресурсы и развития (Валериу Дину) 23
- Школы, Течения. Экономисты. П.С. Aurelian — мысль в службе прогресса страны (Ион Булборя) 24
- Внешний долг развивающихся стран — постоянный вопрос (Дорел Опреску) 26
- Г.Д.Р. Опыт периспользования предметов широкого потребления (Юрген Альбрехт) 28

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 5 lei. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

Depozit Magazin

Știați că...

Magazinele-depoziț metalo-chimice sînt mari unități comerciale, moderne, deschise atît în București cit și în orașele : Bacău, Baia Mare, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Deva, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Sibiu, Suceava, Tîrgu-Mureș, Timișoara.

Magazinele-depoziț oferă o serie de avantaje :

– Acces direct la alegerea produselor, vînzarea realizîndu-se pe baza principiului expunerii deschise și autoservirii ;

– Aprovizionare din timp, anticipată, cu produse foarte solicitate, cu vîrf de consum în anumite perioade (ex. borcane, damigene și butoiașe din mase plastice necesare păstrării conservelor de iarnă – se pot cumpăra oricînd).

Programul de funcționare la magazinele-depoziț este stabilit în funcție de cerințele locale și sugestiile cumpărătorilor.

În București, magazinele-depoziț metalo-chimice sînt deschise între orele 9–17.

Cei interesați să-și procure : articole electrocasnice, piese de schimb pentru acestea ; articole de uz casnic și gospodăresc ori articole de menaj, din sticlă, porțelan, faianță, mase plastice, pot vizita magazinul-depoziț din Șoseaua Viilor nr. 14, București.

Mijloace de transport: tramvaiele 23, 15, 2, 8, 25, 11, 9, autobuzele 117, 173.

Pentru procurarea de produse chimice de uz casnic, utilaje și scule de uz agricol și gospodăresc, papetărie, jucării, cumpărătorilor le stă la dispoziție magazinul-depoziț din Bd. Emil Bodnăraș nr. 84, unitate comercială care, zilnic, desface cca. 1 550 de articole.

Mijloace de transport: autobuzele 280, troleibuzela 91, 90.

Magazinele-depoziț de produse metalo-chimice – excelente popasuri comerciale. Prin larga varietate a sortimentelor de produse expuse, precum și prin formele moderne de vînzare practicate, pot satisface cele mai exigente pretenții ale cumpărătorilor.

RECOM

Dep
Ma

LUNA CADOURILOR

RECOM

DECEMBRIE, LUNA CADOURILOR pentru cei dragi !

Nenumărate sugestii de cadouri, nenumărate posibilități de a face bucurii celor dragi vă oferă — și în acest an — magazinele comerțului de stat.

Nu aminați !

Alegeți din timp darurile ! Special pentru dv., în aceste zile s-au pus în vânzare multe noutăți vestimentare.